

მოხუცი და ზღვა

მოხუცი მარტოდმარტო თევზაობდა თავისი ნავით გოლფშტრემში. ოთხმოცდაოთხი დღე ზედიზედ გადიოდა ზღვაზე და ერთი თევზიც ვერ დაიჭირა. პირველ ორმოც დღეს თან ახლდა ბიჭი, მაგრამ რაკი არ იქნა და თევზის დაჭერას ვერ ეღირსნენ, მშობლებმა უთხრეს ბიჭს, ბერიკაცი უეჭველად სალაო-ა, რაც ქვეყნად ყველაზე უიღბლო კაცს ნიშნავს, და უბრძანეს, სათევზაოდ გაჰყოლოდა სხვა ნავს, რომლითაც პირველსავე კვირაში მართლაც მოიტანეს სამი კარგი თევზი. ბიჭს გული უკვდებოდა, როცა ხედავდა, რომ მოხუცი ყოველდღე ხელცარიელი ბრუნდებოდა; ნავთან ჩაირბენდა და მოხუცს შველოდა სათევზაო მოწყობილობას, ჭვილთის, ბარჯის და ანძაზე დახვეული აფრის წამოღებაში. აფრას ბევრგან ჰქონდა დაკერებული ფქვილის ტომრის ნაჭრები და როცა დაახვევდნენ, იგი კაცს სამუდამოდ დამარცხებული ჯარის დროშას აგონებდა.

მოხუცი გამხდარი და ჩამომჭნარი იყო, კეფა ღრმა ნაოჭებით ჰქონდა დაღარული, ხოლო ლოყებზე კანის კიბოს ჟანგისფერი ლაქები ეყარა. ეს კიბო, რომელსაც ტროპიკული ზღვის ზედაპირზე არეკლილი მზის სხივები იწვევს, ავთვისებიანი არ არის. მოხუცს ლაქები ნიკაპამდე მოსდებოდა, ხელებზე კი ღრმა ნაიარევები აჩნდა, რომლებიც იმ დროს გასჩენოდა ბაწრისაგან, როდესაც დიდი თევზები ამოჰყავდა ზღვიდან. ეს იარები ძველი იყო, როგორც დიდი ხნის უწყლო უდაბნოს დახეთქილი მიწა.

მოხუცს ყველაფერი ბებრული ჰქონდა, გარდა ზღვისფერი თვალებისა, რომლებიც გაუტეხავი კაცის მხიარული თვალები იყო.

_ სანტიაგო, _ უთხრა ბიჭმა იმ დროს, როდესაც ზემოთ ამოდიოდნენ ნაპირიდან, სადაც ნავი დააბეს, _ ახლა შემოდისა შენ გამოგყვე სათევზაოდ. ჩვენ უკვე ვიშოვეთ ცოტა ფული.

მოხუცმა ასწავლა ბიჭს თევზაობა და ბიჭს უყვარდა მოხუცი.

_ არა, _ უპასუხა მოხუცმა, _ შენ იღბლიან ნავზე მოხვდი. დარჩი მათთან.

_ გახსოვს, ერთხელ მთელი ოთხმოცდაშვიდი დღე თევზაობდი და ვერაფერი დაიჭირე, მერე კი სამი კვირის განმავლობაში ზედიზედ ყოველდღე მოგვექონდა დიდრონი თევზები?

_ მახსოვს. _ უთხრა მოხუცმა, _ განა არ ვიცი, იმიტომ კი არ მიმატოვე, რომ ჩემზე გული გაგიტყდა.

_ მამამ მაიძულა დამეტოვებინე. ჯერ პატარა ვარ, მამას უნდა გავუგონო.

_ მესმის, _ თქვა მოხუცმა. _ ასეც უნდა!

_ მამას კი ნაკლებად სჯერა ჩვენს.

_ ჰო, _ თქვა მოხუცმა. _ სამაგიეროდ, ჩვენ გვჯერა! ხომ აგრეა?

_ აგრეა. გინდა, ლუდზე დამპატიჟებ, ტერასაზე? ხელსაწყოს კი მერე წავიღებთ შინ.

_ რატომაც არა, _ თქვა მოხუცმა. _ მეთევზეს სიამოვნებით დავეწვევი.

ისინი ტერასაზე დასხდნენ. ახალგაზრდა მეთევზეები დასცინოდნენ მოხუცს, მაგრამ მას არა სწყინდა. ხანში შესულ მეთევზეებს კი ეცოდებოდათ, ოღონდ მოხუცს არ აგრძნობინებდნენ და თავაზიანად საუბრობდნენ ზღვის დინებაზე, იმაზე, თუ რასიღრმეზე უშვებდნენ ანკესს, რა კარგი დარი დაიჭირა და რანახეს ზღვაზე. მათ, ვისაც დღეს ბედმა გაუღიმა, უკვე აქ მოეყარათ თავი, გამოეფატრათ თავიანთი მარლინები, გარდიგარდმო დაეწყოთ ორ ფიცარზე, ფიცრებს აქეთ-იქით ორ-ორი კაცი მოსჭიდებოდა და გაჭირვებით გადაეტანათ თევზის საწყობში, საიდანაც შემდეგ რეფორიჟერატორით უნდა წაეღოთ ბაზარზე ჰავანაში. მეთევზეებმა, რომელთაც ზვიგენები დაიჭირეს, თევზები ზვიგენების გამოსაშვიგნ ქარხანას ჩააბარეს, ბოლაზის მეორე მხარეს; იქ თევზები ჩანგლებზე ჩამოკიდეს, ღვიძლი გამოაცალეს, ფარფლები ამოსჭრეს, გაატყავეს და თხელ-თხელ ფენებად დაჭრეს დასამარილებლად.

აღმოსავლეთის ქარს ზვიგენების ქარხნიდან თევზის სუნი მოჰქონდა ხოლმე. მაგრამ დღეს სუნი ოდნავ თუ იგრძნობოდა, რადგან ჩრდილოეთის ქარი ქროდა. მერე ქარი სულაც ჩადგა და ტერასაზე მზე საამურად აცხუნებდა.

_ სანტიაგო... _ მიმართა ბიჭმა.

_ ჰო? _ გამოეხმაურა მოხუცი. მას ხელში ჭიქა ეჭირა და განვლილ დღეებს იგონებდა.

_ შეიძლება წავიდე და სახვალიოდ სარდინები დაგიჭირო?

_ არა, სჯობს ბეისბოლი ითამაშო. ჯერ კიდევ შემიძლია ნიჩბის მოსმა, როჯელიო კი ბადეს გადაისვრის.

_ მე კი ძალიან მინდა წავიდე. თუ შენთან ერთად თევზაობის ნება არა მაქვს, რითიმე მაინც დაგეხმარები.

_ აკი ლუდზე დამპატიჟე, _ უთხრა მოხუცმა. _ შენ უკვე ვაჟკაცი ხარ.

_ რამდენი წლისა ვიყავ, როცა პირველად წამიყვანე ზღვაზე?

_ ხუთისა. კინალამ დაიღუპე, როცა ნავში ცოცხალი თევზი ამოვათრიე. ისე სხმარტალობდა, კინალამ დალენა ყველაფერი. გახსოვს?

_ მახსოვს, როგორ ატლამუნებდა ბოლოს, მერხი გატეხა, შენ კი მაგრად ურტყამდი კეტს. მახსოვს, ნავის ცხვირისაკენ მიმაგდე, სადაც სველი სათევზაო მოწყობილობა ეყარა. ნავი სულ ირყეოდა, ტოკავდა, შენი კეტის ბაგაბუგი ისე ისმოდა, თითქოს ხეს ჭრიანო, ორგვლივ კი სისხლის მოტკბო სუნი იდგა.

_ მართლა გახსოვს ეს ყველაფერი, თუ მე მოგიყევი შემდეგ?

_ ყველაფერი მახსოვს, პირველი დღიდანვე, როდესაც ზღვაზე წამიყვანე.

მოხუცმა შეხედა ბიჭს მზისაგან დაწითლებული, ნდობით სავსე და მოსიყვარულე თვალებით.

_ ჩემი შვილი რომ იყო, გავბედავდი შენს წაყვანას, მაგრამ დედ-მამა გყავს და იღბლიან ნავზეც მოხვდი.

_ მოდი, მაინც გამიშვი სარდინების დასაჭერად. ვიცი, სად უნდა ვიპოვო ოთხი საანკესე თევზიც.

_ დღევანდელიც ხელუხლებელი მაქვს. მარილიან ყუთში ჩავაწყვე.

_ მე ოთხ ახალს მოგიტან.

_ ერთი მეყოფა, _ უთხრა მოხუცმა. მოხუცს ისედაც არასდროს არ დაუკარგავს მომავლის არც იმედი, არც რწმენა, მაგრამ ახლა მის გულში იმედი იზრდებოდა, თითქოს ზღვიდან ნიავმა დაბერაო.

_ ორს მოგიტან, _ უთხრა ბიჭმა.

_ კარგი, ორი იყოს, _ დაუთმო მოხუცმა. _ მაგრამ ხომ არსად მოგიპარავს?

_ მოვიპარავდი, რომ დამჭირვებოდა, მაგრამ ამჯერად ვიყიდე.

_ გმადლობ, _ უთხრა მოხუცმა. მოხუცი ერთობ გულმართალი იყო და არ დაფიქრებულა იმაზე, როდის გახდა მოკრძალებული. მაგრამ იცოდა, რომ მოკრძალებას მისთვის არც სირცხვილი უჭმევია, არც ადამიანური ღირსება შეუღალახავს.

_ თუ ზღვის დინება არ შეიცვალა, ხვალ დარი იქნება, _ თქვა მოხუცმა.

_ საით აპირებ? _ ჰკითხა ბიჭმა.

_ შორს გავალ ზღვაში, უკან კი მაშინ დავბრუნდები, როცა ქარი შეიცვლება. მიწა გათენებამდე გავიდე.

_ ჩემი უფროსიც უნდა დავითანხმო, რომ ისიც შორს წავიდეს. ძალიან დიდი თევზი თუ შეგხვდება, ჩვენ მოგეხმარებით.

_ რომ არ უყვარს შორს წასვლა?

_ ჰო, _ თქვა ბიჭმა, _ მაგრამ ისეთ რამეს მოვკრავ თვალს, რასაც თვითონ ვერ დაინახავს, თუნდაც თევზზე მონადირე ფრინველს. მაშინ იქნებ დავიყოლიო და შორს გავიდეს დელფინების დასაჭერად.

_ ნუთუ ასე ცუდად უჭრის თვალი?

_ თითქმის სულ დაბრმავდა.

_ საოცარია, თავის დღეში კუს დასაჭერად არ წასულა: კუზე ნადირობა ყველაზე მეტად აბრმავებს კაცს.

_ შენ რამდენ წელიწადს დადიოდა კუზე სანადიროდ მოსკიტების ნაპირზე, მაგრამ თვალები მაინც საღი შეგერჩა.

_ მე სულ სხვა ბერიკაცი ვარ.

_ ძალიან დიდი თევზი რომ შეგვხვდეს, ღონე გეყოფა?

_ მგონი, მეყოფა. მთავარი მოხერხებაა.

_ მოდი, წავიღოთ შინ სათევზაო მოწყობილობა. _ თქვა ბიჭმა, _ მერე კი სასროლ ბადეს წავიღებ და სარდინების დასაჭერად წავალ.

მათ ნავიდან გადმოიტანეს სათევზაო მოწყობილობა. მოხუცმა მხარზე გაიდო ნავის ანძა, ხოლო ბიჭმა ხის ყუთი, რომელშიაც ეწყო მჭიდროდ დაწნული ყავისფერი საანკესე მკედის გორგლები, ჭვილთი და ბარჯი; ყუთი, რომელშიაც სატყუარები ეწყო, და კეტი, რომლითაც წყლიდან ამოთრეულ დიდ თევზს დაარეტიანებდნენ ხოლმე, ნავში დატოვეს. გაქურდვით, აბა ვინ გაქურდავდა მოხუცს, მაგრამ მაინც ჯობდა აფრისა და მძიმე ხელსაწყოს წაღება, რომ ღამით არ დანესტიანებულიყო; თუმცა მოხუცი დარწმუნებული იყო, რომ ადგილობრივ მცხოვრებთაგან არავინ დახარბდებოდა მის ავლადიდებას, მაინც ამჯობინებდა ჭვილთისა და ჭანგის წაღებას, რათა ხელი არავის წასცდენოდა.

აიარეს აღმართი, მიადგნენ მოხუცის ქოხს და შევიდნენ ღია კარში. მოხუცმა აფრაშემოხვეული ანძა კედელზე მიაყუდა, ხოლო ბიჭმა იქვე დადო ყუთი და სხვა ხელსაწყო. ანძა თითქმის ქოხის სიგრძე იყო. ქოხი სამეფო პალმის მაგარი ფოთლებისაგან აშენებინათ. აქ ამ პალმას გუანო-ს ეძახიან. ქოხში იდგა მაგიდა, სკამი და ერთი საწოლი; მიწურ იატაკზე კერა იყო მოწყობილი, სადაც მოხუცი საჭმელს ამზადებდა ნახშირის ცეცხლზე. დატკეპნილ ფოთლებისგან გაკეთებულ ყავისფერ კედლებზე ეკიდა ფერადი ხატები _ მაცხოვრის გული და კობრენის ღვთისმშობელი. ყოველივე ეს მას განსვენებულ ცოლისაგან დარჩა. უწინ კედელზე მისი ცოლის ფერადი ფოტოგრაფიული სურათიც ეკიდა, მაგრამ შემდეგ მოხუცმა სურათი შეინახა, რადგან მისი ყურებას ევდას ჰგვრიდა. ახლა ფოტოსურათი თაროზე იდო, კუთხეში, სუფთა პერანგის ქვეშ.

_ ვახშმად რა გაქვს? _ ჰკითხა ბიჭმა.

_ ერთი ჯამი ყვითელი ბრინჯი და მოხარშული თევზი. გინდა?

_ არა, შინ ვივახშმებ. ცეცხლი დაგინთო?

_ არა. მე თვითონ დავანთებ მოგვიანებით. ანდა სულაც ცივად შევჭამ ბრინჯს.

_ შეიძლება წავიღო სასროლი ბადე?

_ რასაკვირველია!

სინამდვილეში ბადე სადღა იყო; ბიჭს მშვენივრად ახსოვდა, როდის გაყიდეს იგი. მაგრამ ორივეს ისე ეჭირა თავი, თითქოს მოხუცს ბადე ისევ ჰქონდა. არც ერთი ჯამი ყვითელი ბრინჯი და თევზი ჰქონია, _ ბიჭმა ესეც იცოდა.

_ ოთხმოცდახუთი ბედნიერი რიცხვია, _ თქვა მოხუცმა _ რას იტყვი, ხვალ ათას გირვანქიანი თევზი რომ დავიჭირო?

_ მე სასროლ ბადეს ვიშოვი და სარდინების დასაჭერად წავალ, შენ კი აქ დაჯექ მზის ყურზე, კარის წინ.

_ კარგი. გუშინდელი გაზეთი მაქვს, ბეისბოლის ამბებს წავიკითხავ.

ბიჭს იმაშიაც ეჭვი ეპარებოდა, ნამდვილად ჰქონდა მოხუცს გაზეთი, თუ ესეც მოგონილი იყო. მაგრამ მოხუცმა მართლაც გამოიღო გაზეთი საწოლიდან.

_ პერიკომ მომცა ღვინის სარდაფში, - აუხსნა მოხუცმა.

_ როგორც კი დავიჭერ სარდნებს, დავბრუნდები. ჩემსასაც და შენსასაც ერთად დავაწყობ ყინულზე, დილით გავიყოფთ. როცა დავბრუნდები, შენ ბეისბოლის ამბებს მომიყვები.

_ არ შეიძლება `იანკებმა` წააგონ.

_ ვაითუ კლივლენდელმა `ინდიელებმა` დაამარცხონ ისინი.

_ `იანკების` იმედი გქონდეს, შვილო, მოიგონე სახელოვანი დიმაჯიო.

_ მე კიდევ მართლ `ინდიელებისა` კი არა, დეტროიტელი `ვეფხვებისაც` მქმნია.

_ შენ, როგორც გატყობ, მალე ცინცინატელი `წითელკანიანებისაც` და ჩიკაგოელი `თეთრი წინდებისაც` შეგეშინდება.

_ წაიკითხე გაზეთი და მიაგებ, როცა დავბრუნდები.

_ რა იქნება, ლატარიის ოთხმოცდახუთრიცხვიანი ბილეთი რომ ვიყიდოთ? ხვალ ხომ ოთხმოცდამეხუთე დღეა.

_ რატომაც არ უნდა ვიყიდოთ? _ უთხრა ბიჭმა. _ იქნებ სჯობდეს, ოთხმოცდაშვიდრიცხვიანი ვიყიდოთ? წინათ ხომ ოთხმოცდაშვიდი D დღე იყო.

_ ორჯერ არაფერი მეორდება. რას ფიქრობ, ოთხმოცდახუთრიცხვიან ბილეთს იშოვი?

_ დავუკვითავ.

_ ერთმაგი; ორი დოლარი და ორმოცდაათი ცენტი რომ ღირს. ვის ვესესხოთ?

_ ადვილი საქმეა! მე ყოველთვის შემიძლია ვისესხო ორი დოლარი და ორმოცდაათი ცენტი.

_ ალბათ, მეც შემეძლო, მაგრამ ვცდილობ, ვალი არ ავიღო. სესხებიდან მათხოვრობამდე მოკლე მანძილია.

_ აბა, არ გაცივდე, მოხუცო. _ უთხრა ბიჭმა, _ გახსოვდეს, რომ სექტემბერია.

_ სექტემბერში დიდრონი თევზები იცის, მაისში ყველას შეუძლია თევზაობა, _ თქვა მოხუცმა.

_ აბა, მე წავედი სარდინების დასაჭერად, _ თქვა ბიჭმა.

ბიჭი რომ დაბრუნდა, მზე უკვე ჩასული იყო, მოხუცი კი სკამზე იჯდა და ეძინა. ბიჭმა საწოლიდან ჯარისკაცის ძველი საბანი აიღო, სკამსა და მოხუცის მხრებს მიაფარა. ეს იყო გასაოცარი მხრები _ ღონიერი მხრები, მიუხედავად სიბერისა, კისერიც ძლიერი ჰქონდა; და ახლა როდესაც თავჩაქნდრულს ეძინა, ნაოჭები არცთუ ისე ემჩნეოდა. მოხუცის პერანგიც აფრასავით დაბეჭვილი იყო, ხოლო ნაჭრებს სხვადასხვა ფერი გადაჰკრავდა, რადგან მზეზე ალაგ-ალაგ გახუნებულიყო. მოხუცს სახე მაინც ძალიან ბებრული ჰქონდა: მით უმეტეს ახლა, როდესაც ეძინა და თვალდახუჭული იყო, ეს სახე სრულიად უსიცოცხლო ჩანდა. გაზეთი მას მუხლებზე ედო; იდაყვი დაეყრდნო ზედ, რომ საღამოს ნიავს არ გადაეფრიალებინა. მოხუცი ფეხშიშველა იყო.

ბიჭი წავიდა და როცა დაბრუნდა, მოხუცს ისევ ეძინა.

_ გაიღვიძე, ბერიკაცო! _ დაუძახა ბიჭმა და ხელი მუხლზე დაადო.

მოხუცმა თვალები გაახილა და რამდენიმე წამს თითქოს სადღაც ძალიან შორიდან ბრუნდებოდა. მერე გაიღიმა.

_ რა მოიტანე?

_ ვახშამი. ახლა სუფრას გავშლით.

_ მე არცთუ ისე მშიერი ვარ.

_ მოდი, ვჭამოთ! მშიერმა როგორღა გინდა ითევზაო?!

_ მე მითევზავია, _ თქვა მოხუცმა, წამოდგა და გაზეთი დაკეცა, მერე საბნის დაკეცვა დაიწყო.

_ საბანს ნუ მოიხდი! _ უთხრა ბიჭმა, _ სანამ ცოცხალი ვარ, მშიერს სათევზაოდ არ გაგიშვებ.

_ მაშინ თავს გაუფრთხილდი და ეცადე დიდხანს იცოცხლო. _ უთხრა მოხუცმა. _ რა გვაქვს საჭმელი?

_ შავი ცერცვი, ბრინჯი, შემწვარი ბანანები და მოშუმული ხორცი.

ბიჭმა საჭმელი ლითონის ქვაბებით მოიტანა ტერასიდან. ჩანგლები, დანები და კოვზები ჯიბეში ჩაეწყო; ქაღალდსა და ხელსახოცში გაეხვია ცალ-ცალკე.

_ ვინ მოგცა?

_ მარტინმა, რესტორნის პატრონმა.

_ მადლობა უნდა ვუთხრათ.

_ უკვე ვუთხარი მადლობა, _ თქვა ბიჭმა, _ შენ ნუ სწუხხარ.

_ მას დიდი თევზის ყველაზე რბილ ნაწილს მივცემ, _ თქვა მოხუცმა. _ პირველად ხომ არ გვეხმარება!

_ დიახ, ბევრჯერ დაგვეხმარებია.

_ მაშ, ერთი რბილი ნაჭერი არ იქნება საკმარისი. ბევრი სიკეთე გვიყო.

_ აი, დღეს ორი ბოთლი ლუდიც მოგვცა.

_ მე კი ყველაზე მეტად მიყვარს დაკონსერვებული ლუდი.

_ ვიცი. მაგრამ დღეს ბოთლებში ჩამოსხმული ლუდი მოგვცა; ბოთლებს უკან დავაბრუნებ.

_ გმადლობ, გმადლობ, ჩემო კარგო, _ უთხრა მოხუცმა ბიჭს, _ აბა, ვჭამოთ?

_ ამას გეხვეწები რამდენი ხანია, - ალერსიანად უთხრა ბიჭმა, _ ქვაბებს თავს არ ვხდის, სანამ მზად არ იქნებოდი.

_ უკვე მზადა ვარ! მაგრამ ჯერ ხომ ხელ-პირი უნდა დამებანა!

'სად უნდა დაგებანა?' _ გაიფიქრა ბიჭმა. _ წყლის ონკანი ორი კვარტალის იქით იყო. 'წყალი, საპონი და კარგი პირსახოცი უნდა მოვუმარაგო. რატომ აქამდე ვერ მოვიფიქრე? ახალი ხალათი, საზამთრო ქურქი, რამე ფეხსაცმელი და კიდევ ერთი საბანიც დასჭირდება'.

_ გემრიელი ხორცია, _ თქვა მოხუცმა.

_ მომიყევი ბეისბოლის ამბავს, _ სთხოვა ბიჭმა.

_ ამერიკის ლიგაში 'იანკებო' იგებენ, როგორც ვამბობდი, _ კმაყოფილი სახით თქვა მოხუცმა.

_ ჰო, მაგრამ დღეს ისინი დაამარცხეს.

_ ეს არაფერია! სამაგიეროდ, დიდი დიმაჯოო კვლავ ფორმაშია.

_ მარტო დიმაჯოო ხომ არ არის გუნდში.

_ მართალია, მაგრამ თამაშის ბედს მაინც ისა წყვეტს. მეორე ლიგაში _ ბრუკლინელები და ფილადელფიელები არიან. მოგების შანსი მხოლოდ ბრუკლინელებს აქვთ. სხვათა შორის, თუ გახსოვს, როგორ ურტყამდა დიკ საიზლერი? რა დარტყმები ჰქონდა, როდესაც იქ თამაშობდა, ძველ პარკში!

_ უკეთესი არ შეიძლება. ყველაზე შორს ურტყამს.

_ გახსოვს, საიზლერი დადიოდა ტერასაზე? მინდოდა სათევზაოდ წამეყვანა, მაგრამ მომეხატრა. შენ გთხოვე, მოგეწვია, მაგრამ შენც მოგეხატრა.

_ მახსოვს. დიდი შეცდომა მოგვივიდა. ხომ შეიძლებოდა, გამოგვეყოლოდა. სიკვდილამდე გვემახსოვრებოდა.

_ რა კარგი იქნებოდა, დიდი დიმაჯიო რომ წამოგვეყვანე სათევზაოდ, _ თქვა მოხუცმა, _ ამბობენ, მამა მეთევზე ჰყავდაო. ვინ იცის, ოდესღაც იქნება თვითონაც ჩვენსავით ღარიბი იყო, და ყველაფერს მიგვიხვდებოდა.

_ დიდი საიზლერის მამა არასოდეს ღარიბი არ ყოფილა. ჩემოდენა რომ იყო, ნამდვილ გუნდებში თამაშობდა.

_ შენოდენა რომ ვიყავი, აფრიან ნავს დავყვებოდი აფრიკის ნაპირებზე. საღამოობით ვხედავდი, როგორ გამოდიოდნენ ნაპირზე ლომები.

_ ვიცი, გაამბნია ჩემთვის.

_ რაზე ვილაპარაკოთ, აფრიკაზე თუ ბეისბოლზე?

_ ბეისბოლზე აჯობებს, _ თქვა ბიჭმა, _ მთავრად რამე სახელოვან მაკგროუზე.

_ ძველად ისიც შემოივლიდა ხოლმე ჩვენთან, ტერსაზე. მაგრამ რომ დათვრებოდა, დიდი აყალმაყალი იცოდა. თავში მარტო ბეისბოლი კი არ უტრიალებდა, არამედ ცხენებიც. ჯიბეში მუდამ დოლის პროგრამები ედო და ხშირად ტელეფონით იძახდა ცხენების სახელებს.

_ დიდი მწვრთნელი იყო, _ თქვა ბიჭმა, _ მამაჩემისაგან გამიგონია, ყველა მწვრთნელს სჯობდა ქვეყანაზეო.

_ ეს იმიტომ, რომ სხვებზე ხშირად იმას ხედავდა, _ თქვა მოხუცმა. _ დიურომეს რომ ევლო ჩვენთან ყოველ წელიწადს, მამაშენი იმას ჩათვლიდა ყველაზე დიდ მწვრთნელად ქვეყანაზე.

_ შენი აზრით, ვინ არის ყველაზე დიდი მწვრთნელი, ლუკი, თუ მაიკ გონსალესი?

_ ჩემი აზრით, ერთმანეთს არ ჩამოუვარდებიან.

_ ყველაზე უკეთესი მეთევზე კი ქვეყანაზე შენა ხარ!

_ მე ვიცნობდი უკეთეს მეთევზესაც.

_ ოჲე ვა!1_ წამოიძახა ბიჭმა, _ ქვეყანაზე ცოტა როდია კარგი მეთევზე, არიან შესანიშნავებიც, მაგრამ შენ ვერავინ შეგედრება.

_ გმადლობ. მოხარული ვარ, რომ ასე ფიქრობ. იმედი მაქვს, იმოდენა თევზი არ შემხვდება, რომ სირცხვილი გვაჭამოს.

1 რას ამბობ (ესპან).

_ მაგნაირი თევზი სად იქნება, თუ მართლა შეგერჩა უწინდელი ძალა.

_ იქნებ ძალა იმდენი აღარ მომდევდეს, რამდენიც გული მერჩის, _ თქვა მოხუცმა. _ მაგრამ მოხერხება და გამოცდილება მაქვს, გამბედაობაც მეყოფა.

_ ახლა დაწევი და დაიძინე, დილას უფრო მხნედ იქნები. მე კი ჭურჭელს დავაბრუნებ ტერასაზე.

_ კარგი. ღამე მშვიდობისა. დილით გაგაღვიძებ.

_ შენ პირდაპირ ჩემი მალვიძარა საათი ხარ, _ უთხრა ბიჭმა.

_ ჩემი მალვიძარა საათი კი სიბერეა. რატომ იღვიძებენ ბებრები ასე ადრე? ნუთუ იმიტომ, რომ თუნდაც ეს დღე გაიხანგრძლივონ?

_ არ ვიცი. ვიცი მხოლოდ, რომ ახალგაზრდებს დიდხანს და მაგრად სძინავთ.

_ მეც მახსოვს ახალგაზრდობა, _ თქვა მოხუცმა, _ გაგაღვიძებ დროზე!

_ რატომღაც არ მიყვარს, როცა ის, მეორე მეთევზე, მალვიძებს, ვითომ იმაზე ნაკლები ვიყო.

_ გასაგებია.

_ ღამე მშვიდობისა, მოხუცო.

ბიჭი წავიდა. მათ ისე ივახშმეს, რომ სინათლე არ აუნთიათ. ახლა კი მოხუცმა გაიხადა შარვალი და სიბნელეში დაწვა დასაძინებლად. შარვალი დაახვია და თავქვეშ დაიდო ბალიშის მაგივრად, შიგ გაზეითიც მოაყოლა. საბანში გაეხვია და გაწვა ძველ გაზეთებზე, რომლებიც გადაფარებული ჰქონდა საწოლის შიშველ ზამბარებს.

მალე ჩაეძინა. ესიზმრებოდა თავისი სიჭაბუკის დროინდელი აფრიკა, მისი გრძელი ოქროსფერი ნაპირები და თეთრი მჭყები _ ისეთი თეთრი, რომ თვალებს სჭრიდა, _ მაღალი ციცაბო კლდეები და უზარმაზარი რუხი მთები. იგი ახლა ყოველღამე მიადგებოდა ხოლმე ამ ნაპირებს, ძილში ესმოდა, როგორ ეხეთქებოდნენ ნაპირს ზვირთები, ხედავდა, როგორ მიაპობდნენ ტალღებს ადგილობრივ მცხოვრებთა ნავეები. ძილში მას კვლავ სცემდა ფისისა და ძენძის სუნი, გემბანიდან რომ მოდიოდა, სცემდა აფრიკის სურნელება, დილის ნიავს რომ მოჰქონდა ნაპირიდან.

ჩვეულებრივ, როდესაც ამ სურნელებას იგრძნობდა, იღვიძებდა, ტანთ იცვამდა და ბიჭის გასაღვიძებლად მიდიოდა. მაგრამ დღეს ზღვისპირის სურნელება ძლიერ ადრე ეცა და ძილში მიხვდა, რომ ადრე იყო, ამიტომ განაგრძნო ძილი, რათა დაენახა ზღვიდან ამოზიდული კუნძულების თეთრი მწვერვალები. მერე კანარის კუნძულების უბეები და ბოლაზები დაესიზმრა.

ახლა მოხუცს უკვე აღარ ესიზმრებოდა არც ქარიშხალი, არც ქალები, არც დიდი ამბები, არც ვეებერთელა თევზები, არც ჩხუბი, არც შეჯიბრება ლონეში, არც ცოლი. მას ესიზმრებოდა მხოლოდ შორეული ქვეყნები და ლომები, ნაპირზე რომ გამოდიოდნენ. ლომები კნუტებივით დახტოდნენ ღამის ბნელ-ბუნდში და მოხუცს უყვარდა ისინი ისე, როგორც უყვარდა ბიჭი. მაგრამ ბიჭი არასდროს დასიზმრებია.

მოხუცს უეცრად გაეღვიძა, ღია კარიდან გახედა მთვარეს, გაშალა შარვალი და ჩაიცვა. ქოხიდან რომ გამოვიდა, მოშარდა და აღმართს შეუყვავა ბიჭის გასაღვიძებლად. ჟრჟოლას ჰგვრიდა დილის სიგრილე, მაგრამ იცოდა, რომ ჟრჟოლა გაივლიდა, მალე ნიჩბებსაც მოუსვამდა და გათბებოდა.

იმ სახლის კარი, სადაც ბიჭი ცხოვრობდა, ღია იყო. ფეხშიშველა მოხუცი ჩუმად შევიდა. ბიჭს დასაკვც საწოლზე ეძინა პირველ ოთახში და მოხუცს შეეძლო დაენახა მძინარე მცხრალი მთვარის შუქზე. ნელა მოჰკვიდა ხელი ფეხზე და მანამ არ გაუშვა, სანამ ბიჭს არ გაეღვიძა. ბიჭმა გვერდი იბრუნა და მოხუცს შეხედა. მოხუცმა თავი დაუქნია. ბიჭმა ხელი წამოავლო შარვალს, რომელიც სკამზე იყო გადაკიდებული საწოლის ახლოს, და მჯდომარემ დაიწყო ჩაცმა.

მოხუცი გამოვიდა სახლიდან, ბიჭიც მალე გამოჰყვა. ბიჭი ვერასგზით ვერ ფხიზლდებოდა. მოხუცმა მხარზე მოჰხვია ხელი და უთხრა:

_ მაპატიე, ჩემო კარგო.

_ დუე ვა, _ უპასუხა ბიჭმა, _ რას იზამ, ასეთია მამაკაცების ხვედრი.

ისინი დაბლა დაემვნენ, მოხუცის ქოხისაკენ.

მთელ გზაზე სიბნელეში ხვდებოდნენ ფეხშიშველა ადამიანები, რომელთაც თავიანთი ნაწევების ანძები მოჰქონდათ.

ქოხში რომ შევიდნენ, ბიჭმა აიღო ჭვილთი, ბარჯი და ყუთი, რომელშიაც ანკესის მკედის გორგლები ეწყო. მოხუცმა კი მხარეზე გაიღო აფრაშემოხვეული ანძა.

_ მაპატიე, ჩემო კარგო.

_ ყავა გინდა? _ ჰკითხა ბიჭმა.

_ ჯერ სათევზაო მოწყობილობა ჩავალაგოთ ნავში, ყავა მერე დავლიოთ.

ისინი შესქელებული რძის ქილებით სვამდნენ ყავას იმ სასაუზნეში, რომელიც მეთევზეებს ემსახურებოდა და ამიტომ ძლიერ ადრე იღებოდა.

_ კარგად გეძინა, მოხუცო? _ ჰკითხა ბიჭმა. ბიჭი თითქმის სულ გამოფხიზლდა, თუმცა ძილს თავი მაინც ვერ წაართვა.

_ ძლიერ კარგად, ჩემო მანოლინ. მწამს, რომ დღეს გამიმართლებს.

_ მეც მწამს, _ უთხრა ბიჭმა, _ ახლა წავალ ჩვენი სარდინებისა და შენი საანკესე თევზების მოსატანად. ჩემი უფროსი თვითონ ეზიდება თავის სათევზაო მოწყობილობას. არ უყვარს, როცა მის ნივთებს სხვები ეზიდებიან.

_ ჩვენ კი ასე არ ვიქცეოდით. ხუთი წლისა რომ გახდი, თითქმის იმ დროიდან გაზიდვინებდი სათევზაო მოწყობილობას.

_ვიცი, _უთხრა ბიჭმა. _დაიცადე, ახლავე დავბრუნდები. კიდევ დალიე ყავა. აქ ნისიად გვამლევენ.

მარჯნის სიპზე შიშველი ფეხების ტყაპუნით გასწია ბიჭმა მაცვივრისაკენ, სადაც საანკესე თევზები ინახებოდა.

მოხუცი ნელა წრუპავდა ყავას. იცოდა, რომ ყავა ბლომად უნდა დაეღია, რადგან დღეს მეტს ვერაფერს შეჭამდა. დიდი ხანია მობეზრდა ჭამის პროცესი და ზღვაზე არასდროს არ მიჰქონდა საუზმე. ნავის ცხვირზე ედგა წყლით სავსე ბოთლი. აი, სულ ეს იყო, რაც მას სადამომდე დასჭირდებოდა.

ბიჭი დაბრუნდა. თან მოიტანა სარდინები და გაზეთში გახვეული ორი საანკესო თევზი. ბილიკით დაემშენ ნავისაკენ. გრძნობდნენ, როგორ იშლებოდა წვრილი ხრემი ფეხქვეშ. ნავი ცოტათი ასწიეს და წყალში შეაცურეს.

_ გამარჯვებას გისურვებ, მოხუცო.

_ შენც გისურვებ გამარჯვებას.

მოხუცმა ნიჩბებზე გამობმული მარყუჟები ნავზე დამაგრებულ პალოებს ჩამოაცვა, მერე წინ გადაიხარა, ნიჩბები უკან მოუსვა და სიბნელეში დაიწყო ნავის გაყვანა ნავსადგურიდან. სხვა მიჭრებიდანაც ზღვაში გადოდნენ სხვა ნავები. თუმცა მოხუცი მათ ვერ ხედავდა ახლა, როცა მთვარე გორაკებს მოეფარა, მაგრამ ესმოდა, როგორ ეშვებოდნენ ნიჩბები წყალში და როგორ აპობდნენ ტალღებს.

დროდადრო ხან ერთი, ხან მეორე ნავიდან მოისმოდა ლაპარაკი. მაგრამ ნავების დიდ უმეტესობაზე სიჩუმე სუფევდა, ისმოდა მხოლოდ ნიჩბების ხმა. ბოლაზიდან რომ გავიდნენ, ნავები სხვადასხვა მხარეს გაიფანტნენ. ყოველი მეთევზე მიემართებოდა იქითკენ, სადაც თევზის დაჭერის იმედი ჰქონდა. მოხუცმა ადრევე გადაწყვიტა, რომ ნაპირიდან შორს წავიდოდა; უკან მოატოვა ნაპირი. უკვე არა სწვდებოდა ხმელეთის სურნელება და პირდაპირ მიცურავდა იქით, საიდანაც ოკეანის დილის სუნთქვა მოდიოდა. ოკეანის იმ ნაწილზე რომ გავიდა, რომელსაც მეთევზეებმა `დიდი ჭა` შეარქვეს, დაინახა, როგორ ანათებდნენ ზღვაში წყალმცენარეები. ამ ადგილას ზღვის ფსკერი ერთბაშად მთელი შვიდასი საზღვაო საყენის სიღრმეზე იყო დაწეული; აქ თავს იყრიდა ათასგვარი თევზი, რადგან ზღვის დინება ოკეანის ფსკერის ციცაბო ფერდობებს ეხეთქებოდა და მორევი ჩნდებოდა. აქ გროვდებოდნენ გარნელებისა და წვრილი თევზების დიდი გუნდები, ხოლო უფრო დიდ სიღრმეზე ზოგჯერ რიალებდნენ უამრავი სიპინები; ღამით ისინი ზედაპირზე ამოდოდნენ და მოხეტიალე თევზების ლუკმა ხდებოდნენ.

სიბნელეში მოხუცი გრძნობდა განთიადის მოახლოებას; ნიჩბებს უსვამდა და თან ყურს უგდებდა მოცახცახე ხმას _ ეს მფრინავი თევზი იყო, წყლიდან ამოდოდდა და მიქროდა შორს, მისი მაგარი ფრთები წივილით მიაპობდა ჰაერს. მოხუცს უყვარდა მფრინავი თევზები: ისინი მისი საუკეთესო მეგობრები იყვნენ აქ, ოკეანეში. ფრინველები ებრალებოდა, განსაკუთრებით პატარა და სუსტი ზღვის მერცხლები, რომლებიც მუდამ საკვების ძებნაში არიან და თითქმის ვერასოდეს ვერ პოულობენ. მოხუცი ფიქრობდა: ჩიტებს ჩვენზე უფრო უჭირთ ცხოვრება, თუ ორბებსა და დიდ,

ძლიერ ფრინველებს არ ჩავაგდებთ სათვალავში. რატომ გააჩინეს ფრინველები ასე სუსტნი და უმწიონი, როგორც ეს ზღვის მერცხლებია, თუკი ოკეანე ზოგჯერ ასე მკაცრია? ოკეანე კეთილი და მშვენიერია, მაგრამ ზოგჯერ უეცრად გაავდება, ფრინველები კი, რომლებიც მის სივრცეზე დაფრენენ, საკვებისათვის წყალში ყვინთავენ და ერთმანეთს სუსტი, ნაღვლიანი ხმით ეხმაურებიან, _ ოკეანის წინაშე მეტად უსუსურნი არიან~.

გუნებაში მოხუცი ზღვას ყოველთვის ლა მარ-ს ეძახდა, როგორც მას ეძახიან ხოლმე ეპანურად ის ადამიანები, რომელთაც უყვართ ზღვა. ზოგჯერ ზღვით მოხიბლული ადამიანებიც ამბობენ ცუდ რამეს ზღვაზე, მაგრამ მას ყოველთვის იხსენიებენ, როგორ, ქალს. ზღვას ლე მარ-ს ეძახიან, ესე იგი, მამრობით სქესში იხსენიებენ, უფრო ახალგაზრდები იმ მეთევზეთაგან, რომლებიც უბრალო ტივტივების მაგივრად ძვირფას ტივტივებს ხმარობენ და მოტორიანი ნავებით დადიან. ეს ნავები მაშინდელი შეძენილი აქვთ, როდესაც ზვიგენის ღვიძლი ძვირად ფასობდა. ისინი ზღვას იხსენიებენ, როგორც სივრცეს, როგორც მეტოქეს, ზოგჯერ როგორც მტერსაც. მოხუცი კი მუდამ ფიქრობდა ზღვაზე, როგორც ქალზე, რომელიც ან დიდად გწყალობს, ან უარს გეუბნება. ხოლო თუ ზოგჯერ ბოროტად ან უკეთურად იქცევა, _ რა ვუყოთ, ასეთია მისი ბუნება. მთვარე ისე აღელვებს ზღვას, როგორც ქალს~, _ ფიქრობდა მოხუცი.

მძიმედ, თანაბრად უსვამდა ნიჩბებს, ძალას არ ატანდა, რადგან ოკეანის ზედაპირი სარკესავით იყო, გარდა იმ ადგილებისა, სადაც დინება მორევს აჩენდა. მოხუცი ზღვის დინებას თავისი საქმის მესამედს აკეთებინებდა.

როცა ირიჟრაჟა, მოხუცმა დაინახა, რომ ბევრად უფრო შორს გასულიყო, ვიდრე ნავარაუდევო ჰქონდა.

‘მთელი კვირა ვთევზაობდი ღრმა ადგილებში და ვერაფერი დავიჭირე, - გაიფიქრა მოხუცმა. _ დღეს ბედსა ვცდი იქ, სადაც ბონიტოს და ალბაკორეს გუნდები დადიან. ერთიც ვნახოთ, იქ დიდ თევზიც ცურავს?’

ჯერ არ გათენებულოყო, მოხუცმა კი უკვე ჩაუშვა წყალში თავისი დიდი ანკესები და ნელა მიჰყვა წყლის დინებას. ერთი ანკესი ორმოცი საზღვაო საყენის სიღრმეზე ჩაეშვა, მეორე წავიდა დაბლა _ სამოცდათხუთმეტი საყენის სიღრმეზე, ხოლო მესამე და მეოთხე ჩაიძირნენ ასი და ასოცდახუთი საყენის სიღრმეზე ლუჯ წყალში. ანკესებზე წამოგებული თევზები თავქვე ეკიდნენ, თანაც ანკესის ღერძი მათ შუაში ჰქონდათ გაყრილი და ზედ მაგრად იყვნენ მიკვანძული. ანკესის კავსა და წვეტზე კი აცმული იყო ახალი სარდინები. სარდინებს ანკესი ორივე თვალში ჰქონდათ გაყრილი, ასე რომ, ანკესის ფოლადის ნახევარკალზე გირლიანდევით იყვნენ ასხმული. ანკესთან ახლოს მისული დიდი თევზი ადვილად იგრძნობდა, თურა კარგი გემო და სამო სუნი ჰქონდა ყოველ ნაჭერს.

ბიჭმა მოხუცს თან გაატანა ორი ახალი მომცრო ტუნეცი, რომლებიც მოხუცმა ორ ყველაზე გრძელმკედიან ანკესს ჩამოჰკიდა საწაფივით, ხოლო ორ დანარჩენს დიდი ლურჯი მაკრელი და ყვითელი ქარიყლაპია დაჰკიდა. მაკრელი და ქარიყლაპია წინააღმდეგ ჰქონდა აცმული ანკესზე, მაგრამ ახლაც კარგად იყო შენახული, შესანიშნავი სარდინები კი სურნელებსა და მიმზიდველობას ჰმატებდნენ მათ. ყოველი ანკესის მკედი დიდი ფანქრის სისხო იყო. მკედი ისე

იყო ელასტიურ წნელებზე მოდებული, რომ, თუ თევზი ოდნავადაც კი შეეხებოდა ანკესს, წნელი წყლის ზედაპირამდე დაილუნებოდა. მკედები გადაბმული იყო ორმოც-ორმოცი საყენისი გრძის სამარქაფო გორგლებზე, რომელთა გადაბმა თავის მხრივ შეიძლებოდა სხვა სამარქაფო გორგლებზედაც. ასე რომ, საჭიროების შემთხვევაში შეეძლო სამას საყენზე და კიდევ მეტზე გაეშვა თევზი.

ახლა მოხუცი თვალს ადევნებდა, ხომ არ ილუნებოდა ნავის ქიმზე მწვანე წნელები. ნელა უსვამდა ნიჩბებს, ცდილობდა, მკედები პირდაპირ და საჭირო სიღრმეზე ჩავშვებულ იყვნენ წყალში. ინათა, მალე მზეც ამოვიდოდა.

როგორც კი ოდნავ შესამჩნევად ამოცურდა ზღვიდან მზე, მოხუცმა დაინახა სხვა ნავები, რომლებიც წყალს გაჰკვროდნენ მთელი დინების გასწვრივ, ნაპირის ახლოს. შემდეგ მზის სინათლემ იმატა და წყალმა ლაპლაპი დაიწყო; როცა მზე ჰორიზონტს ასცდა, ზღვის სარკე პირდაპირ თვალებში ისროდა არეკლილ სხივებს, რაც თვალების მწვავე ტკივილს იწვევდა. მოხუცი ნიჩბებს უსვამდა და მოლაპლაპე წყალს თვალს არ იდებდა. მერე მან ჩაიხედა ზღვის მუქ სიღრმეში, სადაც ანკესები იყო ჩაშვებული. მოხუცის ანკესები წყალში ყოველთვის უფრო პირდაპირ ჩადიოდნენ, ვიდრე სხვა მეთევზეებისა, და ზღვის წყვდიადში სხვადასხვა სიღრმეზე თევზს საკბილო სწორედ იქ ელოდა, სადაც მოხუცს ჰქონდა მინიშნებული. სხვა მეთევზეები თავიანთ ანკესებს წყლის დინებას მიანებებდნენ და ზოგჯერ ეს ანკესები მხოლოდ სამოცი საყენის სიღრმეზე აღმოჩნდებოდნენ, როდესაც მეთევზეებს ეგონათ, ასე საყენის სიღრმეზე ჩავუშვითო.

‘მე ხომ ჩემს ანკესებს ყოველთვის კარგად ვუშვებ წყალში. _ გაიფიქრა მოხუცმა, _ ეს არის, რომ ბედი არა მწყალობს. თუმცა ვინ იცის? იქნებ დღეს ბედმა გამიღიმოს. ყოველი დღე ერთმანეთს ხომ არ ჰგავს. ცხადია, კარგია, როდესაც კაცს ბედი სწყალობს. მაგრამ მე მაინც მიჩვევია, ჩემს საქმეს მარჯვედ ვაკეთებდე, ხოლო როდესაც ბედი გამიღიმებს და ბედნიერება მეწვევა, მზად შევხვდები მას’.

მზის ამოსვლიდან ორი საათი გავიდა. მზე სულ მაღლა იწვედა და აღმოსავლეთისაკენ ცქერა არც ისე ძნელი იყო. ახლა მხოლოდ სამი ნავი მოჩანდა; თითქოს წყალს გაჰკვრიან და ნაპირს არც მოშორებიანო.

‘რაც თავი მახსოვს, მუდამ თვალსა მჭრის ხოლმე დილის სინათლე, _ ფიქრობდა მოხუცი, _ მაგრამ თვალები მაინც კარგად მიჭრის. სადამო ხანს შემოდლია პირდაპირ ვუცქირო მზეს და შავი წინწკლები არ გადამეფარება თვალებზე. სადამოს მზე ხომ გაცილებით უფრო ელვარებს, მაგრამ დილის მზე თვალებს მტკენს’.

სწორედ ამ დროს მან შეამჩნია ზღვის ვეება ფრინველი, ფრეგატი, რომელსაც გრძელი, შავი ფრთები გაეშალა და ცაში ტრიალებდა. ფრინველმა ფრთები ასწურა და მოწყვეტით დაეშვა წყლისაკენ. მერე კვლავ ირაო შეკრა.

_ საკბილო იყნოსა, _ ხმამაღლა თქვა მოხუცმა. _ ტყუილუბრალოდ არ ტრიალებს.

ნელა და თანაბრად მიაცურებდა ნავს იქითკენ, სადც ფრინველი წრეს უვლიდა. მოხუცი არ ჩქარობდა, ცდილობდა, რომ ანკესები პირდაპირ ჩაშვებულყო წყალში. მაგრამ ოდნავ წინ უსწრებდა დინებას და, თუმცა კვლავ ოსტატურად თევზაობდა, მისი მოძრაობა ახლა მაინც ცოტათი უფრო აჩქარებული იყო, ვიდრე წინათ, ფრინველის გამოჩენამდე.

ფრინველმა მაღლა აიწია, უძრავად გაშალა ფრთები და რამდენიმე წრე შემოხაზა. მერე უეცრად დააცხრა წყალს და მოხუცმა დაინახა, როგორ ამოსხლტა წყლიდან მფრინავი თევზი და თავგანწირვით გასრიალდა წყლის მოსარკულ ზედაპირზე.

_ სკუმბრია, _ ხმამაღლა თქვა მოხუცმა, _ დიდი ოქროსფერი სკუმბრია.

წყლიდან ნიჩბები ამოიღო და ნავში ანკესის მკედი მონახა. მკედის ბოლოზე მავთულით გამობმული იყო პატარა ანკესი, რაზედაც მოხუცმა ერთ-ერთი სარდინი წამოაგო. მკედი წყალში ჩაუშვა და მისი მეორე ბოლო ნავის კიბოზე მიმაგრებულ რგოლს გამოაბა. მერე მეორე ანკესსაც წამოაგო თევზის ნაჭერი და დახვეული შეინახა ჩრდილში, ნარის ქვეშ. მერე ისევ ნიჩბები აიღო ხელში და მიაჩერდა გრძელფრთებიან შავ ფრინველს, რომელიც ახლა წყლის ზედაპირის გასწვრივ ნადირობდა.

ფრინველმა ფრთები მაღლა აიკეცა და წყალში ჩაყვინთა, მერე ფრთები გამალბით და უმწეოდ ააფართხუნა და მფრინავ თევზს გამოენთო. მოხუცი ხედავდა, როგორ ნარავდა წყალს ოქროსფერი სკუმბრია, რომელიც დაფეთებულ თევზს მისდევდა. ისინი დიდი სისწრაფით მიცურავდნენ, რათა სწორედ მფრინავი თევზების ქვეშ აღმოჩენილიყვნენ იმ წამს, როდესაც ისინი კვლავ წყალში ჩაეშვებოდნენ. ჩანს, იქ დელფინების დიდი გუნდია, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ ისინი ერთმანეთისაგან შორი-შორს მიცურავენ და საეჭვოა, რომ მფრინავი თევზები გადაურჩეს მათ. ფრინველს კი მათი დაჭერის არავითარი იმედი არ უნდა ჰქონდეს. მისთვის მფრინავი თევზი ერთობ დიდია და ძლიერ სწრაფადაც მოძრაობს~.

მოხუცი თვალს ადევნებდა, როგორ ამოსხლტებოდა წყლიდან დროდადრო მფრინავი თევზი და როგორ უნათოდ ცდილობდა მის დაჭერას შავი ფრინველი. გუნდი ხელიდან წამივიდა, _ გაიფიქრა მოხუცმა, _ ისინი ძლიერ სწრაფად და ძლიერ შორს მიცურავენ. მაგრამ, შესაძლოა, შემხვდეს გუნდისგან ჩამორჩენილი თევზი ან, იქნებ, მათ ახლოს ცურავს ჩემი დიდი თევზიც? სადმე ხომ უნდა ცურავდეს იგი~.

ახლა ღრუბლები დიდი მთებივით იწევდნენ მაღლა, ხოლო ზღვის ნაპირი მწვანე ზოლს ჰგავდა; ზოლს იქით რუხმოცისფრო გორაკები მოჩანდა. ახლა წყალიც მუქ-ლურჯი გამხდარიყო, თითქმის იისფერი. მოხუცი ჩასცქეროდა ოკეანეს და მუქსიდრმეში ხედავდა პლანქტონის მოწითალო ფერების ლივლივსა და მზის სხივების თვალწარმტაც ანარეკლს. თვალს ადევნებდა, პირდაპირ ჩადიოდნენ თუ არა წყალში მისი ანკესები, და უხაროდა, რომ ირგვლივ ამოდენა პლანქტონი იყო, რადგან ეს იმას ნიშნავდა, რომ აქ თევზი ტრიალებდა. ახლა, როდესაც მზე მაღლა აიწია, სხივების წარმტაცი ციმციმი წყალზე, ისე როგორც ზემოთ დაკიდულ ღრუბელთა ფორმა, კარგ ამინდს მოასწავებდა. მაგრამ ფრინველი უკვე შორს იყო. წყლის ზედაპირზე კი არ ჩანდა არფერი, გარდა სარგასის გაყვითლებული, მზით გახუნებული წყალმცენარის კონებისა და მოლურჯო, მოელვარე ლაზისებრი ბუმბუსა _ პორტუგალიური ფიზალისა, რომელიც ნავის

ახლოს მიცურავდა. ფიზალი გვერდზე გადაბრუნდა, მერე ისევ გასწორდა. იგი ლაღად მიცურავდა, მზეზე ელვარებდა, როგორც საპნის ბუშტი, თან წყალში მთელი იარდის სიგრძეზე მიათრევდა თავის გრძელ შხამიან მოლურჯო საცეცებს.

_ აგუა მალა, _ თქვა მოხუცმა, _ ოჰ, შე ბილწო!

მოხუცმა მსუბუქად მოუსვა ნიჩბები და ზღვის სიღრმეში ჩაიხედა. დაინახა პაწაწა თევზები, რომელთაც იგივე ფერი გადაჰკრავდა, რაც წყალში გაწელილ საცეცებს ჰქონდათ; პაწაწა თევზები დაცურავდნენ საცეცებს შორის და იმ ბუშტის ჩრდილში, წყალს რომ მიჰქონდა. ბუშტის შხამს არ შეეძლო მოეწამლა ეს თევზები. სულსხვა იყო ამ შხამის მოქმედება ადამიანზე. როდესაც ეს ლორწოვანი და მოლურჯო საცეცები მიეკვროდნენ ანკესის მკედს, სანამ მოხუცს თევზი ამოჰყავდა, ხელები იდაყვამდე სულ წყლულებით ეფარებოდა, თითქოს დამწვარიყო. აგუა მალა-საგანს სწრაფად იწამლება ადამიანი; მისი შხამი ისეთსავე ტკივილს იწვევს, როგორც მათრახის ცემა.

ცისარტყელას ფერებით მოელვარე ბუშტები საოცრად ლამაზები არიან. მაგრამ ზღვის მკვიდრთა შორის ეს ბუშტები ყველაზე ვერაგებია. ამიტომ მოხუცს უყვარდა იმის დანახვა, თუ როგორ ჭამდნენ ამ ბუშტებს ზღვის ვეება კუები. ბუშტებს რომ მოჰკრავდნენ თვალს, კუები მათ წინა მხრიდან უახლოვდებოდნენ, თვალს ხუჭავდნენ, რომ შხამს ვერაფერი ევნო, და ბუშტებს საცეცებიანად ჭამდნენ. მოხუცს მოსწონდა ამ სურათის ცქერა. მოსწონდა ისიც, დიდი ღელვის შემდეგ ნაპირზე ფეხს რომ ადგამდა მათ, თანაც ყურს უგდებდა, როგორ სკდებოდნენ ბუშტები, როცა დაკოჭრილი ფეხისგულით ჭყლეტდა.

მოხუცს უყვარდა მწვანე კუ და `ჰოკბილები`, მათი სიკოხტავისა და სიმარდის გამო, აგრეთვე იმის გამო, რომ ისინი ასე ძვირად ფასობდნენ. სამაგიეროდ, ეზიზღებოდა ყვითელჯავშნიანი, ზოზონა და სულელი `ლოგერ-ჰედები`, რომლებიც თვალდახუჭული ჭამდნენ პორტუგალიურ ფიზალესა და სიყვარულის საქმეებშიაც ერთობ ვნებიანები იყვნენ.

მოხუცი არ იყო შეპყრობილი არავითარი მისტიკით კუს მიმართ, თუმცა მრავალი წლის განმავლობაში დაცურავდა კუზე სანადიროდ. მოხუცს ებრალებოდა კუები, ვეება ტყავქერქემა კუებიც კი, რომლებიც ნავის სიგრძისანი არიან და თვითთელი ტონას იწონის. ადამიანთა უმეტესობა უგულოდ ეპყრობა კუს, იმიტომ, რომ კუს გული დიდხანს ძგერს იმის შემდეგაც, როდესაც მოკლავენ და ნაჭრებად დაკეპავენ ხოლმე. `მაგრამ მეც ხომ ასეთი გული მაქვს, _ ფიქრობდა მოხუცი, _ ჩემი ხელები და ფეხები კი ძალიან ჰგავს მათ კიდურებს`. მოხუცი ჭამდა კუს თეთრ კვერცხებს, რათა ღონე მომატებოდა. ჭამდა ამ კვერცხებს მთელი მათისის განმავლობაში, რათა ძალა ჰქონდასექტემბერსა და ოქტომბერში, როდესაც ნამდვილად დიდი თევზი წამოვიდოდა.

მოხუცი აგრეთვე ყოველდღე სვამდა თითო ჭიქა ქონს, გამოწურულს ზვიგენის ღვიძლიდან; ეს ქონი ინახებოდა დიდ კასრში იქ, სადაც ბევრი მეთევზე ინახავდა თავის სათევზაო მოწყობილობა. ქონით შეეძლო ესარგებლა ყოველ მეთევზეს, ვინც კი მოისურვებდა. მეთევზეთა უმეტესობას ამ ქონის გემო გულს ურევდა, მაგრამ იმის სმა იმაზე საზიზღარი არ იყო, ვიდრე

დილაზნელზე ადგომა... გარდა ამისა, ეს ქონი გაცივებისაგან იცავდა ადამიანებს და თვალებისათვისაც სასარგებლო იყო.

მოხუცმა ცას ახედა და დაინახა, რომ ფრინველი ისევ დასტრიალებდა ზღვას.

_ თევზი იპოვა, _ თქვა მან ხმამაღლა.

არცერთი მფრინავი თევზი არ არხევდა წყლის სარკეს, არც წვრილი თევზიჩანდა. მაგრამ მოხუცმა უეცრად დაინახა, როგორ ამოხტა წყლიდან მომცრო ტუნეცი, შეტრიალდა ჰაერში, დაეშვა თავქვე და ისევ ჩაიმალა ზღვაში. ტუნეცმა ვერცხლივით გაიელვა მზეზე, მერე სხვა ტუნეცებმაც იწყეს წყლიდან ამოვარდნა და აქეთ-იქით ხტომა; ისინი წყალს აქაფებდნენ, გრძელი ნახტომებით მისდევდნენ წვრილ თევზებს და წინ მიერეკებოდნენ.

`თუ ძლიერ სწრაფად არ გაცურეს, მთელ გუნდს დავეწევი` _ გაიფიქრა მოხუცმა. იგი უყურებდა, როგორ აქაფებდნენ წყალს თევზები, როგორ ყვინთავდა ფრინველი და იჭერდა წვრილ თევზს, რომელიც ტუნეცების შიშით ზედაპირზე ამოსულიყო.

_ ფრინველი მეთევზის ერთგული თანაშემწეა, _ თქვა მოხუცმა.

ამ დროს ნავის კიჩოდან ჩაშვებული ანკესის მოკლე მკედი გაიჭიმა ფეხქვეშ; მოხუცს ფეხი მკედის ერთ ნაკეცზე ჰქონდა დადგმული; მან ხელი უშვა ნიჩბებს და მკედის ბოლოს მოეჭიდა. გრძობდა მომცრო ტუნეცის სიმძიმეს; ტუნეცი გამშაგებით ეწეოდა ანკესს. ანკესის მკედი სულ უფრო და უფრო ქანაობდა. მოხუცმა თევზის ლურჯი ზურგი და ოქროსფერი გვერდები უფრო ადრე დაინახა, ვიდრე თევზს ნავთან მოაცურებდა და ნავში ჩამოაგდებდა. ჩამოსხმულ ტყვიასავით მკვრივი ტუნეცი ნავის კიჩოსთან ეგდო მზეზე. დიდრონი თვალელები გადმოეკარკლა, ლამაზსა და მოძრავ ბოლოს ცახცახით ურტყამდა ნავის ძირს და სიცოცხლეს ეთხოვებოდა. მოხუცს შეებრალა და მალე მოკლა, თავზე კეტი დაჰკრა და ჯერ კიდევ მოცახცახე შეაგდო მერხის ქვეშ ფეხის აკვრით.

_ ალბაკორეა, _ თქვა ხმამაღლა. _ ამისგან შესანიშნავი საანკესე ნაჭრები გაკეთდება. ათი გირქვანქა იქნება.

მოხუცი უკვე ვეღარ იხსენებდა, როდის დაიწყო პირველად თავის თავთან ხმამაღლა საუბარი. წინათ, მარტო რომ დარჩებოდა, მღეროდა; მღეროდა ზოგჯერ ღამითაც, ვახტზე რომ იდგა, როდესაც დიდი აფრიანი ნავებით დაცურავდა ან კუზე ნადირობდა. ალბათ, ხმამაღლა საუბარი თავის თავთან იმის შემდეგ დაიწყო, რაც ბიჭი წავიდა და სრულიად მარტო დარჩა. ახლა უკვე აღარ ახსოვდა. მაგრამ მაშინაც, როცა ბიჭთან ერთად თევზაობდა, ისინი ერთმანეთს მხოლოდ მაშინ დაელაპარაკებოდნენ, როდესაც აუცილებელი იყო; საუბრობდნენ ღამით ან ავდარში, იძულებითი უსაქმობის დროს. განსაკუთრებული საჭიროების გარეშე ზღვაზე არ არის მიღებული საუბარი. თვითონ მოხუციც იმ აზრისა იყო, რომ ზღვაზე ტყუილუბრალო საუბარი ცუდია, დაჩვეულებას იცავდა. ახლა კი ბევრჯერ იმეორებდა თავის აზრებს ხმამაღლა. მაგრამ ამით ხომ არავის აწუხებდა?

_ ვინმემ ყური რომ დამიგდოს, როგორ ვესაუბრები საკუთარ თავს, იფიქრებს, ჭკუაზე შერყეულაო, _ თქვა მოხუცმა ხმამაღლა, _ მაგრამ რაკი არ შევრყეულვარ, ვის რა ესაქმება? მდიდრებს რა უჭირთ, რადიო აქვთ; რადიოს შეუძლია ესაუბროს მათ ნავში და მოუთხროს ბეისბოლის ახალი ამბები.

`ახლა ბეისბოლზე ფიქრის დრო არ არის, _ უთხრა თავის თავს მოხუცმა. _ ახლა მხოლოდ ერთ რამეზე ფიქრის დროა, სახელდობრ, იმაზე, რისთვისაც ვარ გაჩენილი. შესაძლოა, სადმე, თევზების ამ გუნდის გვერდით ცურავს ჩემი დიდი თევზიც. დავიჭირე მხოლოდ ერთი ალბაკორე, ისიც ჩამორჩენილი. ეს თევზები კი შუაგულ ზღვაში ნადირობენ და ძლიერ სწრაფად დაცურავენ. ყველაფერი, რაც დღეს ზღვაზე მხვდება, ჩრდილო-აღმოსავლეთისკენ მიილტვის და ძლიერ სწრაფად მოძრაობს. შესაძლოა, ასეა ყოველთვის დღის ამ საათებში! ან იქნება, ეს ამინდის შეცვლას მოასწავებს, მე კი ასეთი ნიშანი არ ვიცი`.

მოხუცი ველარ ხედავდა ნაპირის მწვანე ზოლს; შორს აღმართულიყვნენ მხოლოდ ცისფერი გორაკების თხემები, რომლებიც აქედან სულ თეთრად ჩანდნენ, თითქოს თოვლით დაფარულანო. მათ ზემოთ ღრუბლები დათოვლილ მთებს ჰგავდნენ. ზღვა ძლიერ ჩამოქდა, მზის სხივები ტყდებოდნენ წყალში. პლანქტონის უამრავი ნაპერწკალი ცის ტატნობზე აცურებულ მზეს ჩაექრო და მუქ-ლურჯ წყალში მოხუცი ხედავდა მხოლოდ გადატეხილი სხივების ნაირფერ ანარეკლებს და ანკესის მკედებს, პირდაპირ რომ ეშვებოდნენ სიღრმეში, რაც აქ უკვე ერთ მილს აღწევდა.

ტუნეცი კვლავ წავიდნენ სიღრმეში (მეთევზეები ამ ჯიშის თევზებს ყველას ტუნეცს ემახდნენ და მათ ნამდვილ სახელებს მხოლოდ მაშინ ასხვავებდნენ, როდესაც ბაზარზე მიჰქონდათ გასაყიდად ან საანკესე ნაჭრებად ასაღებდნენ). მზე ძლიერ აცხუნებდა და მოხუცი გრძნობდა, როგორ წვავდა კისერს; ზურგზე ოფლი ღვარად დასდიოდა, როდესაც ნიჩბებს უსვამდა.

`შემეძლო გავყოლოდი ზღვის დინებას და ცოტა წამეძინა, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ შეიძლებოდა ფეხის ცერზე გამომეხა ანკესის მკედი, რომ დროზე გამაღვიძოს. მაგრამ დღეს ოთხმოცდამეხუთე დღეა და ფხიზლად უნდა ვიყო`.

სწორედ ამ დროს შეამჩნია, რომ ერთ-ერთი მწვანე ჯოხი მკვეთრად შეირხა და წყლისკენ დაიღუნა.

_ აჰა, _ თქვა მან. _ აჰა! _ წყლიდან ისე ამოიღო ნიჩბები, რომ ნავი არ შეერხია. ანკესის მკედს მისწვდა და ფრთხილად მოსდო მარჯვენა ხელის ცერი და საჩვენებელი თითი. მკედის არც გაჭიმვას გრძნობდა, არც გაწევას, ამიტომ მსუბუქად ეჭირა. მაგრამ მკედი კვლავ შეირხა. ამჯერად ანკესის დაწევა ფრთხილი და უძალო იყო. მოხუცმა კარგად იცოდა, თურას ნიშნავდა ეს. ასი საზღვაო საჟენის სიღრმეზე მარლინი ჰამდა სარდინებს, რომლებიც ასხმული იყო ანკესის წვერსა და ნახევარ რკალზე, იქ, სადაც ეს ხელით ნაკეთი ანკესი თავში ჰქონდა გაყრილი მომცრო ტუნეცს.

მოხუცმა ცოტათი შეაჩერა მკედი და მარცხენა ხელით ფრთხილად მოხსნა ჯოხს. ახლა მკედს შეეძლო ესრიალა თითებს შუა ისე, რომ თევზს ეს არ შეემჩნია.

~ნაპირიდან ასე შორს და წელიწადის ასეთ დროს მხოლოდ ვეება თევზი შეიძლება იყოს. _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ მიირთვი, თევზო, მიირთვი! აბა, ჭამე, გეთაყვა. სარდინები მეტად ქორფაა, შენ კი გცივა წყალში ექვსასი ფუტის სიღრმეზე. ხომ ცივა და ბნელა? ერთხელ კიდევე შემოტრიალდი სიბნელეში, დაბრუნდი უკან და ჭამე!~

მოხუცმა კვლავ იგრძნო ანკესის მსუბუქი, ფრთხილი დაწევა, მერე კი უფრო ძლიერი; როგორც ჩანს, ანკესიდან ერთ-ერთი სარდინის თავის მოგლეჯა უფრო ძნელი შეიქნა. მერე ყველაფერი მიეწადა.

_ აბა, _ თქვა მოხუცმა ხმამაღლა, _ ერთხელ კიდევე მოტრიალდი, დაწნოსე! ნახე, რა მშვენიერია! კარგად ჭამე. მერე, ალბათ, ტუნცის მადანეც მოხვალ! ეს თევზი მაგარი, ცივი და მეტად გემრიელია. ნუ გრცხვენია, თევზო, მიირთვი, ჭამე, გთხოვ!

მოხუცს ცერთა და საჩვენებელი თითით ეჭირა მკედი და ელოდა, ამავე დროს სხვა ანკესებსაც ადევნებდა თვალს, რადგან თევზს შეეძლო ადგილიდან ადგილზე გადაცურებულიყო. უეცრად კვლავ იგრძნო ანკესის მკედის ნელი, ოდნავ შესამჩნევი დაწევა.

_ პირს მოსდებს, _ თქვა მოხუცმა ხმამაღლა. _ პირს მოსდებს, ღმერთმა ხელი მოუშართოს!

მაგრამ თევზი არ მოედო ანკესს. იგი წავიდა და მოხუცი ველარაფერს გრძნობდა.

_ ვერსად წავიდოდა, _ თქვა მოხუცმა, _ ღმერთმა ხომ იცის, რომ ვერ წავიდოდა, იგი მხოლოდ ტრიალებს და ახალ წრეს უვლის. იქნებ სხვა დროსაც წამოეგო ანკესს და ახლა ახსოვს.

ამ დროს მოხუცმა კვლავ იგრძნო მკედის მსუბუქი დაწევა და გულზე მოეშვა.

_ აკი ვთქვი, მხოლოდ წრეს უვლის-მეთქი, _ თქვა მოხუცმა, _ ახლა ნამდვილად მოსდებს პირს.

მოხუცი ბედნიერი იყო, რომ გრძნობდა, როგორ ნელ-ნელა არხევდა თევზი ანკესის მკედს. უეცრად იგრძნო ვეება თევზის საოცარი სიმძიმეც; ხელი უშვა მკედს, საშუალება მისცა, რომ ჩასრიალებულიყო დაბლა, სულ დაბლა; თანდათან იხსნებოდა ერთ-ერთი სამარქაფო გორგალი. თოკი ადვილად მისრიალებდა თითებს შუა და ეშვებოდა დაბლა; თუმცა მოხუცი ოდნავ იჭერდა მას, მაგრამ მაინც გრძნობდა უდიდეს სიმძიმეს, მკედს რომ ეკიდა.

_ რანაირი თევზია, _ თქვა მან ხმამაღლა. _ მხოლოდ პირი მოსდო ანკესს და ახლა სურს შორს წავიდეს ანკესიანად .

~სულ ერთია, მობრუნდება და ანკესს გადაყლაპავს~. _ გაიფიქრა მოხუცმა. მაგრამ თავისი აზრი ხმამაღლა არ თქვა, რომ არ დათარსულიყო. იცოდა, რა ვეება იყო ეს თევზი, გონების თვალთ კიდევე ხედავდა, როგორ მიცურავდა იგი სიბნელეში სულ უფრო შორს და შორს, პირში გარდიგარდმო გაჩხერილი ტუნციტურთ. სწორედ ამ დროს ერთი წამით მოძრაობა შეწყდა, მაგრამ მოხუცი კვლავინდებურად გრძნობდა თევზის სიმძიმეს. მერე მკედი ისევ გაიჭიმა და მოხუცმა ხელი შეუშვა მას. წამით თითებით შეაჩერა მკედი, მაგრამ გაწევა უფრო გაძლიერდა, მკედი პირდაპირ დაბლა დაიჭიმა.

მკედს საშუალება მისცა ესრიალა თითებს შუა, ხოლო მარცხენა ხელით ორი სამარქაფო გორგლის თავისუფალი ბოლოები გადააბა მეორე ანკესის ორი სამარქაფო გორგლის ნასკვებს. ახლა ყველაფერი მზად იყო. თუ იმ მკედს არ ჩავთვლით, რომლითაც თევზი ეჭირა, მოხუცს მარაგად ჰქონდა სამი გორგალი, თითოული ორმოც-ორმოცი საყენი სიგრძისა.

– ცოტა კიდევ ჭამე, – თქვა მან. – კარგად ჭამე.

– ჭამე ისე, რომ ანკესის წვერი გულში ჩაგესოს და სული გაგაცხვინოს, – გაიფიქრა, – თვითონ შენ ამოცურდი და საშუალება მომეცი, ჭვილთი დაგჭრა. აი, ეს კარგია. მზად ხარ? კარგად გაძეხი?~

– დროა! – თქვა მან ხმამაღლა. ორივე ხელით მაგრად ამოჰკრა და დაახლოებით ერთ იარღვე ამოსწია ანკესის მკედი; მერე ისევ ამოჰკრა და ამოჰკრა, თანაც ხან ერთი, ხან მეორე ხელით ეწეოდა მას. მკედის ყოველი ამოკვრის დროს მოხუცი მკლავებისა და სხეულის მთელ ძალას იკრებდა.

მაგრამ გარჯა ამაო იყო. თევზი ნელა მიდიოდა სხვა მხარეს და მოხუცმა ერთი გოჯითაც ვერ შეძლო მისი მოცურება ახლოს. მკედი მოხუცს მაგარი ჰქონდა, დიდი თევზისთვის ნავარაუდები. ახლა მკედი ბეჭებზე მოიხვია და ისე მაგრად მოსწია, რომ გაჭიმულ მკედზე წყლის წვეთები ათამამდნენ, თანაც წყალში მკედის სისინი გაისმა. მოხუცი მერხს დაეყრდნო და უკან გადაიხარა, რომ მკედი მაგრად დაეჭირა. ნავი ოდნავ შესამჩნევად მიექანებოდა ჩრდილო-დასავლეთისაკენ.

თევზი მიცურავდა და მიცურავდა; ნავი ნელა მოძრაობდა მოსარკულ წყალზე. სხვა ანკესებიც წყალში იყო ჩაშვებული, მაგრამ მოხუცს ვერაფერი მოეხერხებინა მათთვის.

– ეჰ, რა კარგი იქნებოდა, რომ ბიჭი ყოფილიყო ჩემთან! – თქვა მან. – თევზი ბუქსირით მიმათრევს, მე კი საბუქსირე პალოს ვგავარ. შეიძლება თოკი ნავს გამოვაბა. მაგრამ ვაითუ თევზმა მოგლიჯოს? მკედი მაგრად უნდა მეჭიროს და მხოლოდ საჭიროების შემთხვევაში მივუშვა. მაღლობა ღმერთს, რომ თევზი მიცურავს და ფსკერისაკენ არ ჩადის.

სიღრმეში წასვლა თუ დააპირა, მაშინ რა ვქნა? ან ქვასავით რომ დაეშვას ფსკერზე და იქ მოკვდეს? არ ვიცი. რამეს ვიღონებ. ათასნაირად მოვევლება საქმეს.

მოხუცი ზურგით აწვებოდა თოკს და უყურებდა, როგორ ირიბად მიდიოდა იგი წყალში და როგორ ნელა მიცურავდა ნავი ჩრდილო-დასავლეთისაკენ.

– თევზი მალე მოკვდება, – ფიქრობდა მოხუცი. – მუდამ ხომ ვერ შეძლებს იცუროს~. მაგრამ გავიდა ოთხი საათი და თევზი ისევ დაულეულად მიდიოდა ზღვაში, ხოლო მოხუცი ისევ ისე იჯდა ნავის ქიმზე მიყრდნობილი და ბეჭებზე თოკშემოჭერილი.

– როცა დავიჭირე, შუადღე იყო, – თქვა მოხუცმა. – აქამდე კი თვალითაც არ მინახავს.

თევზის დაჭერის წინ მოხუცმა მაგრად ჩამოიფხატა შუბლზე ჭილის ქუდი, რომელიც ახლა მეტად მტკივნეულად სჭრიდა კანს. მოხუცს ძლიერ სწყუროდა. მან ფრთხილად ჩაიჩოქა, რომ თოკი არ შეერხია; რაც შეიძლება ახლოს მიხობდა ნავის ცხვართან და ხელით მისწვდა ბოთლს, საცობი ამოაძრო და რამდენიმე ყლუპი წყალი მოსვა. მერე ნავის ცხვირს მიეყრდნო და სული

მოითქვა. იჯდა აგრამემოხვეულ ანძაზე და ცდილობდა არაფერზე ეფიქრა, მხოლოდ ძალ-ღონე დაეზოგა.

მერე უკან მიიხედა და შეამჩნია, რომ ხმელეთი უკვე აღარ ჩანდა. `დიდი უბედურება არაა, _ გაიფიქრა. _ ყოველთვის შემიძლია უკან დავბრუნდე, ნავს ჰავანას ჩირაღდნების მიმართულებით წავიყვან. მზის ჩასვლამდე ორი საათია, შეიძლება ამ ხნის განმავლობაში თევზი ამოცურდეს ზემოთ. თუ არა და, მაშინ შეიძლება მთვარის ამოსვლის შემდეგ ამოცურდეს, ან კიდევ, ხვალ განთიადისას. ხელები არ მიშემდეგა, ძალ-ღონითაც სავსე ვარ. მან იკითხოხ, ანკესი მან გადაყლაპა და არა მე. მაგრამ რანაირი თევზია ეს თევზი, ასე რომ ეწევა თოკს? როგორც ჩანს, მაგრად მოსდო პირი. ერთი, თვალი მაინც შემავლებინა, მაშინ მეცოდინება, ვისთან მაქვს საქმე`.

რამდენადაც ვარსკვლავების მიხედვით შეეძლო ევარაუდამოხუცს, თევზი მთელი ღამე მიცურავდა ერთი მიმართულებით. მზის ჩასვლის შემდეგ აცივდა, მოხუცს ზურგზე, მხრებზე და ბებრულ ფეხებზე ოფლი შეაშრა და შესცივდა. დღისით გამოათრია ტომარა, რომელიც საანკესე ნაჭრებს ეფარა, და გასაშრობად გაფინა. მზე რომ ჩავიდა, ტომარა კისერზე მოიხვია და ბეჭებზე მოიფარა; ფრთხილად მოაქცია იგი თოკის ქვეშ. ნავის ცხვირს მიეყრდნო და ისე მოიხარა, რომ ახლა თითქმის კარგად გრძნობდა თავს. სიმართლე რომ ითქვას, ოდნავ თუ გაიუმჯობესა მდგომარეობა, მაგრამ თავს არწმუნებდა, ახლა სრულიად ხალვათად ვარო.

`ვერც მე მომიხერხებია მისთვის რამე და ვერც იმას ჩემთვის, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ ყოველ შემთხვევაში, ახალი ოინი თუ არ მოიგონა, ისე ვერაფერს დამაკლებს`.

ერთხელ მოხუცი წამოდგა, რომ ნავიდან გადაემარდა. მერე ვარსკვლავებს ახედა, უნდოდა გაეგო, საით მიდიოდა ნავი. თოკი თითქოს წვრილი შუქი იყო, რომელიც მოხუცის მხრებიდან პირდაპირ წყალში ეშვებოდა. ახლა უფრო ნელა მიცურავდნენ. ჰავანას ჩირაღდნები გაფერმკრთალდა; როგორც ჩანდა, ზღვის დინებას ნავი აღმოსავლეთისკენ მიჰყავდა. `რაკი ჰავანას ჩირაღდნები თვალს ეფარება, ეს იმას ნიშნავს, რომ სულ უფრო და უფრო აღმოსავლეთისაკენ მივცურავთ, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ თევზს რომ გეზი არ ეცვალა, ჰავანას სინათლეს კიდევ დიდხანს დავინახავდი. ნეტავ როგორ დამთავრდა დღეს ბეისბოლი? კარგი იქნებოდა, რომ რადიო მქონოდა ნავზე!~ მაგრამ მოხუცმა შეწყვიტა ეს ფიქრები: `სხვა რამეზე ნუ ფიქრობ! იფიქრე იმაზე, რასაც აკეთებ. იფიქრე, რომ რაიმე სისულელე არ ჩაიდინო`.

ხმამაღლა კი თქვა:

_ სამწუხაროა, რომ ბიჭი არ არის ჩემთან, მეც მომეხმარებოდა და ყოველივე ამას თავის თვალთ დაინახავდა.

`სიბერეში ადამიანი მარტო არ უნდა რჩებოდეს, _ ფიქრობდა მოხუცი, _ მაგრამ ამას ვერ გაექცევი. არ დამავიწყდეს ტუნეცის შექმა, სანამ არ გაფუჭებულა. ახლა არ შეიძლება, რომ ძალა დამაკლდეს. არ დამავიწყდეს თევზის შექმა დილით; რომ არც მშობილდეს, მაინც უნდა ვჭამო. არ დამავიწყდეს, არ დამავიწყდეს, _ იმეორებდა თავისთვის.

ღამით ნავთან მიცურდა ორი ზღვის ღორი. მოხუცი კარგად არჩევდა მათ განსხვავებულ ხმას _ ტახის ქმინვასა და ნეზვის კრუსუნს.

_კარგები არიან, _თქვა მოხუცმა. _თამაშობენ, ალერსობენ, ერთმანეთი უყვართ. მფრინავი თევზებივით. ესენიც ჩვენი ძმები არიან.

მერე მოხუცს შეეცოდა დიდი თევზი, რომელიც ანკესით დაიჭირა. `საოცარი თევზია. ღმერთმა უწყის, რამდენ წელიწადს იცოცხლა ქვეყანაზე. ჩემს დღეში არ შემხვედრია ასეთი ღონიერი თევზი, არც ამისთანა უცნაური მინახავს. იქნებ იმიტომაც არ სხმარტალობს, რომ ძლიერ ჭკვიანია. ხომ დამლუპავდა, რომ წყლიდან ამომხტარიყო ან მთელი ძალით გაწეულიყო წინ? ვინ იცის, ადრეც რამდენჯერ წამოეგო ანკესს და ახლა იცის, რომ მისთვის უმჯობესია ასე იბრძოლოს სიცოცხლისათვის. საიდან ეცოდინება, რომ მის წინააღმდეგ მხოლოდ ერთი კაცია და ისიც ბებერი. მაგრამ რა დიდია ეს თევზი და რამდენ ფულს შემოიტანს, თუ გემრიელი ხორცი აქვს! ანკესი ისე ჩაიგდო პირში, როგორც მამალმა თევზმა იცის, თოკსაც მამალი თევზივით ეწევა და მედგრადაც მებრძვის. ნეტავ, იცის, როგორ უნდა მოიქცეს, თუ ჩემსავით თავზე ხელაღებულია?`

მოხუცმა გაიხსენა, როგორ დაიჭირა ერთხელ დედალი მარლინი. მამალი ყოველთვის დედალს მიუშვებს პირველად საჭმელთან. ანკესს რომ წამოეგო, შეშინებულმა დედალმა დაიწყო გაშმაგებული ბრძოლა. მალე მოიქანცა; მამალი კი ერთი გოჯითაც არ ჩამორჩენია; ცურავდა და ტრიალებდა მასთან ერთად ზღვის ზედაპირზე. ისე ახლო ცურავდა, რომ მოხუცს ემინოდა, მამალ თევზს მკერდი არ გადაეჭრა თავისი ნამგალა და ბასრი ბოლოთი. მოხუცმა დედალს ჭვალთი დაასო და კეტი დაარტყა, მერე მისი დაშნასავით მჭრელი და ხორკლებიანი პირით დაიჭირა და მანამ ურტყა კეტი თავზე, სანამ თევზს სარკის უკანა მხარის ამაღამის, ფერი არ დაედო. მოხუცმა ბიჭის დახმარებით დაიწყო თევზის ამოთრევა ნავში. მთელი ამ ხნის განმავლობაში მამალი არ მოშორებია დედალს. შემდეგ, როცა მოხუცი მკედის დახვევასა და ჭვილთის მომზადებას შეუდგა, მამალი ნავის ახლოს მაღლა ამოხტა, თითქოს სურდა გაეგო, რა დღეში იყო მისი სატრფო; მერე გაშალა მკერდის ფარფლების იასამნისფერი ფრთები და შეცურდა ღრმა წყალში. ნათლად მოჩანდა ასეთივე ფერის ფართო ზოლები მის ზურგზე. ლამაზი იყო, _ კარგად ახსოვდა ეს მოხუცს, _ გასაჭირში არ მიატოვა მეგობარი.

`ამაზე უფრო სამწუხარო ერთხელაც არაფერი მინახავს ზღვაზე, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ ბიჭიც დანაღვლიანდა; მაგრამ თევზს ბოდიში მოვუხადეთ და სასწაუოდ ავექენით`.

_ ნეტავი ბიჭი ყოფილიყო აქ, _ თქვა ხმამაღლა და უფრო მოხერხებულად მიეყრდნო ნავის ცხვირის მომრგვალებულ ფიცრებს; თოკის საშუალებით, რომელიც მას ბეჭებზე ჰქონდა შემოჭერილი, მუდამ გრძნობდა თევზის დიდ ძალას. თევზი კი განუხრელად მიილტვოდა სადღაც, თავისი მიზნისაკენ.

_ დახეთ, რომ ჩემი ვერაგობის მეოხებით თავზის ბედის ჩარხი შეტრიალდა.

`მისი ხვედრი იყო ოკეანის ბნელ სიღრმეში ყოფნა, შორს ყოველგვარი მახეების, სატყუარებისა და ადამიანთა ვერაგობისაგან. ჩემი ხვედრი კი ის იყო, რომ მარტო წაგსულიყავი დასაჭერად და მეპოვა იქ, სადც ჯერ არცერთ ადამიანს არ გაუჭაჭანებია, არც ერთ ადამიანს დედამიწის ზურგზე.

ახლა შუადღის აქეთ გადაბმული ვართ ერთმანეთზე და არავინ არის არც ჩემი, არც მისი მშველელი~.

‘იქნებ სულაც არ იყო საჭირო, რომ მეთევზეობა დავიწყე, _ ფიქრობდა მოხუცი, _ მაგრამ მე ხომ მეთევზედ ვარ გაჩენილი!.. არ დამავიწყდეს ტუნეცის შეჭმა, როცა გათენდება~.

მზის ამოსვლის წინ მოხუცის ზურგს უკან ერთ-ერთ ანკესს მოედო თევზი. გაიგონა, როგორ გატყდა ჯოხი და როგორ გასრიალდა თოკი. სიბნელეში მოხუცმა ქარქაშიდან დანა ამოიღო, თევზის მთელი სიმძიმე მარცხენა მხარზე გადაიტანა, უკან გადაიხარა და მკედი გადაჭრა ნავის კიდეზე. მერე იმ ანკესის მკედიც გადასჭრა, რომელიც მის ახლოს იყო; სიბნელეში მაგრად გადააბა ერთმანეთს სამარქაფო გორგლების ბოლოები. მოხუცი ფეხით იჭერდა გორგლებს და ცალი ხელით მარდად მუშაობდა, რომ მაგრად შეეკრა ნასკვი. ახლა ექვსი სამარქაფო გორგალი ჰქონდა: ორ-ორი იმ თოკებიდან, რომლებიც გადაჭრა, და ორიც იმ ანკესის მკედლისა, რომელსაც თევზი წამოეგო; ყველა გორგალი ერთმანეთზე იყო გადაბმული.

_ ‘რომ გათენდება, _ ფიქრობდა მოხუცი, _ ვეცდები ის მკედიც ამოვიღო, რომელიც ორმოც საუქნზე ჩავუშვი; იმსაც გადავჭრი და სხვებს შევუერთებ. მართალია, დავკარგავ ორას საუქნ კატალონის მაგარ თოკს, ანკესებსა და საწაფავებზე რომ არაფერი ვთქვათ, მაგრამ არაფერია, ამას ისევ იშოვის კაცი, ახალ თევზს კი ვინღა მიშოვის, თუ ანკესს რომელიმე სხვა თევზი მოედო და ეს თევზი გამიქცია? არ ვიცი, რა მოედო. იქნებ მარლინი ან კიდეც შიმშერა-თევზი, ან ზვიგენი. დაკვირვებაც ვერ მოვასწარი. საჭირო იყო, ჩქარა მომეშორებინა თავიდან~.

ხოლო ხმადაღლა თქვა:

_ ეჰ, რა კარგი იქნებოდა, რომ ბიჭი წამომეყვანა.

‘მაგრამ ბიჭი არ გახლავს თან, _ ფიქრობდა იგი. _ საკუთარი თავის იმედიღა უნდა გქონდეს. ჯერ ისევ ბნელა, მაგრამ უმჯობესია სცადო უკანასკნელი მკედის ამოღებაც, გადაჭრა იგი, გადააბა სხვა გორგლებს~.

ასეც მოიქცა. სიბნელეში ძნელი იყო მუშაობა, თანაც ერთხელ თევზმა ისე გაიწია, რომ მოხუცი პირქვე დაეცა და ღაწვისთავი გაიხეთქა. სისხლი ლოყაზე ჩამოედინა, მაგრამ ნიკაპამდე არ ჩასულა, შედედდა და გახმა. მოხუცი ისევ ნავის ცხვირთან მიხობდა და მიეყრდნო, რომ სული მოეთქვა. შეისწორა ტომარა, თოკი ფრთხილად გადაიკურა ზურგის დაუბეჭავ ადგილზე, მთელი სიმძიმე მხრებზე გადაიტანა და შეეცადა გაეგო, მაგრად ეწეოდა თუ არა თევზი. მერე ხელი ჩაყო წყალში, რომ ეგრძნო, რა სისწრაფით მიცურავდა ნავი.

‘საკვირველია, რატომ გაიწია ასე ძლიერ? _ გაიფიქრა მან. _ ალბათ, მავთული გადმოცურდა ზურგის დიდი კუზიდან. ცხადია, ზურგი მას ისე არ სტკივა, როგორც მე მტკივა. მაგრამ ხომ არ შეუძლია ათროს ნავი დაუსრულელებლივ, რანაირი დიდიც უნდა იყოს! ახლა თავიდან მოვიცილე ყველაფერი, რასაც შეეძლო უსიამოვნება მოეყენებინა ჩემთვის, თოკის დიდი მარაგიც მაქვს, _ სხვა რაღა უნდა კაცს?~

_ თევზო! _ დაუძახა მან ხმადაბლა, _ ცოცხალი თავით არ მოგეშვები!

‘ფიქრობ, არც თევზი მომეშვება’, _ გაიფიქრა მოხუცმა და გათენების მოლოდინს მიეცა. ამ დილაზნელზე ციოდა და მოხუცი ფიცრებს მიეკრა, რომ ოდნავ მაინც გამთბარიყო. ‘თუ თევზი ითმენს, მეც მოვითმენ’.

დილის სინათლემ გაანათა ანკესის გაჭიმული მკედი, რომელიც ზღვის სიღრმეში იყო ჩაშვებული. ნავი განუწყვეტლივ მიდიოდა წინ და როცა მზე ამოიწვერა, ერთი სხივი მოხუცის მარჯვენა მხარს დაეცა.

_ თევზი ჩრდილოეთით მიცურავს. _ თქვა მოხუცმა. _ დინებამ კი, ალბათ, აღმოსავლეთისაკენ წაგვიღო. _ გაიფიქრა მან. _ ნეტავ, თევზი დინებისაკენ იბრუნებდეს პირს. ეს იმის ნიშანი იქნებოდა, რომ დაიღალა’.

მაგრამ როცა მზე შუბის ტარზე აიწია, მოხუცი მიხვდა, რომ თევზი დაღლილი არ იყო. მხოლოდ ერთი რამ იყო საწუგემო: წყალში ირიბად გაჭიმული მკედი მოწმობდა, რომ ახლა თევზი უფრო ნაკლებ სიღრმეზე მიცურავდა. ეს, რასაკვირველია, იმას არ ნიშნავდა, რომ თევზი აუცილებლად ამოცურდებოდა ზედაპირზე. მაგრამ ამოცურება მაინც შეეძლო.

_ ღმერთო, ამოაცურე! _ თქვა მოხუცმა, _ თოკი საკმაო მაქვს და თევზს გავუმკლავდები.

‘თუ მოვახერხე და თოკი ცოტათი უფრო მაგრად მოვწიე, შეიძლება ჭრილობა ეტკინოს და ზემოთ ამოვიდეს, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ მერე რა, ამოვიდეს! უკვე გათენებულია. ზემოთ რომ ამოვა, ხერხემლის გასწვრივ რომ ბუმტები აქვს, ჰაერით გაევესება და ზღვის სიღრმეში ვეღარ წავა, რომ იქ მოკვდეს’.

მოხუცი შეეცადა უფრო მაგრად მოეწია თოკი, მაგრამ იგი თავიდანვე ისედაც ძლიერ იყო დაჭიმული. ამიტომ, როდესაც უკან გადაიხარა თოკის უფრო მაგრად გასაწევად, ბეჭებზე მწვავე ტკივილი იგრძნო; მიხვდა, რომ ვერაფერს გააწყობდა. ‘ვერ დავქაჩავ, _ გაიფიქრა მან. _ ყოველი ამოკვრა ანკესით მიყენებულ ჭრილობას გააფართოებს და თუ თევზი უეცრად ამოცურდა, შეიძლება ანკესს სულაც მოსწყდეს. ყოველ შემთხვევაში, ახლა, როცა მზე მათბობს, ბევრად უკეთესად ვგრძნობ თავს’.

მკედს ყვითელი წყალმცენარეები მოსდებოდა, მაგრამ მოხუცს ეს ახარებდა, რადგან ისინი ანელებდნენ ნავის მოძრაობას. სწორედ ეს მცენარეები ანათებდნენ ღამით.

_ თევზო, _ თქვა მან, _ ძალიან მიყვარხარ და პატივს გცემ. მაგრამ საღამომდე მოგკლავ.

‘იმედი ვიქონიოთ, რომ აქას შევძლებ’, _ გაიფიქრა მან.

ჩრდილოეთიდან ნავს პატარა ჩიტი მოუახლოვდა. ის მოფრინავდა დაბლა, წყლის ზედაპირის ახლოს, ეტყობოდა, ძლიერ დაღლილი იყო.

ჩიტი ნავის ქიმზე ჩამოჯდა და სასვენებლად. მერე წრე შემოავლო მოხუცის თავს და თოკზე დაჯდა; ეს მისთვის უფრო მოხერხებული ადგილი იყო.

_ რამდენი წლისა ხარ, ჩიორა? _ შეეკითხა მოხუცი. _ ეს შენი პირველი მოგზაურობაა, არა?

მოხუცმა რომ დაილაპარაკა, ჩიტმა მოხუცს შეხედა. ჩიტი იმდენად იყო დაღლილი, რომ თოკის სიმტკიცის მოსინჯვის თავი არ ჰქონდა; სათუთი ბრწყალებით შემოეჭდო თოკზე და ქანაობა დაიწყო.

_ ნუ გეშინია, თოკი მაგრად არის გაჭიმული, _ უთხრა მოხუცმა, _ ძალიან მაგრადაც. ასე არ უნდა დაღლილიყავ უქარო ღამეში. ეჰ, ახლა ფრინველებიც სხვანაირია.

`აი, ქორები გამოდიან თქვენს შესახვედრად ზღვაზე~. _ გაიფიქრა მოხუცმა, მაგრამ ჩიტს არ უთხრა; ჩიტი ვერც მიუხვდებოდა. არაფერია, მალე თვითონ გაიგებს ქორების მთელ ამბავს.

_ კარგად დაისვენე, ჩიორა, _ თქვა მოხუცმა. _ მერე გაფრინდი ნაპირისაკენ და იბრძოლე, როგორც იბრძვის ყოველი კაცი, ფრინველი თუ თევზი.

ჩიტთან საუბარმა გაახალისა მოხუცი, თორემ ღამის განმავლობაში ზურგი სულ გაუშემდა და ახლა ძალიან სტკიოდა.

_ თუ გინდა, ჩემთან დარჩი, ჩიტო, _ უთხრა მან, _ სამწუხაროა, რომ არ შეიძლება აფრა გავშალო და ხმელეთზე მიგიყვანო, თუმცა ახლა ნელი ქარიც უბერავს. მაგრამ აქ მეგობარი მყავს, მისი მიტოვება არ შემიძლია.

უეცრად თევზმა მაგრად გასწია თოკი და მოხუცი ნავის ცხვირს მიეხეთქა; გადაითრევედა კიდეც, რომ ხელები ნავის კიდისათვის არ მიეხვინა და მკედი არ მიეშვა.

თოკი რომ შეირხა, ჩიტი აფრინდა და ისე გაქრა, მოხუცმა თვალის ვერ მოჰკრა. მერე მოხუცმა მარჯვენა ხელით მოსინჯა მკედი და დაინახა, რომ ხელიდან სისხლი სდიოდა.

_ ცხადია, თევზს ძლიერ სტკივა ჭრილობა, _ თქვა ხმამაღლა და თოკი მოსწია: მოსინჯა, შეძლებდა თუ არა თევზის მობრუნებას სხვა მხარეს. თოკი რომ გაჭიმა, კვლავ წინანდელ მდგომარეობაში გაირინდა. _ ცუდად ხარ, თევზო? _ შეეკითხა მოხუცი. _ ღმერთია მოწმე, რომ შენზე ნაკლებ არც მე მიჭირს.

თვალეებით მოძებნა ჩიტი, რადგან სურდა ვინმეს გამოლაპარაკებოდა. მაგრამ ჩიტი აღარსად იყო.

`რა ცოტა ხანს დარჩი ჩემთან, ჩიორავ, _ გაიფიქრა მოხუცმა, _ მაგრამ იქ, სადაც გაფრინდი, ბევრად უფრო ძლიერი ქარი ქრის დასულ ხმელეთამდე იქროლებს... ეგ როგორ მომივიდა, რომ ერთი სწრაფი გაწევით თევზს ხელი გავაჭრეინე? ნამდვილად სულ გამოვსულედი. შესაძლოა, ჩიტთან საუბარმა გამიტაცა და მხოლოდ იმაზე ვფიქრობდი! ახლა მხოლოდ საქმეზე ვიფიქრებ და ტუნეცს შევჭამ, რომ ძალა მოვიკრიბო~.

_ ნეტა ბიჭი ყოფილიყო ჩემთან და ცოტა მარილიც მქონოდა. _ თქვა ხმამაღლა.

თევზის სიმძიმე მარცხენა მხარზე გადაიტანა, ფრთხილად ჩაიჩოქა და ოკეანეში ჩაიბანა ხელი. ერთი წუთით ხელი წყალში გააჩერა და დაუკვირდა, როგორ ღებავდა სისხლი წყალს, როგორ ეკვროდა ჭავლი ხელს.

_ ახლა თევზი ბევრად უფრო ნელა მიცურავს, _ თქვა მან ხმამაღლა.

მოხუცს სურდა მეტხანს გაეჩერებინა ხელი მარილიან წყალში, მაგრამ ეწინააღმდეგებოდა, თევზმა კვლავ არ გაიწიოსო; ამიტომ ფეხზე წამოდგა, თოკი ზურგით მოსწია და ხელი მზეზე გააჩერა. მხოლოდ ერთი წყლული ჰქონდა, რბილი ხორცი გაესერა თოკს, მაგრამ სწორედ ის ადგილი, რომელიც სამუშაოდ სჭიროდა. მოხუცმა იცოდა, რომ დღეს არაერთხელ დასჭირდებოდა ხელები და სწუხდა, რომ თავიდანვე დაიშავა.

_ ახლა, _ თქვა მან, როცა ხელი გაუშრა, _ ტუნეცი უნდა ვჭამო. შემძლია ჭვილით მოვითრო და არხინად შევექცე.

მოხუცმა ჩაიჩოქა, კიჩოს ქვეშ მოუსვა ჭვილითი და ტუნეცი მონახა; ფრთხილად მიიღო თევზი, რომ მკერდის გორგლები არ შერხეულიყო. თევზის მთელი სიმძიმე კვლავ მარცხენა მხარზე გადაინაცვლა, მარცხენა ხელი ნავს მიაბჯინა, ტუნეცი კაუჭს მოამორა და ჭვილითი ადგილზე დადო. თევზს მუხლი დააჭირა და ზურგიდან ბოლომდე მუქითელი ხორცის ამოჭრას შეუდგა. ექვსი გრძელი ნაჭერი ამოჭრა, ფიცარზე გააწყო, დანა შარვალზე გაიწმინდა და თევზის ჩონჩხი ზღვაში გადააგდო.

_ მთელ ნაჭერს, ალბათ, ვერ შევჭამ, _ თქვა მან და ერთი ნაჭერი შუაზე გაჭრა. გრძობდა, როგორ შეუსუსტებლად ეწეოდა დიდი თევზი თოკს; მას კი მარცხენა ხელი სულ დაეკრუნჩხა. ამ ხელს საცოდავად ეჭირა მძიმე თოკი. ამიტომ მოხუცმა ზიზლით შეხედა თავის ხელს.

_ ნეტავ, რა ხელია ეს ხელი! _ თქვა მან. _ კარგი, დაიკრუნჩხე, რახან ასე გასურს. ჩიტის ფეხად გადაიქცე, ეს მაინც არ გიშველის.

`აბა, შეჭამე და ხელს ძალა მიეცემა, _ გაიფიქრა მან, მერე ჩაბნელებულ წყალში ჩაიხედა და შიგრიბად გაჭიმული თოკი დაინახა. _ ხელმა რა დააშავა, შენ უკვე რამდენი საათია განუწყვეტილად გიჭირავს თევზი. მაგრამ თევზს სიკვდილამდე არ მოეშვები. აბა, ჯერ შეჭამე. მოხუცმა აიღო თევზის ერთი ნაჭერი, პირში ჩაიღო და ნელა დაიწყო ღეჭვა. გემო არცთუ ისე გულსამრევი ჰქონდა. `კარგად დაღეჭე, _ ფიქრობდა იგი, _ რომ ერთი წვეთი წვენი არ დაკარგო. ურიგო არ იქნებოდა, რომ ლიმონის წვენი ჰქონდეს გადასხმული ან მარილმოყრილი იყოს.

_ აბა, როგორ გრძობ თავს, ხელო? _ ჰკითხა მან დაკრუნჩხულ ხელს, რომელიც თითქმის მიცვალებულის გაშემებულ ხელს ჰგავდა. _ შენი ხათრით კიდევ ერთ ნაჭერს შევჭამ.

მოხუცმა შეჭამა ნაჭერის მეორე ნახევარიც. გულმოდგინედ დაღეჭა და კანი გამოაფურთხა.

_ აბა, ხელო, მომჯობინდი? თუ ჯერ კიდევ არაფერი გიგრძობია?

მოხუცმა აიღო კიდევ ერთი მთელი ნაჭერი და ისიც შეჭამა.

`ჯანსაღი, სისხლსავე თევზია, _ გაიფიქრა მან. _ კარგი, რომ ტუნეცი შემხვდა და არასკუმბრია. სკუმბრია მეტად ტკბილია. ამ თევზს კი თითქმის სულ არ გააჩნია სიტკბო, თანაც მთელი ნოყიერება შენარჩუნებული აქვს. სხვა რამეზე კი არა, საქმეზე უნდა ვიფიქრო, _ ჩააგონა თავს. _ სამწუხაროა, რომ ერთი კვნიტი მარილიც არა მაქვს. არ ვიცი, დარჩენილი თევზი გამოშრება

მზეზე, თუ გაფუჭდება. ამიტომ უმჯობესია, ისიც შევჭამო, თუმცა მშიერი არა ვარ. დიდი თევზი წყნარად არის. ბარემ მოვათავებ ტუნეცს და მზად ვიქნები~.

_ მოითმინე, ხელო, _ თქვა მან, _ ხომ ხედავ, როგორ ვზრუნავ შენზე.

ნეტა იმ დიდ თევზსაც ვაჭმევდერამეს, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ ხომ ჩემი ძმია. მაგრამ იგი უნდა მოკვლა, ამისთვის კი ძალა უნდა შევიწარმოო~.

მოხუცმა ნელა და კეთილსინდისიერად შექამა ტუნეცის ყველა ნაჭერი, ხელები შარვალზე გაიწმინდა და წელში გაიმართა.

_ ესეც ასე, _ თქვა მან. _ ხელო, ახლა შეგიძლია მოემშვა თოკს; მარტო მარჯვენა ხელითაც დავიჭერ, სანამ შენ პამპულობას არ დაანებებ თავს. _ მოხუცმა მარცხენა ფეხი დააჭირა იმ მსხვილ თოკს, რომელიც წინათ მის მარცხენა ხელს ეჭირა. მერე უკან გადაიხარა და თევზის სიმძიმე ზურგზე გადაიტანა.

_ ღმერთო, მიშველე, რომ ხელი მომირჩეს, _ თქვა მან. _ ვინ იცის, ეს თევზი კიდევ რას აპირებს.

თუმცა წყნარი თევზი ჩანს, _ გაიფიქრა მან, _ მოფიქრებულად იქცევა. მაგრამ რა აქვს განზრახული? ან მერას ვაპირებ? ჩემი გეგმა აქვე უნდა შევეუხამო მის გეგმას; იგი ხომ ასეთი ვეება რამ არის! თუ ამოცურდება, შევძლებ მის მოკვლას. მაგრამ თუ ისევ სიღრმეში დარჩება, მეც სამუდამოდ მასთან დავრჩები~.

დაკრუნხხული ხელი შარვალზე გაისვ-გამოისვა და თითების ამოდრავებას ცადა, მაგრამ ხელი ვერ გაშალა. შეიძლება, მზისაგან ამოდრავდეს, _ გაიფიქრა მან. _ ან შეიძლება, მაშინ ამოდრავდეს, როდესაც კუჭი უმ თევზს მოინელებს. თუ ძლიერ დამჭირდა, ავამოდრავებ, რადაც უნდა დამიჯდეს. მაგრამ ახლა არ მინდა, ძალა დავატანო. დაე, თვითონ ამოდრავდეს და თავისი ნებით გამოცოცხლდეს. კაცმა რომ თქვას, ღამით დიდი ჯაფა მივაყენე, როცა ყველა თოკის გადაჭრა და გადაბმა იყო საჭირო~.

შორს გაიხედა და მარტოობა იგრძნო. მაგრამ აქ ხედავდა წყლის ბნელ სიღრმეში გადატეხილ მზის ნაირფერ სხივებს, დაბლაჩაშვებულ გაჭიმულ თოკს და ზღვის წყნარი ზედაპირის უცნაურ რწევას. ქარის მაუწყებელი ღრუბლები გროვდებოდნენ. წინ გაიხედა და შეამჩნია გარეული იხვების გუნდი, მკვეთრად გამოსახული ცაში; გუნდი ჯერ გაიშალა, მერე კვლავ გამოისახა უფრო მკაფიოდ; მოხუცი მიხვდა, რომ ზღვაზე ადამიანი არასდროს არ არის მარტო.

დაფიქრდა იმაზე, თუ როგორ ეშინია ზოგიერთ კაცს გაშლილ ზღვაზე დარჩენა პატარა ნავში; გადაწყვიტა, რომ ეს შიში სამართლიანია იმ თვეებში, როდესაც უეცრად იწყება ავდარი. მაგრამ ახლა გრიგალების დროა და გრიგალი კი ჯერ არ ამოვარდნილა; წელიწადის ეს დრო საუკეთესოა.

ზღვაზე როცა ხარ, გრიგალის მოახლოების ნიშანი ყოველთვის შეგიძლია დაინახო ცაზე, რამდენიმე დღით ადრე. ხმელეთზე ამ ნიშნებს ვერ ხედავენ, _ ფიქრობდა იგი, _ რადგან არ იციან,

რას უცქირონ. გარდა ამისა, ხმელეთზე ღრუბლების ფორმაც სულ სხვაა. მაგრამ ახლა გრიგალი მოსალოდნელი არ არის~.

ცას შეხედა და თეთრი, გრუნა ღრუბლები დაინახა, რომლებიც მის საყვარელ ნაყინს ჰგავდნენ. იმათ ზემოთ, ძლიერ მაღლა სექტემბრის ცაში ბუმბულივით ქათქათა ღრუბლების გამჭირვალე ფთილები მოჩანდა.

_ ნელი ქარია, _ თქვა მოხუცმა, _ ეს ჩემთვის უფრო ხელსაყრელია, ვიდრე შენთვის, თევზო!

მარცხენა ხელს ისევ უვლიდა კრუნჩხვა, მაგრამ მისი ნელი ამოდრავება მაინც შეეძლო მოხუცს.

`მეჯავრება, როდესაც ხელი მეკრუნჩხება, _ გაიფიქრა მან. _ საკუთარი სხეულია და ასე ვერაგულად გღალატობს. დამამცირებელია, როდესაც ხალხში ხარ და მუცლის აშლილობა ან ღებინება გაწუხებს იმის გამო, რომ თევზით მოიწამლე. მაგრამ კიდევ უფრო დამამცირებელია, როდესაც მარტო ხარ და კრუნჩხვა მოგდის!` _ გუნებაში კრუნჩხვას ცალამბრეს ეძახდა.

`ბიჭი რომ ყოფილიყო ჩემთან, _ გაიფიქრა მან, _ მკლავს დამიზელდა იდაყვიდან იღლიამდე. მაგრამ არა უშავს, ხელი ისედაც მომირჩება`.

უეცრად, ცოტა უფრო ადრე, ვიდრე წყალში ირიბად გაჭიმული მკედის მოშვებას შენიშნავდა, მოხუცის მარჯვენა ხელმა იგრძნო წვეის შემსუბუქება. მოხუცი უკან გადაიხარა, მთელი ძალით დაიბარტყუნა მარცხენა ხელი თეძოზე და სწორედ ამ დროს დაინახა, რომ მკედი ნელ-ნელა ზედაპირისკენ წამოვიდა.

_ ამოდის, _ თქვა მან. _ აბა, ხელო, გაცოცხლდი, გეთაყვა!

მკედი ნელ-ნელა იმართებოდა სიგრძეზე. მერე ნავის წინ ოკვანე ამოიბურცა და თევზის ზურგი გამოჩნდა. თევზი მაღლა ამოდიოდა და ამოდიოდა, თითქოს ბოლო არ უჩანდა; წყალი ნიაღვარივით ჩადიოდა მის გვერდებს. თევზი მზეზე ლაპლაპებდა; თავი და ზურგი მუქი იისფერი ჰქონდა, ხოლო გვერდის ზოლები სინათლეზე ძლიერ ფართო და ბაცი სუმბულისფერი მოუჩანდა. ცხვირის მაგივრად თევზს მახვილი ჰქონდა, გრძელი, როგორც ბეისბოლის ჩოგანი, და ბოლოწაწვეტებული, როგორც დაშნა. შიმშირა-თევზი მთელი ტანით ამოვიდა წყლიდან; მერე ისევ ჩაეშვა ჩუმად, როგორც მყვინთავი ჩაეშვება ხოლმე. მოხუცმა დაინახა, რომ თევზის ვეება ბოლო ჩაეშვა დაბლა და მკედიც დიდი სისწრაფით ჩასრიალდა წყალში.

_ ორი ფუტით უფრო გრძელია ჩემს ნავზე, _ თქვა მოხუცმა.

მკედი ზღვაში სწრაფად, მაგრამ თანაბრად ეშვებოდა; ამკარად ჩანდა, რომ თევზი დამფრთხალი არ იყო. მოხუცი ორივე ხელით ეწეოდა მკედს. მან იცოდა, თუ ვერ შეანელებდა გაწევას, თევზი თოკის მთელ მარაგს წაიღებდა და გაწყვეტდა.

`ვეება რამ არის ეს თევზი, ამიტომ უნდა ვუჩვენო ჩემი ძალა, _ ფიქრობდა მოხუცი. _ არ შეიძლება თევზმა გაიგოს, თუ რა დიდი ძალა აქვს მას და რა შეუძლია მოიმოქმედოს, თუკი გაქცევას დააპირებს. მის ადგილას მე ახლავე თავს გადავდებდი და წინ გავსწევდი, ვიდრე რამე არ

გაწყდებოდა. მაგრამ, მადლობა ღმერთს, თევზები ისე ჭკვიანები არ არიან, როგორც ადამიანები, რომლებიც მათ კლავენ; თუმცა თევზებს ბევრად მეტი ძალა და კეთილშობილება აქვთ~.

მოხუცს თავის სიცოცხლეში ბევრი დიდი თევზი შეხვედრია. უნახავს ბევრი თევზი, ათას გირვანქაზე მეტს რომ იწონიდა თითოეული; ერთ დროს კიდევ დაიჭირა ორი ასეთი თევზი, მაგრამ ასეთ შემთხვევაში მარტო არასდროს არ ყოფილა. ახლა კი სრულიად მარტოა გაშლილ ზღვაში, მაგრამ გადაბმული ისეთ დიდ თევზთან, როგორც არასდროს არ უნახავს, არც გაუგონია. მისი მარცხენა ხელი კი ისევ ისეა დაკრუნჩხული, როგორც არწივის კლანჭები.

‘ხელის კრუნჩხვა გამივლის, _ გაიფიქრა მან. _ უეჭველად გამივლის, თუნდაც იმიტომ, რომ ჩემს მარჯვენა ხელს მიემშველოს. იყო და არა იყო რა, იყო სამი ძმა: თევზი და ჩემი ორი ხელი. უეჭველად გამივლის. პირდაპირ სირცხვილია, რომ კრუნჩხვამ მოუარა~.

თევზმა სვლას უკლო, ახლა უწინდელი სისწრაფით მიდიოდა.

‘ნეტავი რატომ ამოვარდა უეცრად? _ ფიქრობდა მოხუცი, _ შეიძლება, კაცმა იფიქროს, მხოლოდ იმიტომ ამოცურდა, რომ ჩემთვის ეჩვენებინა, რა ვეება რამე ვარო. მერე რა, ახლა ვიცი, რამოდენაც არის. ნეტავ შემემლოს ვუჩვენო, რა კაციც ვარ. მაგრამ მაშინ დაინახავდა ჩემს დაკრუნჩხულ ხელს. არა, სჯობს უფრო ვაჟკაცი ვეგონო, ვიდრე სინამდვილეში ვარ. მაშინ ნამდვილადაც უკეთესი ვიქნები. ნეტავ, თევზი ვყოფილიყავ და ყველაფერი მქონოდა, რაც მას აქვს, და არა მარტო ნებისყოფა და გონება~.

მოხუცი ნავის შემოფიცრულ კედელს მიეყრდნო და წყნარად დაჯდა. იგი უდრტვინველად იტანდა მტანჯველ ტკივილს, თევზი კი ისევ შეუპოვრად მიცურავდა წინ და ნავიც ნელა მიქანაობდა ჩაბნელებულ წყალზე. აღმოსავლეთიდან ქარმა დაჰბერა და მცირე ტალღები წამოშალა. შუადღისას მოხუცს მარცხენა ხელი სულ მოურჩა.

_ ახლა ცუდად არის შენი საქმე, თევზო, _ თქვა მან და თოკი მოინაცვლა ტომარმოსხმულ ბეჭებზე.

მოხუცი თავს კარგად გრძნობდა. ტკივილი კვლავინდებურად სულს ართმევდა, მაგრამ თავისთავს მაინც არ უტყდებოდა, როგორ სტკიოდა სხეული.

_ ღმერთი არ მწამს, _ თქვა მან, _ მაგრამ ათჯერ ვიტყვი ‘მამაო ჩვენოს~ და ამდენჯერვე ვიტყვი ‘ღვთისმშობელო ქალწულოს~, ოღონდაც ეს თევზი დავიჭირო. აღთქმას დავდებ, რომ სალოცავად წავალ კობრენის ღვთისმშობელთან, თუ ამ თევზს მართლაც დავიჭერ. სიტყას ვიძლევი.

მოხუცმა მექანიკურად დაიწყო ლოცვა. დროდადრო ისეთ დაღლილობას გრძნობდა, რომ სიტყვები ავიწყდებოდა. მაშინ ცდილობდა, რაც შეიძლება ჩქარა ეთქვა ლოცვა, რომ სიტყვები თავისთავად მოსულიყვნენ. ‘ღვთისმშობელო ქალწულოს~ გამეორება უფრო ადვილია, ვიდრე ‘მამაო ჩვენოსი~. _ ფიქრობდა იგი.

_ ღვთისმშობელო ქალწულო, გიხაროდენ მიმადლებულო მარიამ, უფალი შენთანა, კურთხეულ ხარ შენ დედათა შორის, და კურთხეულ არს ნაყოფი მუცლისა შენისა, რამეთუ მაცხოვარი გვიშევ სულთა ჩვენთა. ამინ. _ მერე დაუმატა: _ ყოვლად წმიდაო ღვთისმშობელო, ილოცე, რათა თევზი მოკვდეს, თუმცა მშვენიერი თევზი კი არის.

ლოცვა რომ მოათავა, თავი უკეთ იგრძნო, თუმცა ტკივილი ოდნავადაც არ შენელებია, შესაძლოა მოემატა კიდევ. მოხუცი ნავის კედელს მიეყრდნო და ანგარიშმიუცემლად მარცხენა ხელის თითები აათამაშა. ნიავი თანდათან მატულობდა, მაგრამ მზე მაინც აჭერდა.

_ ვგონებ, სჯობს სატყუარი წამოვავო პატარა ანკესს, _ თქვა მოხუცმა. _ თუ თევზმა გადაწყვიტა, კიდევ ერთი ღამე არ ამოცურდეს, რამე უნდა შეეჭამო, თორემ არაქათი გამომელევა, ბოთლშიც ცოტალა დამრჩა წყალი. არა მგონია, სკუმბრიის გარდა აქ რამე დავიჭირო. მაგრამ თუ დაჭერისთანავე შეეჭამ, სკუმბრია არცთუ ისე საზიზღარია. რა კარგი იქნება, ღამით ნავში მფრინავი თევზი ჩამოვარდებოდეს, მაგრამ სანთელი არა მაქვს, რომ შუქზე მოვიტყუო. უმი მფრინავი თევზი შესანონსავი საჭმელია, გამოწელვაც არ უნდა. ჩემთვის კი საჭიროა ძალ-ღონის დაზოგვა. ღმერთო ჩემო, რას ვიფიქრებდი, ამოდენა თუ იქნებოდა ეს თევზი. მაგრამ, სულ ერთია, _ თქვა მან, _ მაინც მოვკლავ, მიუხედავად მისი სიდიდისა და სიდიადისა.

თუმცა ეს უსამართლობაა, დაუმატა მან გუნებაში, - მაგრამ მაინც ვაჩვენებ, რა შეუძლია და როგორი გაძლება აქვს ადამიანს~.

_ ბიჭს ხომ ვუთხარი, სულ სხვა ბერიკაცი ვარ-მეთქი, - თქვა მან. _ ახლა დადგა დრო, რომ ეს დავამტკიცო.

მოხუცმა ეს ათასჯერ დაამტკიცა, მაგრამ ახლა ამას მნიშვნელობა არ ჰქონდა. ახლა ხელახლა უნდა დაემტკიცებინა. ანგარიში ყოველთვის თავიდან იწყებოდა; ამიტომ, როდესაც რამეს აკეთებდა, მოხუცი არასდროს არ იგონებდა წარსულ ნამოქმედარს.

ნეტავ, დაიძინებდეს, მაშინ მეც შევძლებდი დაძინებას და ლომების ნახვას სიზმარში, _ გაიფიქრა მან. _ რატომ არის, რომ ლომები ყველაფერზე უკეთესია, რაც მე ცხოვრებაში შემრჩენია?~

_ ნუ ფიქრობ, მოხუცო, _ უთხრა მან თავისთავს, _ დაისვენე წყნარად, მიეყრდენი ფიცრებს და ნურაფერზე ფიქრობ. ახლა თევზი დიდ გარჯამია! შენ კი ჯერ, რაც შეიძლება, ნაკლები იმუშავე!

მზე დასავლისაკენ გადაიხარა. ნავი კი მიცურავდა და მიცურავდა ნელა და განუწყვეტლივ. აღმოსავლეთის ნელმა ქარმა ნავი ააჩქარა. მოხუცი ნელ ტალღებზე წყნარად მიცურავდა და თოკის გაჭიმვას ანელებდა. ამის გამო ადვილად და მოთმინებით იტანდა ბეჭებზე მოჭერილი თოკით გამოწვეულ ტკივილს. ნაშუადღევს ერთხელ როგორღაც თოკი ისევ ამოიწია ზევით. მაგრამ თევზი კვლავ განაგრძობდა თავის გზას ცოტათი ნაკლებ სიღრმეზე. ახლა მოხუცს მზე ზურგზე, მარცხენა მხარზე და ხელზე აჭერდა, ამით მიხვდა, რომ თევზი ჩრდილო-აღმოსავლეთისაკენ მიბრუნდა.

იმის შემდეგ, რაც ერთხელ უკვე შეხვდა თევზს, მოხუცს შეეძლო წარმოედგინა, როგორც მიცურავდა თევზი წყალქვეშ, როგორ ფართოდ ჰქონდა გაშლილი მკერდის იისფერი ფარფლები

და როგორ მიაპობდა წყალს თავისი ძლიერი ბოლოთი. `ნეტა, თურამეს ხედავს ასეთ სიღრმეში?
_ გაიფიქრა მოხუცმა. _ ძალიან დიდი თვალები კი აქვს, ცხენი ბევრად უფრო პატარა თვალებით
ხედავს სიბნელეში საგნებს. ოდესღაც მეც კარგად ვხედავდი სიბნელეში. ცხადია, სრულ
წყვდიადში მეც ვერაფერს ვხედავდი, მაგრამ თვალი კატასავით მიჭრიდა~.

მზემ და თითების განუწყვეტელმა ვარჯიშმა სრულიად გაუქრო მარცხენა ხელის კრუნჩხვა და
თევზის სიმძიმე თანდათანობით ამ ხელზე გადაიტანა. ზურგის კუნთებს ამოდრავებდა, რომ
ცოტათი მაინც შეენელებინა თოკისაგან გამოწვეული ტკივილი.

_ თევზო, თუ ჯერ კიდევ არ დაიღალე, _ თქვა მოხუცმა ხმამაღლა, _ მართლაც საოცარი თევზი
ყოფილხარ.

თვითონ მოხუცი ახლა უდიდეს დაღლილობას გრძნობდა. იცოდა, რომ მალე დაღამდებოდა.
ამიტომ ცდილობდა, სხვა რამეზე ეფიქრა. ფიქრობდა ბეისბოლის გამოჩენილ ლიგებზე,
რომლებიც მისთვის ჩრან ლიგას იყენენ, და იმაზე, რომ დღეს ნიუიორკულ `იანკებს~
დეტროიტულ `ვეფხვებთან~ უნდა ეთამაშათ.

`უკვე მეორე დღეა, რაც არაფერი ვიცი ჯუეგოს შედეგებზე, _ გაიფიქრა მან. _ მაგრამ ახლა გული
უნდა გავიმაგრო და ჩემი ძალა ვიწამო, რომ დიდი დი მაჯიოს წინაშე არ შევრცხვე. იგი ხომ
ყველაფერს დიდებულად აკეთებს, მაშინაც კი, როდესაც ქუსლის ძვლის კორძი აწუხებს. რა არის
ძვლის კორძი? სნ ესპუელე დე ჰუესო. მეთევზეებს არ გვიჩნდება. ნუთუ ძვლის კორძი ისევე
მწარეა, როგორც მოჩხუბარი მამლის დეხის დარტყმა ქუსლზე? არა მგონია, ამეტანა ასეთი
დარტყმა ანდა მოჩხუბარი მამლებივით ცალი თვალის ან ორივე თვალის დაკარგვა და მერე ისევ
ჩხუბის გაგრძელება.

ამ უზარმაზარი ფრინველებისა და მხეცების გვერდით, ღმერთმა უწყის, რა არის ადამიანი.
მაგრამ ნეტავ ის მხეცი ვყოფილიყავ, რომელიც ახლა იქ, ზღვის სიღრმეში მიცურავს.

_ ჰო, თუ ზვიგენები არ დაგვესხმიან თავს, _ თქვა მან ხმამაღლა: _ მაგრამ თუ ზვიგენები
დაგვესხმიან, მაშინ, დაგვიფარე, უფალო, ისიცა და მეც.

`ნუთუ გჯერა, რომ დიდი დი მაჯიო არ მოეშვებოდა ამდენ ხანს თევზს? _ შეეკითხა თავისთავს. _
ჰო, დარწუნებული ვარ, რომ სწორედ ასე მოიქცეოდა, შესაძლოა, უკეთესადაც, რადგან იგი
ახალგაზრდა და ღონიერია. თანაც მამამისი მეთევზე იყო... ნეტავ, ძალიან სტკივა ძვლის
კორძი?!~

_ არ ვიცი, _ თქვა მან ხმამაღლა, - არასდროს არა მქონია ძვლის კორძი.

მზე რომ ჩავიდა, მოხუცმა თავის გასამხნეველად ძველი ამბავი გაიხსენა. ერთხელ კასაბლანკის
ტავერნაში ღონეში შეეჯიბრა მეტად ძალოვან სენფუეგოსელ ზანგს, ყველაზე ღონიერ კაცს
ნავსადგურში. მთელი დღე-ღამის განმავლობაში ერთმანეთის პირისპირ ისხდნენ, იადაყვები
დაეხუჩნათ მაგიდაზე, ცარცით მოხაზულ წრეში, ხოლო ხელისგულები მაგრად ჩაეჭდოთ
ერთმანეთისათვის. ერთიც და მეორეც ცდილობდა გადაეძალა და მაგიდაზე დაეწვინა
მოწინააღმდეგის ხელი. ორგვლივ ყველას სანაძლეო დაედო; ეს ხდებოდა ნავთის ლამპით

მკრთალად განათებულ ოთახში; ხალხი შემოდის და გადის, ის კი თვალს არ აშორებდა ზანგის ხელს, იდაყვსა და სახეს. პირველი რვა საათის შემდეგ მსაჯები ყოველ ოთხ საათში იცვლებოდნენ, რომ ცოტა წაეძინათ. ორთავეს ფრჩხილებიდან სისხლი ჟონავდა. მაგრამ ერთმანეთს განუწყვეტლივ შესცქეროდნენ თვალებში, უცქეროდნენ ერთმანეთის ხელსა და იდაყვს. ადამიანები, რომელთაც სანადღეო ჰქონდათ დადებული, ისხდნენ კედლებთან ჩამწკრივებულ მაღალ სკამებზე და ელოდნენ, რით გათავდებოდა ორთა ბრძოლა. მუქისფრად შეღებილ კედლებს ლანდები ეცემოდა. ზანგის ლანდი უზარმაზარი იყო და კედელზე ირხეოდა, როდესაც ლამპას ქარი არწევდა.

მთელი ღამის განმავლობაში უპირატესობა ხან ერთის, ხან მეორის მხარეზე გადადიოდა; ზანგს რომს ასმევდნენ და მის სიგარას ცეცხლს უკიდებდნენ. რომს რომ დალეუდა, ზანგი გავუმბული ძალობდა და ერთხელ კიდევაც შეძლო, თითქმის სამი დიუმით გადაეხარა მოხუცის ხელი. მოხუცი მამინ მოხუცი არ იყო, მას სანტიაგო ელ ჩამპონ ერქვა. მაგრამ მოხუცმა კვლავ გამართა ხელი. ამის შემდეგ ექვი აღარ ეპარებოდა, რომ ზანგი, რომელიც კარგი ყმაწვილი და ერთობ ღონიერი ათლეტი იყო, უკვე დამარცხებული ჰყავდა. განთიადისას, როდესაც მაყურებლებმა მოითხოვეს, მსაჯს ფრე გამოეცხადებინა, ხოლო მსაჯი მხრებს იჭრდა, მოხუცმა უეცრად მთელი ძალა მოიკრიბა, ზანგის ხელი გადახარა და თანდათანობით მაგიდაზე დააწვინა. კვირა დილით დაიწყო ორთა ბრძოლა და ორშაბათ დილით დამთავრდა. მაყურებელთაგან ბევრი იმიტომ მოითხოვდა ფრედ ჩათვლას, რომ სამუშაოზე უნდა გასულიყვნენ ნავსადგურში, სადაც ნახშირის ტვირთავდნენ ჰავანას ქვანახშირის კომპანიისათვის ან შაქრით სავსე ტომრებს ეზიდებოდნენ; თორემ ისე ყველას სურდა შეჯიბრების გაგრძელება ბოლომდე. მაგრამ მოხუცმა დაამარცხა მოწინააღმდეგე და დაამარცხა მანამ, ვიდრე მტვირთავები სამუშაოზე გავიდოდნენ.

ამის შემდეგ დიდხანს ეძახდნენ მოხუცს ჩემპიონს. გაზაფხულზე კვლავ შეეჯიბრნენ ერთმანეთს, მაგრამ სანადღეოები ამჯერად არცთუ ისე დიდი იყო. მოხუცმა მეორეჯერაც ადვილად დაამარცხა, რადგან სენფუეგოსელ ზანგს თავისი ძალის რწმენა ჯერ კიდევ პირველ მატჩში შეერყა. მერე მოხუცი მონაწილეობდა რამდენიმე შეჯიბრში, მაგრამ მალე ამ საქმეს თავი მიანება. მიხვდა, რომ, თუ ძალიან მოინდომებდა, ყოველ მოწინააღმდეგეს დაამარცხებდა; გადაწყვიტა, ასეთი შეჯიბრებები ზიანის მეტს ვერაფერს მოუტანს ჩემს მარჯვენას, რომელიც თევზის საჭერად მჭირდებაო. რამდენჯერმე სცადა შეჯიბრება მარცხენა ხელით. მაგრამ მარცხენა ყოველთვის ღალატობდა, არ ემორჩილებოდა და თვითონაც აღარ ენდობოდა ხოლმე ამ ხელს.

‘ახლა მზე კარგად გაათბობს მარცხენა მკლავს, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ აღარ უნდა დამეკრუნჩხოს, თუ ღამით ძალიან სიცივე არ დაიჭირა. ნეტავ მაცოდინა, რას მიქადის ეს ღამე?’

თავზე გადაუარა თვითმფრინავმა, რომელიც მაიამის კენ მიფრინავდა. მოხუცი ხედავდა, როგორ დააფრთხო და როგორ წამოშალა თვითმფრინავის ჩრდილმა მფრინავი თევზების მთელი გუნდი.

_ რახან აქ ასე ბევრი მფრინავი თევზია, სადღაც ახლოს სკუმბრიაც უნდა იყოს, _ თქვა და უფრო მაგრად მიეზჯინა ზურგით თოკს, უნდოდა მოესინჯა, ხომ არ შეიძლებოდა ცოტათი თევზის მოახლოება. მაგრამ მოახლოება ვერ შეძლო. რადგან თოკი კვლავ შეირხა სიმივით, საცა იყო

გაწყდებოდა, თოკზე წყლის წვეთებიც ათამაშდნენ. ნავი ნელა მიცურავდა. მოხუცმა თვალი გააყოლა თვითმფრინავს, ვიდრე ის არ მიიმალა.

‘თვითმფრინავიდან, ალბათ, ყველაფერი ერთობ უცნაურად ჩანს, _ გაიფიქრა მან. _ ნეტა როგორი სანახავია ასეთისიმალიდან ზღვა? თვითმფრინავში მსხდომთ შესანიშნავად შეძლოთ დაენახათ ჩემი თევზი, ასე მაგალითად რომ არ მიფრინავდნენ. ნეტავ მეც მეფრინა ნელ-ნელა ორასი საუენის სიმაღლეზე, რომ ზევიდან დამენახა ჩემი თევზი. კუზე სანადიროდ რომ დავცურავდი, ზოგჯერ ანძის წვერზე ავდიოდი და იქიდანაც ბევრ რამეს ვხედავდი. მაგალითად სკუმბრია უფრო მწვანე მოჩანს და შეიძლება გაარჩიო მისი იისფერი ზოლები და ლაქები. დაინახავ კიდევ, როგორ მიცურავს მთელი გუნდი. ყველა სწრაფმავალ თევზს, ბნელ სიღრმეში რომ დაცურავს, რატომ აქვს იისფერი ზურგი, ხშირად კი იისფერი ზოლებიცა და ლაქებიც? მხოლოდ სკუმბრია მოჩანს მწვანედ, რადგან ნამდვილად ოქროსფერია. მაგრამ როდესაც სკუმბრია ძალიან მშვიდია და საჭმელს დაეძებს, გვერდებზე, მარლინის მსგავსად, იისფერი ზოლები უჩნდება ხოლმე. ნუთუ ეს ბოლმისაგან ემართება? თუ იმისგან, რომ ამ დროს ჩვეულებრივზე სწრაფად დაცურავს!’

ნავი მიცურავდა სარაგასის წყალმცენარეთაგან წარმოშობილ დიდი კუნძულის ახლოს, სადაც ეს მცენარეები ნელ ტალღებზე ისე ქანაობდნენ და იბურცებოდნენ, თითქოს ოკეანე ვიღაცას ეხვევა ყვითელი საბნის ქვეშო. სწორედ ამ დროს, სიბნელის ჩამოწოლამდე რამდენიმე ხნით ადრე, პატარა ანკესს წამოეგო სკუმბრია. მოხუცმა სკუმბრია მხოლოდ მაშინ დაინახა, როდესაც იგი ჰაერში შეხტა და ჩამავალი მზის სხივებში ბაჯადლო ოქროსავით გაიელვა. სკუმბრია შიშისაგან ირკალეობდა და გაშმაგებით აფათუნებდა ფარფლებს ჰაერში. ისე ხტოდა, როგორც ნაცადი ჯამბაზი; მოხუცმა კიჩოსკენ გადაინაცვლა, დაჯდა იქ, მარჯვენა ხელით და იდაყვით დიდი თოკი დაამაგრა და მარცხენა ხელით სკუმბრია მოითრია. მარცხენა ფეხს კი ამოზიდული თოკის ნაკეცებს ადგამდა. როდესაც სკუმბრია ნავს მოადგა და საცოდავად ასხმარტალდა, მოხუცი კიჩოზე გადაიხარა და ნავზე ამოათრია ოქროსავით ელვარე თევზი, რომელსაც გვერდზე იისფერი წინწკლები ეყარა. სკუმბრია თრთოდა და მაგრად უჭერდა პირს ანკესს, ხოლო თავის ბრტყელ სხეულს, თავსა და ბოლოს იქამდე უტლამუნებდა ნავის ძირს, სანამ მოხუცმა ოქროსფრად მოელვარე თავში ჯოხი არ ჩაართყა; თევზი აფართხალდა და გაირინდა.

მოხუცმა თევზი მოხსნა ანკესს. მერე ისევ წამოაგო ანკესს სარდინი და წყალში გადაისროლა. შემდეგ ფრთხილად გადავიდა ნავის ცხვირისაკენ. მარცხენა ხელი დაიბანა, შარვალზე შეიწმინდა და მძიმე თოკი მარჯვენა მხრიდან მარცხენაზე გადაინაცვლა. თანაც თვალს ადევნებდა, როგორ ჩადიოდა მზე ოკეანეში და როგორი დახრილობით მიდიოდა წყალში დიდი მკედი.

_ არაფერი შეცვლილა, _ თქვა მან. მაგრამ, როცა წყალში ჩაყო ხელი, იგრძნო, რომ ნავის მოძრაობა ძლიერ შენედა. _ ერთმანეთს მივაკრავ ორივე ნიჩბს და გარდიგარდმო მივამაგრებ კიჩოს, რომ ღამით ნავის მოძრაობა შევანელო, - თქვა მან. _ ამ თევზს ძალა ეყოფა, რომ მთელი ღამე მატაროს. მერე რა, მეც მეყოფა ძალა.

‘აჯობებს, უფრო გვიან გამოვწელო სკუმბრია, - გაიფიქრა, _ რომ მისი სისხლი არ დაიღვაროს. ამას ცოტა მოგვიანებით გავაკეთებ და მაშინ შევკრავ ნიჩბებსაც, რომ ნავი დავამუხრუჭო.

ჯერჯერობით სჯობს არ შევაწუხო თევზი, განსაკუთრებით მზის ჩასვლისას. მზის ჩასვლა ცუდად მოქმედებს ყოველგვარ თევზზე.

მოხუცმა ხელი ქარზე გაიშრო, მერე თოკს მოკიდა და ისე მიუშვა თევზი, რომ თვითონ ნავის ფიცრულ კედელს მიეკრა. ამრიგად, თუ აქამდე საყრდენი მისი ტანი იყო, ახლა ნავი იქცა საყრდენად.

‘რადაც-რადაცები ვისწავლე, - გაიფიქრა მოხუცმა. _ ჯერჯერობით ვიცი, როგორ მოვეპყრო ასეთ თევზს. თანაც არ შეიძლება დავივიწყო, რომ თევზს არაფერი უჭამია მას შემდეგ, რაც ანკესი გადაყლაპა; ამავე დროს იგი დიდია და ბევრი საჭმელი უნდა. მე კი მთელი ბონიტო შევჭამე, ხვალ სკუმბრიას შევჭამ. _ მოხუცი სკუმბრიას დორადო-ს ეძახდა. _ ერთ ნაჭერს მაშინ შევჭამ, როცა გავასუფთავებ. სკუმბრიას ჭამა უფრო ძნელია, ვიდრე ბონიტოსი. მაგრამ ქვეყანაზე ადვილი არაფერია’.

_ როგორა ხარ, თევზო? _ შეეკითხა ხმამაღლა. _ მე მშვენივრად ვგრძნობ თავს. მარცხენა ხელი მომირჩა, საჭმელიც მთელ ღამეს და კიდევ მთელ დღეს მეყოფა. კარგი, ათრიენავი, თევზო.

მოხუცი თავს არცთუ ისე კარგად გრძნობდა, რადგან ზურგზე შემოჭერილი თოკით გამოწვეული ტკივილი თითქმის უკვე აღარ იყო ტკივილი, იგი სხეულის ყრუმტვრევად გადაიქცა. ‘უარესიც გამამხდომია, _ ფიქრობდა იგი. _ ხელი, უბრალოდ, გაკაწრული მაქვს, მეორე ხელს კი უკვე აღარ მოსდის კრუნჩხვა. ფეხები წესიერად მაქვს. საჭმლის მხრივაც მე ბევრად უკეთესად ვარ, ვიდრე თევზი’.

ბნელოდა; სექტემბერში ყოველთვის უეცრად, მზის ჩასვლისთანავე ბნელდება. დაკრილულ ფიცრებზე მიყრდნობილი მოხუცი იწვა და მთელი ძალით ცდილობდა დასვენებას. ცაზე გამოჩნდა პირველი ვარსკვლავები. მოხუცმა არ იცოდა რიგელის ვარსკვლავის სახელი, მაგრამ როცა ის დაინახა, მიხვდა, რომ დანარჩენი ვარსკვლავებიც მალე გამოჩნდებოდნენ და მაშინ ეს შორეული მეგობრები კვლავ მასთან იქნებოდნენ.

_ თევზიც ჩემი მეგობარია, _ თქვა მან, - არასდროს არ მინახავს ასეთი თევზი; არც გამიგონია, რომ ასეთი თევზები არსებობდნენ, მაგრამ უნდა მოვკლა კია. რა კარგია, რომ ვარსკვლავების მოკვლა არა გვჭირდება!

‘აბა, წარმოიდგინე: კაცი ყოველდღე ცდილობდეს მთვარის მოკვლას! მთვარე კი გაურბოდეს მას. ანდა, რა იქნებოდა, რომ კაცი ყოველდღე მზეს დასდევდეს მოსაკლავად? არა, რაც გინდათ, თქვით, ჩვენ - ადამიანებს _ მაინც იღბალი გვაქვს’, _ გაიფიქრა მან.

მერე მოხუცს შეებრალა დიდი თევზი, რომელსაც საჭმელი არაფერი ჰქონდა, მაგრამ ეს სიბრალული ოდნავადაც არ უშლიდა ხელს მის გადაწყვეტილებას _ მოეკლა იგი. რამდენ ადამიანს გაამღებს ეს თევზი? მაგრამ განა ღირსნი არიან ადამიანები, რომ ამ თევზით იკვებონ? რასაკვირველია, არა. ქვეყანაზე არავინ არის იმის ღირსი, რომ ეს თევზი ჭამოს: ერთი შეხედთ, რა დიდებული კეთილშობილებაა მის ქცევაში.

შევერი არაფერი მესმის, _ გაიფიქრა მან, _ მაგრამ, რა კარგია, რომ მზეს, მთვარეს და ვარსკვლავებს არ დავსდევთ მოსაკლავად! ისიც კმარა, რომ საქმელს ვტაცებთ ზღვას და ჩვენსავე ძმებს ვკლავთ.

ახლა ნიჩბებისაგან მოწყობილ მუხრუჭზე უნდა ვიფიქრო. ამ მუხრუჭს ღირსებაც აქვს, მაგრამ საშიშიც არის. იმდენი თოკი შეიძლება დაიკარგოს, რომ ამის გამო თევზიც დავკარგო, თუ იგი გაქცევას მოისურვებს; ნიჩბების მუხრუჭი კი ნავს სწრაფი მოძრაობის უნარს დაუკარგავს. ნავის სიმსუბუქე აგრძელებს ჩემს ტანჯვას და თევზის ტანჯვასაც. მაგრამ ამ სიმსუბუქეში ჩემი გადარჩენის საწინდარიცაა. ამ თევზს, თუ მოისურვებს, ხომ შეუძლია უფრო სწრაფად იცუროს. როგორადაც უნდა იყოს, საჭიროას კუმბრიის გამოწელება, სანამ არ გაფუჭებულია. ცოტა კიდევ უნდა ვჭამო და ძალა მოვიკრიბო.

ახლა ერთ საათს დავისვენებ, მერე კი, თუ შევატყობ, რომ თევზი ცუდს არაფერს ფიქრობს, კიჩოზე გადავალ და, რაც საჭიროა, მოვაწყობ, ნიჩბების საქმესაც გადავწყვეტ. ამავე დროს იმასაც ვადევნებ თვალყურს, როგორ მოიქცევა თევზი დარას დააპირებს. ნიჩბების შეკვრა _ კარგი გამოგონებაა, მაგრამ ახლა გაბედული მოქმედებაა საჭირო! თევზს შენახული აქვს მთელი თავისი ძალა. ისიც შევატყვე, რომ ანკესი სწორედ პირის კუთხეში აქვს გაჩხერილი. პირი კი მაგრად აქვს მოკუმული. ანკესით მიყენებული ტკივილით დიდად არ იტანჯება თევზი. გაცილებით მეტად აწუხებს შიმშილი და გაუგებარი შიმშის შეგრძნება. დაისვენე, ბებერო, დაე, თევზმა იშრომოს, სანამ შენი ჯერი არ დამდგარა~.

მისი ვარაუდით, სულ ცოტა ორ საათს მაინც დაისვენა; მთვარე გვიან ამოდიოდა და არ შეემლო განესაზღვრა დრო. ეს დასვენებაც ძალიან საეგებო იყო. ზურგით კვლავინდებურად გრძნობდა თევზის სიმძიმეს. მარცხენა ხელს აყრდნობდა ნავის ცხვირს და ამით ცდილობდა, სიმძიმე უფრო ნავზე გადაეტანა.

რა შეღავათი იქნებოდა, თოკის გამობმა რომ შეემდლოს ნავზე, - გაიფიქრა მან, _ მაგრამ სავმარისია ოდნავ გაქანდეს თევზი და თოკი გაწყდება. ამიტომ ტანით გამუდმებით უნდა შევანელო თოკის გაწევა და მზად უნდა ვიყო, რომ ყოველ წუთში ორივე ხელი გავუშვა თოკს~.

_ მაგრამ, ბერიკაცო, ჯერ რომ თვალის არ მოგიხუჭავს? _ თქვა მან ხმამაღლა. _ ნახევარი დღე გავიდა, მერე ერთი ღამე, ახლა კიდევ ერთი დღე, შენ კი არ გძინავს და არა. რამე მოიფიქრე, რომ ცოტათი მაინც წაიძინო, ვიდრე თევზი მშვიდად არის და არ ონავრობს. თუ არ წაიძინე, გონება დაგებინდება.

ახლა გონება ნათელი მაქვს, _ გაიფიქრა მან, _ ძალიან ნათელიც. ისეთივე ნათელი, როგორიც ჩემი ძმები _ ვარსკვლავებია, მაგრამ, სულ ერთია, უნდა წავიძინო. ვარსკვლავებსაც სძინავთ, მთვარესაც სძინავს, მზესაც სძინავს, თვით ოკეანეც იძინებს ზოგჯერ, იმ დღეებში, როდესაც დინება არ არის და სრული სიწყნარე სუფევს~.

_ არ დაივიწყო წაძინება, _ მოაგონა მან თავის თავს, _ ეცადე, რომ დაიძინო; მოიგონე რაიმე უბრალო და მარჯვე ხერხი თოკის დასამაგრებლად. ახლა კიჩოზე გადადი და სკუმბრია გამოწელე. თუ დაგეძინა, ნიჩბებისაგან შეკრული მუხრუჭი ძლიერ საშიში რამეა.

‘მაგრამ უძილოდაც შემძლია გავძლო, _ უთხრა მან თავის თავს. _ ჰო, შეგიძლია, მაგრამ ესეც ძლიერ საშიშია’.

მოხუცი ფორთხვით წავიდა კიჩოსკენ, ცდილობდა თევზი არ შეეწუხებინა. ‘შესაძლოა, თევზიც თვლემს, _ გაიფიქრა მან. _ მაგრამ არ მინდა, რომ ისვენებდეს. უნდა ათროს ნავი, სანამ სული არ ამოხდება’.

კიჩომდებოდა მიაღწია, შებრუნდა და თევზის მთელი სიმძიმე მარცხენა ხელზე გადაიტანა, მარჯვენა ხელით კი ქარქაშიდან დანა ამოიღო. ვარსკვლავები ძლიერ ანათებდნენ და სკუმბრია კარგად ჩანდა. მოხუცმა დანა დასცა სკუმბრიას თავში და კიჩოს ნარიდან გამოათრია. თევზს ფეხი დაადგა და სწრაფად გაუფატრამუცელი ბოლოდან ქვედა ყბამდე. მერე დანა დადო და მარჯვენა ხელით გამოწელა თევზი; ლაყუჩებიც ამოგლიჯა. თევზის კუჭი მძიმე და სლიპი იყო; გაჭრა და შიგ ორი მფრინავი თევზი იპოვა. ორთავე ახალი და მაგარი იყო; თევზები ნავის ძირზე დააწყო, შიგნეული კი წყალში გადაყარა. ჩაძირვისას შიგნეულმა წყალზე მანათობელი კვალი დატოვა. ვარსკვლავების მკრთალ სინათლეზე სკუმბრია ჭუჭყიანი თეთრი ფერისა მოსჩანდა. მოხუცმა თევზის თავს ფეხი დაადგა და თევზის ერთ გვერდს კანი ააგლიჯა, მერე შეაბრუნა და მეორე გვერდს ააგლიჯა კანი; ბოლოს თევზის ორივე გვერდს ააჭრა ხორცი თავიდან ბოლომდე.

სკუმბრიის ჩონჩხი რომ გადააგდო, გადაიხედა, წრები ხომ არ ჩნდება წყალზეო, მაგრამ მხოლოდ თევზის ჩონჩხის მანათობელი კვალი დაინახა. ჩონჩხი ნელა იძრებოდა ზღვაში. მერე მოხუცი მობრუნდა, თევზის ნაჭრებს შორის დადო ორი მფრინავი თევზი, დანა ქარქაშში ჩააგო და ისევ ნავის ცხვირისკენ წაფორთხდა. თოკის სიმძიმეს გაეზინქა მისი ზურგი; ახლა თევზი მარჯვენა ხელით ეჭირა.

ნავის ცხვირზე რომ დაბრუნდა, თევზის ნაჭრები ფიცარზე გააწყო და მფრინავი თევზებიც იქვე დადო. მერე თოკი ზურგის დაუბეჯავ ნაწილზე გადააცურა და სიმძიმე ისევ ნარცხენა ხელზე გადაიტანა. ეს ხელი ნავის ცხვირის ფიცარზე ჰქონდა დაბრჯენილი. მოხუცი ნავის ქიშს გადაეყრდნო და მფრინავი თევზი ზღვაში ამოავლო, ამ დროს შეამჩნია, რომ წყალი სწრაფად მოძრაობდა ხელქვეშ. მოხუცის ხელი წყალში ანათებდა, რადგან ამ ხელით თევზს კანი გააცალა. ერთხანს უყურა, როგორ ევლებოდა ჭავლები ხელს. ახლა წყალი უკვე ნელა მიედინებოდა. მოხუცმა ნავის კიდეს შეახოცა ხელი. ნელა მიცურავდნენ კიჩოსაკენ ფოსფორის ნაწილაკები.

_ თევზი ან დაიღალა, ან ისვენებდა, _ თქვა მოხუცმა, _ ჩქარა უნდა მოვათავო ჭამა და ცოტა წავიძინო.

ვარსკვლავების შუქზე მოხუცმა შექამა სკუმბრიის ერთი ნაჭრის ნახევარი და ერთი მფრინავი თევზი, რომელიც წინასწარ გამოწელა. ღამის სიცივე თანდათან მატულობდა.

_ რა შეიძლება იყოს სკუმბრიაზე გემრიელი, თუ მოხარშულია, _ თქვა მან, _ მაგრამ რა საზიზღარია, როცა უმად ჭამ! არასდროს აღარ გამოვალ ზღვაზე უმარბლოდ და ულიმონოდ.

‘ჭკუა რომ მქონოდა, _ ფიქრობდა იგი, _ მთელი დღე წყალი უნდა მესხა ნავის ცხვირზე, ამრებოდა და საღამოს მარილი მექნებოდა. ჰო, მაგრამ, სკუმბრია ხომ სწორედ მზის ჩასვლის წინ

დავიჭირე. მაინც ბევრი რამ ვერ გავითვალისწინე. თუმცა, აი, უკვე მთელი ნაჭერი დავლექე და გული მაინც არ მერევა~.

აღმოსავლეთით ცა ღრუბლებმა ჩამოაბნელეს და ნაცნობი ვარსკვლავები ზედიზედ ქრებოდნენ. გეგონებოდათ, ნავი ღრუბლების ვეებერთელა გვირაბში შედისო. ქარიჩადგა.

_ სამი ან ოთხი დღის შემდეგ დაიწყება ავდარი, _ თქვა მან. _ მაგრამ ამაღამ და ხვალ ავდარი არ იქნება. წაიძინე, ბერიკაცო, თევზი დინჯად არის.

მოხუცმა მარჯვენა ხელი ჩასჭიდა თოკს და მთელი ტანით ნავის გვერდს მიაწვა. მერე თოკი ზურგზე ოდნავ ჩამოაცურა და მარცხენა ხელი მოჰკიდა.

თოკზე შემოჭერილი მექნება მარჯვენა ხელი, ხოლო თუ ძილში ხელი გამეშლება, მაშინ მარცხენა ხელი იგრძნობს თოკის სრიალს და გამაღვიძებს. ცხადია, მარჯვენა ხელს დიდი ჯაფა დაადგება. მაგრამ ეს ხელი შეეჩვია გაჭირვების ატანას. ოცი წუთი ან ნახევარი საათიც რომ წავიძინო, ისიც კარგია~.

მოხუცი მიაწვა ნავის გვერდს და მთელი ტანით გამოსწია თოკი, მერე თევზის მთელი სიმძიმე მარჯვენა ხელზე გადაიტანა და დაიძინა.

ძილში აღარ უნახავს ლომები, სამაგიეროდ, დაესიზმრა ზღვის ღორების უზარმაზარი ჯოგი, გაჭიმული რვა თუ ათ მილზე. ღორებს დაგრილებს დრო ჰქონდათ, ამიტომ მაღლა ხტებოდნენ ჰაერში და ისევ ყვინთავდნენ იმავე ორმოში, რასაც წყლიდან ამოხტომის დროს თვითონვე აკეთებდნენ.

მერე დაესიზმრა, რომ სოფელში იყო და თავის საწოლზე იწვა; ქოხში ჩრდილოეთის ქარი უბერავდა, რის გამო ძლიერ ციოდა; მარჯვენა ხელი დაუბუჟდა, რადგან ბალიშის მაგივრად ედო თავქვეშ.

მხოლოდ ამის შემდეგ დაესიზმრა მოხუცს ზღვის გრძელი, ყვითელი ნაპირი. ნახა, როგორ გამოვიდა ბინდბუნდში შამბნარდნან პირველი ლომი, მას სხვებიც მოჰყვნენ. მოხუცი ნიკაპით დაეყრდნო ღუზაზე დაბმული გემის ქიმს; ხმელეთიდან სადამოს ნიავი უბერავდა; მოხუცი ელოდებოდა, გამოჩნდებოდნენ თუ არა კიდევ ლომები, და სრულიად ბედნიერი იყო.

მთვარე უკვე დიდი ხანია ამოვიდა, მაგრამ მოხუცს ისევ ეძინა. თევზი კი ნელა მიაცურებდა ნავს ღრუბლების გვირაბში.

ბიძგისაგან გაეღვიძა. მარჯვენა ხელის მუშტი მოხვდა სახეში. თოკი ხელისგულს სწვავდა და სწრაფად მისრიალებდა წყალში. მარცხენა ხელს აღარ გრძნობდა, ამიტომ თოკის შეჩერება მარჯვენა ხელით სცადა, მაგრამ თოკი ელვის სისწრაფით ეშვებოდა ზღვაში. ბოლოს მარცხენა ხელიც შეახო და ზურგითაც დააწვა თოკს. ახლა თოკი სწვავდა ზურგსა და მარცხენა ხელს, რომელსაც თევზის მთელი სიმძიმე გადაეცა. მოხუცმა შეხედა თოკის სამარქაფო გორგლებს და დაინახა, რომ ისინი სწრაფად ორღვეოდნენ. სწორედ ამ დროს ააფეთქა თევზმა ოკეანის სარკე, ამოვარდა ზემოთ და ისევ ჩაეშვა მძიმედ ზღვაში. მერე ისევ ამოხტა და ამოხტა, ნავი კი მიქროდა

წინ, თოკიც მისრიალებდა; მოხუცი მაგრად ეწეოდა მას; წუთით ხელს შეუშვებდა და მაშინვე მთელი ძალით გამოსწევდა; ასე თოკი შეიძლებოდა გაწყვეტილიყო. თევზის გაწევის ძალამ თვითონ მოხუცი მიაკრა მაგრად ნავის ცხვირს; მისი სახე სკუმბრიის ხორცის ნაჭერს მიეტყაპნა, მაგრამ მოხუცს განძრევა აღარ შეეძლო.

‘აი, სწორედ ამას ველოდებოდით, _ გაიფიქრა მოხუცმა, - აბა, ახლა მაგრად დადექი!.. თევზს ვაზღვევინებ თოკს! უეჭველად ვაზღვევინებ!~

არ შეეძლო დაენახა თევზის ამოვარდნა წყლიდან, მხოლოდ ესმოდა, რა ხმაურით იპობოდა ოკეანე და რა დგაფუნი გაჰქონდა თევზს, როდესაც ისევ წყალში ვარდებოდა. თოკი, რომელიც ზღვაში მისრიალებდა, მწვავედ სჭრიდა ხელებს, მაგრამ მოხუცმა ადრევე იცოდა, რომ ასე მოხდებოდა; ცდილობდა თოკი მხოლოდ ხელის კორძიან ნაწილს შეჰხებოდა, რომ თითები ან ხელისგული არ გაეჭრა.

‘ბიჭი რომ ყოფილიყო ჩემთან, _ გაიფიქრა მოხუცმა, - თოკს დამისველებდა. მაშა! ეჰ, ბიჭი რომ ყოფილიყო აქა, ბიჭი რომ აქ ყოფილიყო!

თოკი ისევ მისრიალებდა, მაგრამ ახლა შედარებით მძიმედ, და მოხუცი ცდილობდა, ყოველი გოჯის გაწევა ძვირად დასჯდომოდა თევზს. მოხუცმა შეძლო თავის აწევა მაღლა; სახე მოაცილა თევზის ნაჭერს, რომელიც ლოყას ძლიერ დაეტყაპნა. ჯერ წამოიჩოქა, მერე ფეხზეც წამოდგა. თოკს ისევ უშვებდა ხელიდან, მაგრამ სულ უფრო ნელა დანელა. მიუახლოვდა სიბნელეში თოკის გორგლებს და ფეხით გასინჯა. დარწმუნდა, რომ კერ კიდევ დიდი მარაგი ჰქონდა. წყალში კი იმდენი თოკი იყო, რომ თევზს გაუძნელდებოდა მისი ზიდვა.

‘ესეც ასე, - გაიფიქრა. _ უკვე ბევრჯერ ამოხტა წყლიდან და ბუმტები ჰაერით გაივსო; ახლა ვედარ შეძლებს ისეთ სიღრმეში წასვლასა და სიკვდილს, რომ მისი ამოღება შეუძლებელი გახდეს. მალე ირგვლივ ტრიალსაც დაიწყებს და მაშინ მაგარი მუშაობა დამჭირდება. ნეტავ, რამ შეაშფოთა ასე უეცრად? ან შიმშილმა გადარია, ან რაღაცამ შეაშინა სიბნელეში! შესაძლოა, უეცრად იგრძნო შიში, მაგრამ ხომ წყნარი და ღონიერი თევზია. მე ესოდენ უშიშარი და თავისთავის მოიმიდე მეგონა, უცნაურია!~

‘უმჯობესია, ბერიკაცო, თვითონ შენ დაივიწყო შიში და გული გაიმაგრო იმედით, _ თქვა მან. _ თუმცა თევზი გიჭირავს, მაგრამ თოკის გამოწევა ერთი გოჯითაც არ შეგიძლია. არა უშავს, თევზი მალე დაიწყებს ირგვლივ ტრიალს.

ახლა თოკს მარცხენა ხელით და მხრებით აკავებდა; მოხუცი დაიხარა და მარჯვენა ხელის პეშვით წყალი ამოხაპა და სახეზე შეისხა, რომ სკუმბრიის მიკყლეტილი ხორცი ჩამოერეცხა. ეშინოდა, გული არ ამერიოს და არ დაესუსტდებოდა. პირი რომ დაიბანა, მარჯვენა ხელი ნავიდან გადასწია და მარილიან წყალში გააჩერა; თანაც ცას ახედა. თანდათან ნათდებოდა. ‘ახლა თევზი თითქმის პირდაპირ აღმოსავლეთისაკენ მიცურავს, _ გაიფიქრა მან. _ ეს იმას ნიშნავს, რომ დაიღალა და დინებას მიჰყვება. მალე იძულებული იქნება ტრიალი დაიწყოს. აი, სწორედ მაშინ დაიწყება ჩვენი ნამდვილი მუშაობა~.

მოხუცმა მარჯვენა ხელი რამდენიმე ხანს წყალში გააჩერა, მერე ამოიღო და შეათვალიერა.

_ არც ისე საშინია, _ თქვა მან. _ მამაკაცს ტკივილი ვერ დააძაბუნებს.

მოხუცმა ფრთხილად მოკიდა ხელი თოკს, ცდილობდა, არცერთ ახალ განაჭერს არ გაჰკარებოდა; სხეულის სიმძიმე ისე შეინაცვლა, რომ მარცხენა ხელიც ჩაეყო წყალში ნავის მეორე მხრიდან.

_ ისეთი არარაობის პირობაზე, როგორც შენ ხარ, არა გიშავს რა, _ უთხრა მარცხენა ხელს, _ მაგრამ იყო წუთი, როდესაც ვერ გამომადექი.

`დაბადებიდანვე რატომ არ გამომყვა ორი კარგი ხელი? _ ფიქრობდა მოხუცი. _ შესაძლოა, დამნაშავე ვარ, რომ მარცხენა ხელს თავის დროზე არ ვასწავლე მუშაობა, როგორც საჭირო იყო. მაგრამ, ღმერთი მოწმეა, თვითონაც მშვენივრად შეეძლო ესწავლა! კაცმა რომ თქვას, ღამით ამ ხელს არცთუ ისე უღალატია; კრუნჩხვა მხოლოდ ერთხელ მოუვიდა, კრუნჩხვა თუ განმეორდება, მაშინ ისა სჯობს, სულ წამაცალოს ეს ხელი თოკმა~.

ეს რომ გაიფიქრა, მოხუცი მაშინვე მიხვდა, რომ გონება დაებინდა. საჭირო იყო კიდევ შეეჭამა თევზის ერთი ნაჭერი. `არ შემიძლია, _ უთხრა თავის თავს, _ სჯობს თავბრუდახვეული ვიყო, ვიდრე გულისრევამ დამასუსტოს. ვიცი, თევზის ხორცი გულზე არ დამამაგრდება, რადგან სახე მედო ზედ. ყოველ შემთხვევაში, ხორცს შევინახავ, სანამ არ გაფუჭდება. სულ ერთია, უკვე გვიანაა, ჭამა ვერაფერს გიშველის, სულელო ბერიკაცო, _ უთხრა მან თავის თავს, _ ჭამე მეორე მფრინავი თევზი!~

აი, აქ არის გამოწეილი და გასუფთავებული, მოხუცმა მარცხენა ხელით აიღო მფრინავი თევზი და გულდაგულ დადეჭა ძვლიანად. ისე შეჭამა, რომ ნამცეციც არ დარჩენია.

`ამ თევზს ყოველ სხვა თევზზე მეტინოყიერება აქვს, _ გაიფიქრა მან, _ ყოველ შემთხვევაში, ამ თევზს გააჩნია ის, რაც მემესაჭიროება. ყველაფერი გავაკეთე, რაც შეემძლო. ოღონდ ახლა დიდმა თევზმა წრის შემოვლა დაიწყო. ბრძოლაც მაშინ დაგვეწყება~.

მზე უკვე მესამეჯერ ამოდიოდა მას შემდეგ, რაც მოხუცი ზღვაზე გამოვიდა, და მხოლოდ ახლა დაიწყო თევზმა ირგვლივ ტრიალი.

თოკი ისე იყო გაჭიმული წყალში, რომ ამის მიხედვით მოხუცს ჯერ კიდევ არ შეეძლო გაეგო, დაიწყო თუ არა თევზმა წრის შემოვლა. ჯერ კიდევ ადრე იყო. მხოლოდ ის იგრძნო, რომ თოკის გაწევა ოდნავ შესუსტდა. ამიტომ შეუდგა თოკის ნელ-ნელა ამოზიდვას მარჯვენა ხელით. თოკი ისევ მაგრად გაიჭიმა, მაგრამ სწორედ იმ წუთს, როდესაც გაწყვეტაზე იყო მისული, უეცრად თავისუფლად წამოვიდა. მაშინ მოხუცი დაიხარა, შემოჭერილი თოკისაგან მხრები გაითავისუფლა და თოკის ამოზიდვა განაგრძო აუქარებლად, ნება-ნება. ხან ერთი ხელით ეწეოდა, ხან მეორეთი. ბებერი ფეხები და მხრები შველოდნენ თოკის ამოზიდვაში.

_ ძლიერ დიდ წრეს უვლის, _ თქვა მან, _ მაგრამ მთავარი ისაა, რომ უკვე უვლის.

უეცრად თოკის მოძრაობა შეფერხდა, მაგრამ მოხუცი მაინც ეწეოდა, სანამ თოკზე მზის სხივებით აციმციმებული წყლის წვეთები არ ათამაშდნენ. მერე თოკი სხვა მხარეს გაიწია; მოხუცმა ჩაიჩოქა და უნებლიეთ ისევ მიუშვა ნელ-ნელა ბნელი წყლისაკენ.

_ ახლა თევზი ყველაზე დიდ წრეს უვლის, _ თქვა მან. _ რაც შეიძლება მაგრად უნდა მეჭიროს თოკი. გაჭიმული თოკი ყოველ შემოტრიალებაზე წრეს დააპატარავებს, იქნებ, ერთი საათში დავინახო თევზი, პირველყოვლისა, ჩემს ძალაში უნდა დავაჯერო, მერე შეჭველად მოვკლავ.

მაგრამ ორისაათი გავიდა და თევზი ისევ ტრიალებდნანავის ირგვლივ. მოხუცს ოფლი ღვარად ჩამოსდიოდა. არაქათი გამოეღია. წრე, რომელსაც თევზი უვლიდა, დააპატარავდა. თანაც თოკს ეტყობოდა, რომ თევზი თანდათან ზევით ამოდიოდა.

აი, უკვე მთელი საათია, რაც მოხუცს შავი წინწკლები ებლანდებოდა თვალებზე; მარილიანი ოფლი ჩასდის და თვალებს სწვავს, თვალთან რომ ჭრილობა აქვს _ იმასაც სწვავს, შუბლის ჭრილობასაც სწვავს. შავი წინწკლები არ ამინებდა მოხუცს. ეს წინწკლები გასაკვირი არ იყო, თუ სწარმოვიდგენთ, რა ჭაპანწყვეტით ეწეოდა თოკს. მაგრამ ორჯერ მაინც იგრძნო სისუსტე და ამან ძლიერ შეაშფოთა.

`ნუთუ ისე წავხდები, რომ რაღაც თევზის გამო ამომხდება სული? _ თქვა მოხუცმა. _ მით უმეტეს ახლა, როდესაც საქმე ასე მშვენივრად მიდის. ღმერთო, მიხსენი! ასჯერ ვიტყვი `მამაო ჩვენოს~ და ასჯერვე _ `ღვთისმშობელო ქალწულოს~. მაგრამ ახლა არ შემიძლია ვილოცო.

`ჩათვალე, თითქოს უკვე მეთქვას ეს ლოცვები, _ გაიფიქრა მან. - მერე ვილოცებ~.

ამ დროს იგრძნო უეცრად გაწევა და დარტყმა იმ თოკზე, რომელიც ორივე ხელით ეჭირა. გაწევა მკვეთრი და მეტად ძლიერი იყო.

`თევზი მახვილს ურტყამს იმ მავთულს, რომლითაც თოკზე ანკესია გადაბმული, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ ბუნებრივია, ასეც უნდა მოქცეულიყო. მაგრამ ამან შეიძლება ზემოთ ამოახტუნოს. მე კი მირჩევნია, ჯერ კიდევ იტრიალოს. ამოხტომა საჭირო იყო, რომ ჰაერით გავსებოდა ბუმტები. ახლა კი ყოველი ამოხტომა იმ ჭრილობას გააფართოებს, რომელშიაც ანკესია გაჩხერილი, და თევზი შეიძლება მოსწყდეს ანკესს~.

_ ნუ ხტუნავ, თევზო, _ თქვა მან. _ ნუ ხტუნავ, გეთაყვა.

თევზი თოკს ისევ ურტყამდა მახვილს. ყოველ დარტყმაზე მოხუცი თავს გაიქნევდა და ნელა მიუშვებდა თოკს.

`ზედმეტი ტკივილი არ უნდა მივაყენო, _ ფიქრობდა იგი. _ ჩემი ტკივილი არაფერია. მე გავუძლებ ტკივილს. თევზი კი შეიძლება გაგიჟდეს ტკივილისაგან~.

რამდენიმე ხნის შემდეგ თევზმა თავი მიანება მავთულის ჯაჯგურს და ისევ ირგვლივ ტრიალი დაიწყო. მოხუცს თანაბრად ამოჰქონდა თოკი. მაგრამ მოხუცი ისევ ცუდად შეიქნა. მარცხენა ხელის პეშვით ზღვის წყალი ამოიღო და თავზე დაისხა, მერე კიდევ გადაივლო თავზე ცოტა წყალი და კეფა დაიზილა.

_ სამაგიეროდ, ხელი არ მეკრუნჩება. _ თქვა მან. _ თევზი მალე ამოცურდება, გასაჭირს ძველებურად გავუძლებ. უნდა გაუძლო, ბერიკაცო! კრინტიც არ დასძრა იმაზე, რომ ვერ გაუძლებ.

მოხუცმა ჩაიჩოქა და დროებით ისევ მოიხვია თოკი ბეჭებზე. სანამ თევზი წრეს უვლის, დავისვენებ, მერე ავდგები და, როცა ახლოს მოვა, თოკს მოვზიდავ. _ გადაწყვიტა მან.

ძალიან უნდოდა მეტხანს დაესვენა ნავის ცხვირზე, თანაც თევზისთვის საშუალება მიეცა, ზედმეტი წრე შემოევლო. მაგრამ, როცა თოკის მოძრაობის მიხედვით მიხვდა, რომ თევზი ნავისკენ შემოტრიალდა, ისევ ადგა და თოკი მოზიდა. ხელშენაცვლებით ამოჰქონდა ის, ტანსაც იქით-აქით აბრუნებდა, რათა რაც შეიძლება მეტი თოკი ამოეზიდა.

ჩემს დღეში ასე არ დავდლილვარ, _ გაიფიქრა მოხუცმა, _ სამხრეთ-აღმოსავლეთის ქარიც ამოვარდა. თუმცა ქარი მისწრება იქნება, როცა შინსკენ წავიღებ თევზს. ძალიან გამომადგება ეს ქარი.

_ მაშინ დავისვენებ, როცა თევზი ახალი წრის შემოვლას დაიწყებს, - თქვა მან. _ მით უმეტეს, ახლა ბევრად უკვთ ვგრძნობ თავს. კიდევ რაღაც ორი-სამი წრე და თევზი ჩემი იქნება.

ჭილის ქუდი მოხუცს კეფაზე ჰქონდა გადაცურებული. თევზი რომ შებრუნდა და თოკი კვლავ გასწია, მოხუცი ნავის ცხვირზე მიეგდო.

ახლა შენ გაისარჯე, თევზო, _ გაიფიქრა მან. _ მე კი მაშინ შევუდგები საქმეს, როცა უკან მობრუნდები.

ზღვაზე მოზრდილი ტალღა გაგორდა. მაგრამ წყალს აზვირთებდა კეთილი ქარი, კარგი დარის თანამგზავრი. ეს ქარი მოხუცს სჭირდებოდა, რომ შინამდე მიეღწია.

_ სამხრეთ-დასავლეთისაკენ წავიყვან ნავს, _ თქვა მან, _ და ყველაფერი რიგზე იქნება. განა შეიძლება გზის აბნევა ზღვაზე? მით უმეტეს, როცა ჩვენი კუნძული ასე გრძელია.

მოხუცმა თევზი მხოლოდ მაშინ დაინახა, როცა იგი მესამე წრეს უვლიდა.

თავდაპირველად დაინახა მუქი ჩრდილი, რომელიც ისე დიდხანს გადიოდა ნავის ქვეშ, რომ თვალებს ვერ დაუჯერა.

_ არა, _ თქვა მან. _ შეუძლებელია, რომ თევზი ასე დიდი იყოს.

მაგრამ თევზი მართლაც ასე დიდი იყო. მესამე წრის შემოვლის შემდეგ თევზი ზედაპირზე ამოცურდა, ნავიდან სულ რაღაც ოცდაათიოდე იარდის დაშორებით. მოხუცმა დაინახა, როგორ ამოვიდა ზღვიდან თევზის ბოლო, რომელიც ყველა ნამგალზე დიდი და მუქლურჯ წყალზე ბაცი სუმბულისფერი იყო. თევზმა ისევ ჩაყვინთა, მაგრამ უკვე ღრმად აღარ ჩასულა წყალში; მოხუცმა დაათვალიერა მისი ვეება ტანი, იისფერი ზოლებით შემოსაღტული. ზურგის ფარფლი დაშვებული ჰქონდა, მკერდის ვეებერთელა ფარფლები კი ფართოდ გაეშალა.

სანამ თევზი წრეს უვლიდა, მოხუცმა მისი თვალები და ორი ნაცრისფერი ტმასნია-თევზი დაინახა. დროდადრო ტმასნია-თევზები დიდ თევზს ეკვროდნენ, მერე მარდად სცილდებოდნენ და განზე გარბოდნენ. ზოგჯერ ლაღად დაცურავდნენ დიდი თევზის ჩრდილში. თითოეული

ტმასნია-თევზი სიგრძით სამ ფუტზე მეტი იყო. როცა სწრაფად დაცურავდნენ, გველთევზებივით იკლანებოდნენ.

მოხუცს სახეზე ოფლი ღვარად ჩამოსდიოდა, მაგრამ ახლა ეს მარტო მზისაგან არ იყო. ყოველი ახალი წრის დროს, რასაც ასე მშვიდად და, ერთი შეხედვით, ასე უშფოთველად უვლიდა თევზი, მოხუცს სულ უფრო მეტი თოკი ამოჰქონდა. ახლა მოხუცი დარწმუნებული იყო, რომ ორი წრის შემოვლის შემდეგ შეძლებდა ჭვილთის ჩარტყმას.

‘მხოლოდ ახლოს უნდა მოვაცურო, ძლიერ ახლოს, _ გაიფიქრა მან. _ და თავში არ უნდა დავეუმიზნო, გულში უნად ჩავცე~.

_ იყავ დინჯი და ღონიერი, ბებერო, _ უთხრა თავისთავს.

შემდეგი გარსშემოვლის დროს წყალში გამოჩნდა თევზის ზურგი, თუმცა თევზი ნავიდან ჯერ კიდევ შორს მიცურავდა. კიდევ ერთი წრე შემოავლო, მაგრამ ნავიდან ისევ შორს იყო, მისი ტანის მეტი ნაწილი კი უკვე წყალს ზევით ჩანდა; მოხუცმა იცოდა, თუ ცოტა მეტ თოკს ამოზიდავდა, თევზს ნავამდე მოაცურებდა.

უკვე დიდი ხანია მოამზადა ჭვილთი; ერთი შეკვრა მავთულიც მრგვალ კალათში ედო; მავთულის ბოლო ნავის ცხვირზე დამაგრებულ ჰალოს გამოაბა.

თევზის წრეს უვლიდა და ახლოვდებოდა; მეტად მშვიდი დამეტად ლამაზი თევზი მხოლოდ თავის ვეება ბოლოს არხევდა. მოხუცი მთელი ძალით ეწეოდა თოკს, ცდილობდა ნავის ახლოს მოეთრია თევზი. ერთი წამით თევზი ოდნავ გვერდზე გადაბრუნდა, მერე გასწორდა და ახალი წრის შემოვლა დაიწყო.

_ დავძარი ადგილიდან, _ თქვა მოხუცმა, _ ხომ ვაიძულე, რომ გვერდზე გადაბრუნებულიყო.

მოხუცს ისევ დაებინდა გონება, მაგრამ მაინც მთელი ძალით ეწეოდა თოკსა და დიდ თევზს.

‘გვერდზე ხომ გადავბრუნე, _ ფიქრობდა იგი. _ იქნებ, ამჯერად გულაღმა გადავბრუნო.

გამოსწიეთ! _ უბრძანა ხელებს. _ შემიმაგრეთ, ფეხებო! კიდევ მემსახურე, თავო! მემსახურე! შენ ხომ არასდროს არ აგდია ხელი ჩემზე. ამჯერად გულაღმა გადავბრუნებ თევზს~.

ჯერ კიდევ დიდი ხნით ადრე, სანამ თევზი ნავს მოუახლოვდებოდა, მოხუცმა მთელი ძალ-ღონე მოიკრიბა და თევზი მოზიდა. მაგრამ თეზი მხოლოდ ოდნავ გადაბრუნდა გვერდზე, მერე გასწორდა და განზე გაცურდა.

_ გამიგონე, თევზო! _ უთხრა მოხუცმა, _ სულ ერთია, შენ უნდა მოკვდე. რად გინდა, რომ მეც მომკლა?

‘ასე ვერაფერს გავაწყობ, _ გაიფიქრა მან. პირი გაუმრა და ლაპარაკი აღარა შეეძლო; ძალაც არ ყოფნიდა, რომ წყლიან ბოთლამდე მიეწვდინა ხელი. _ ამჯერად თევზი ნავთან უნდა მოვაცურო, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ ძალა დიდხანს აღარ მეყოფა~.

_ არა, გეყოფა, _ შეეპასუხა თავის თავს, _ ძალა შენ საუკუნოდ გეყოფა, ბერიკაცო!

შემდეგი წრის შემოვლის დროს მოხუცი კინადამ მისწვდა თევზს, მაგრამ თევზი ისევ გასწორდა და ნელა გაცურდა განზე.

‘მღუპავ, თევზო, _ ფიქრობდა მოხუცი. _ რასაკვირველია, ეს შენი ნებაა. ცხოვრებაში ერთხელაც არ მინახავს უფრო დიდი, მშვენიერი, დინჯი და კეთილშობილი არსება, ვიდრე შენა ხარ, ძმაო! რა გაეწყობა, მომკალი, ჩემთვის უკვე სულ ერთია, ვინ ვის მოკლავს.’

‘თავში ისევ გერევა აზრები, ბერიკაცო! თავი კი ნათელი უნდა გქონდეს. დაალაგე აზრები და ეცადე, აიტანო ტანჯვა, როგორც ადამიანმა... ან როგორც თევზმა’, _ დაუმატა გუნებაში.

_ აბა, თავო, გონს მოდი! _ თქვა ისე ჩუმად, რომ ძლივს გაიგონა საკუთარი ხმა. _ გონს მოდი, გეუბნებიან შენ!

ორი წრე კიდევ შემოავლო თევზმა, მაგრამ ყველაფერი ძველებურად იყო.

‘რა უნდა ვქნა? _ ფიქრობდა მოხუცი. ყოველთვის, როცა თევზი განზე მიდიოდა, მოხუცს ეჩვენებოდა, რომ გონებას ჰკარგავდა, _ რა უნდა ვქნა? ერთხელ კიდევ ვცდი’.

კიდევ სცადა ერთხელ და იგრძნო, რომ მართლაც ჰკარგავდა გონებას, როცა თევზი გადააბრუნა გულადმა. მერე თევზი უკანვე გადმობრუნდა და ნელა გაცურდა ზღვაში; თავის ვეებერთელა ბოლოს ჰაერში აქნევდა.

‘ერთხელ კიდევ ვცდი’, _ შეჰპირდა თავის თავს მოხუცი, თუმცა ხელები დაუსუსტდა და დროდადრო თვალებშიაც უბნელდებოდა.

ისევ სცადა და თევზი ისევ წავიდა. ‘მამ, ასე, - გაიფიქრა და მაშინვე იგრძნო. რომ სხეულში სიცოცხლე ელეოდა, _ ერთხელ კიდევ ვცდი’.

მოხუცმა მოიკრიბა მთელი დარჩენილი ძალ-ღონე, მთელი თავისი გამწარება, თითქოს დიდი ხნის წინათ დაკარგული სიამაყეც დაიბრუნა და ყოველივე ეს შეარკინა იმ ტანჯვას, რასაც თევზი განიცდიდა... მაშინ თევზი გადააბრუნდა გვერდზე, ნელა გაცურდა გვერ-გვერდად და თავისი მახვილი თითქმის დააჯახა ნავს. თევზი იყო გრძელი, ფართო, ვერცხლისფერი, შემოსალტული იისფერი ზოლებით და გეგონებოდათ, დასასრული არ ექნებო, როცა ნავის ახლოს დაცურავდა.

მოხუცმა თოკს ხელი გაუშვა და ფეხი დაადგა; ჭვილთი აღმართა ისე მაღლა, რამდენადაც შეეძლო, და მთელი ძალით, რაც მას ჰქონდა დარის მოკრებაც შეძლო ამ წუთში, ჩასცა თევზს გვერდში, სწორედ მკერდის ვეებერთელა ფარფლის ძირში. ეს ფარფლი კაცის მკერდის სიმაღლეზე იყო ამოშვერილი ზღვის ზემოთ. მოხუცმა იგრძნო, როგორ შედიოდა რკინა სირბილეში; ჭვილთს დააწვა და სულ უფრო ღრმად შეიყვანა; აქ მოხუცმა თავისი სხეულის მთელი სიმძიმე გამოიყენა.

...მაშინ თევზი გამოცოცხლდა, თუმცა ტანში უკვე სიკვდილი ედგა, მაღლა ამოიზიდა, თითქოს თავს იწონებდეს ვეება სიგრძითა და საგანით, სილამაზითა და სიძლიერით. ისე ჩანდა, თითქოს ჰაერში ეკიდა მოხუცისა და ნავის თავზე. მერე დგაფუნი მოადინა ზღვაში და წყლის მსხვილი მხეფებით მთლად გაწულა მოხუცი და ნავი.

მოხუცს სისუსტე მოერია, თავბრუ ეხვეოდა, თითქმის ვერაფერს ხედავდა, მაგრამ ჭვილთის თოკი მაინც დაუშვა დაბლა და დაწყლულელებული ხელებით დაიწყო თოკის მოზიდვა. თვალეში სინათლე რომ დაუბრუნდა, დაინახა, თევზი გულაღმა იწვა და ვერცხლისფერი მუცელი ცისკენ მიეშვირა. ჭვილთის ტარი ირიბად ამოსჩროდა ზურგის მხრიდან, ზღვა კი ირგვლივ თევზის გულის სისხლით იყო შეღებილი. პირველად ლაქა მუქი იყო, თითქოს ლურჯი წყალი მთელი მილის სიღრმეზე თევზებით არის სავსეო. მერე ლაქა გაიშალა და ღრუბლებს დაემსგავსა. ვერცხლისფერი თევზი ნელა ირწეოდა ტალღებზე.

მოხუცი თვალს არ აშორებდა თევზს, სანამ თვალეზე კვლავ ბინდი არ გადაეფარა. მაშინ ჭვილთის თოკი ორჯერ მოახვია პალოს და თავი ხელებს დააყრდნო.

‘უნდა ვეცადო, რომ გონება არ დაგვარგო, _ თქვა მან, როცა თავით ნავის კედელს მიეყრდნო. _ ბებერი კაცი ვარ და ძლიერ დავიღალე. მაგრამ თევზი _ ეს ჩემი ძმა მაინც მოგვკალი, ახლა შავი სამუშაოა დამრჩა.

ჯერ თოკი უნდა მოვამზადო და მარყუქები გამოვსკვნა, რომ თევზი ნავთან მოვაცურო. თუნდ ორნი ვყოფილიყავით და ნავი წყლით აგვევსო, რათა თევზი შიგ ჩამოგვეგდო, ხოლო მერე წყალიც ამოგვებაპა, _ სულ ერთია, ნავი მაინც ვერ გაუძლებდა ასეთ სიმძიმეს. ყველაფერი უნდა მოვამზადო, რაც საჭიროა, მერე თევზი ნავთან მოვაცურო, მაგრად მივაბა ნავს, გავშალო აფრა და შინისაკენ გავსწიო!

მოხუცმა თევზი ნავისაკენ მოაგურა, რომ თოკი გაეყარა ლაყურებსა და პირში, მერე თევზის თავი მაგრად დაება ნავის ცხვირზე.

‘მინდა კარგად შევხედო, - გაიფიქრა მოხუცმა, - ხელი მოვუსვა, გავიგო, რა თევზია ეს თევზი? ეს ხომ ჩემი სიმდიდრეა. მაგრამ ამიტომ კი არ მინდა ხელი შევახო. მგონია, უკვე შევეხე მის გულს, როდესაც მეორეჯერ ჩავარტყი ჭვილთი. კარგი, კარგი, მოაცურე უფრო ახლოს, გამოაბი ნავს, ჩამოაცვი მარყუქი მის ბოლოს, მერე ტანზე მოსდევ, რომ უკეთესად მიუსადაგო ნავს~.

_ აბა, ბებერო, შეუდექი საქმეს! _ უთხრა თავის თავს და ერთი ყლუპი წყალი შესვა. _ ახლა, როცა ბრძოლა დამთავრებულია, უამრავი შავი სამუშაოა შესასრულებელი.

მოხუცმა ჯერ ცას ახედა და მერე თევზს გადახედა. შემდეგ გულდაგულ მიაჩერდა მზეს. ‘ახლა ნაშუადღევია, უკვე სამხრეთ-აღმოსავლეთის ქარი ამოვარდა. თოკების შეკეთება ახლა უსარგებლოა. თოკებს შინ გადავაწნავთ ერთმანეთს მე და ბიჭი~.

_ მოდი აქ, თევზო! _ მაგრამ თევზმა ყური არ ათხოვა. იგი უმფოთველად ქანაობდა ტალღებზე და მოხუცი იძულებული გახდა, მიეცურებინა მასთან ნავი.

ძლიერ ახლოს რომ მივიდა და თევზის თავი ნავის ცხვირს გაუსწორდა, მოხუცი კვლავ გაოცდა თევზის სიდიდით. მოხუცმა ჭვილთის თოკი მოხსნა პალოს, თევზს ლაყურებში შეუყარა და პირში ამოუძვრინა, მერე თევზის გაწვდილ მახვილს დაახვია და ისევ ლაყურებში გაუყარა, ისევ დაახვია მახვილზე, ორმაგად ჩასკვნა და ნავის ცხვირზე პალოს მიაბა. თოკი გადაჭრა და კიროზე გადავიდა, რომ მარყუქით თევზის ბოლო დაემაგრებინა. ისფერ-ვერცხლისფერი თევზი წმინდა

ვერცხლისფერი გახდა, ზოლებს კი ისეთივე ბაცი იისფერი დაედო, როგორც ბოლოს ჰქონდა. ეს ზოლები სათითაოდ მამაკაცის მტკაველზე უფრო ფართო ჩანდა, თევზის თვალები კი ისე იყო გამოციებული, როგორც პერისკოპის სარკე ან როგორც წმინდანთა სახეებია ლიტანიის დროს.

_ სხვაგვარად არ შემეძლო ამ თევზის მოკვლა, _ თქვა მოხუცმა. წყალი მოსვა და ბევრად უკეთ იგრძნო თავი. ახლა მან იცოდა, რომ გრძნობას არ დაჰკარგავდა; გონებაც გადაეწმინდა. `ეს თევზი, ალბათ, ათას ხუთას გირვანქაზე მეტს იწონის, _ გაიფიქრა მან. _ შესაძლოა, გაცილებით მეტსაც. რამდენს მივიღებ, თუ ხორცი ამ წონის ორი მესამედი მაინც გამოვა და თითო გირვანქა ოცდაათ ცენტად გაიყიდება?`

_ უფანქროდ ვერ ვიანგარიშებ, _ თქვა მოხუცმა, - ამისათვის საჭიროა ნათელი გონება. ალბათ, სახელოვან დი მაჯოს დღეს მოვეწონებოდი. მართალია, ძვლის კორძი არა მაქვს, მაგრამ ხელები და ზურგი მაგრად მტკიოდა. ნეტა, რა არის ძვლის კორძი? შეიძლება, ჩვენც გვაქვს, მაგრამ ვერ ვამჩნევთ. _ გაიფიქრა მან.

მოხუცმა ნავის ცხვირს, კიჩოსა და მერხს გამოაბა თევზი. ისე დიდი იყო, რომ ეჩვენებოდა, ნავი რომელიღაც დიდი გემის გვერდს მივაკარო. მერე თოკი ჩამოჰკრა და თევზის ქვედა ყბა ააკრა მის ზედა მახვილს, რომ პირი არ გაღებოდა და ცურვა ადვილი ყოფილიყო. მერე ანძა დადგა, გაფელის მაგივრად ჯოხი გამოიყენა და ჭოკი მოზიდა. დაკრებული აფრა გაიბერა, ნავი დაიძრა და კიჩოზე ნახევრად წამოწოლილმა მოხუცმა გეზი სამხრეთ-დასავლეთისაკენ აიღო.

იმის გასაგებად, თუ საით იყო სამხრეთ-დასავლეთი, მოხუცს კომპასი არ სჭირდებოდა. საკმაო იყო დაკვირვებოდა, საით ქროდა სამხრეთ-აღმოსავლეთის ქარი და როგორ იბერებოდა აფრა. `ვგონებ, კარგი იქნება, რომ პატარა ანკესი ჩავუშვა წყალში. იქნებ რამე თევზი დავიჭირო, თორემ საჭმელ-სასმელი აღარაფერი მაქვს`. მაგრამ პატარა ანკესი ვერ იპოვა, სარდინები კი უკვე გაფუჭებულიყო. მაშინ მან წყალში ჭვილთი მოსდო ყვითელ წყალმცენარეთა კონას და დაბერტყა; იქიდან ნავში პატარა გარნელები ჩამოცვივდა. ბარე თორმეტოდე გარნელი ხტოდა და ფეხებს ჩაჩხავდა, თითქოს ქვიშის რწყილებიაო. მოხუცმა ორი თითით წააცალა მათ თავები და ყველა შეჭამა, გამოღეჭა ნაჭუჭებიც. გარნელები ძლიერ პატარები იყვნენ, მაგრამ მოხუცმა იცოდა, რომ გარნელი ძლიერ ნოყიერიცაა და გემოც საუცხოო აქვს.

ბოთლში კიდევ იყო დარჩენილი ორი ყლუპი წყალი. გარნელები რომ შეჭამა, ნახევარი ყლუპი წყალი შესვა. მიუხედავად დაბრკოლებისა, ნავი კარგად მიცურავდა; მოხუცს რუმპელი იდაყვით ეჭირა და ნავს ისე მართავდა, თევზს თვალს არ აშორებდა; ამავე დროს საკმაო იყო, დაეხედა ხელებზე ან ზურგით შეჰხებოდა ნავს, რომ ეგრძნო, ყოველივე ეს ცხადლივ მოხდა და სიზმარი არ იყო. ერთხელ, როდესაც მოხუცი ცუდად გახდა, უეცრად მოეჩვენა, რომ ყოველივე ეს მხოლოდ სიზმარი იყო. ამის შემდეგაც, როცა თევზი წყლიდან ამოვიდა და წამით ჰაერში დაეკიდა უძრავად, მოხუცმა ეს რაღაც საკვირველებად მიიჩნია და თვალებს ვერ დაუჯერა. მართალია, მაშინ იგი ძლიერ ცუდად ხედავდა, ახლა კი თვალები კარგად უჭრიდა.

ახლა მოხუცმა იცოდა, რომ თევზი ნამდვილად არსებობდა და ხელებისა და ზურგის ტკივილიც სიზმარი არ იყო. `ხელები მალე მომირჩება, _ გაიფიქრა მოხუცმა, _ საკმაო სისხლი გამოვუშვი, რომ ჭრილობებში ჭუჭყი არ შესულიყო, მარილიანი წყალი კი ჭრილობებს მალე მოაშუშებს.

ზღვის უბის მუქი წყალი საუკეთესო წამალია მთელს ქვეყანაზე. ოღონდაც თავში აზრები არ მერეოდეს. ხელებმა თავისი საქმე გააკეთეს, ნავიც კარგად მიდის. თევზს პირი შეკრული აქვს, ბოლოც პირდაპირ უჭირავს, გვერდიგვერდ მივცურავთ, როგორც ძმები. მოხუცს ცოტათი კვლავ დაებინდა გონება და გაიფიქრა: `მაგრამ ვინ ვის მიჰყავს შინ _ მე მიმყავს, თუ მას მივყავარ? ბუქსირით რომ მივათრევდე, ყველაფერი ნათელი იქნებოდა. ან თევზს ყოველივე ღირსება რომ ჰქონდეს დაკარგული და ნავში ეგდოს, მაშინაც ყველაფერი ნათელი იქნებოდა. მაგრამ მივცურავთ გვერდიგვერდ, ერთმანეთთან მაგრად დაკავშირებულნი. კარგი, ბატონო, მას მივყავარ, თუ ასე მოსწონს. მე ხომ მხოლოდ ეშმაკობით ვაჯობებ; ჩემს მიმართ თევზს არავითარი ბოროტი განზრახვა არ ჰქონია`.

ისინი კარგად მიცურავდნენ. მოხუცი მალიმალ ისველებდა ხელს ზღვის მარილიან წყალში და ცდილობდა, გონება გადაწმენდოდა. გრუხა ღრუბლები მალლა იწევდნენ, იმათ ზემოთ ქათქათა ღრუბლები მიცურავდნენ. მოხუცმა იცოდა, რომ ნელი ქარი მთელი ღამე იქროლებდა. დროდადრო თევზს გადახედავდა ხოლმე, სინამდვილეა თუ არაო. მთელი საათი გავიდა, ვიდრე პირველი ზვიგენი დაესხმოდა თავს.

ზვიგენი შემთხვევით როდი დაეწია. ოკეანის სიღრმიდან ამოცურდა მაშინ, როდესაც თევზის სისხლის მუქი ღრუბელი ჯერ შესქელდა და მერე მთელი მილის სიღრმეზე გაიშალა. ზვიგენი ამოცურდა სწრაფად, უშიშრად გააპო ზღვის ლურჯი სარკე და მზეზე გამოვიდა. მერე ისევ ჩაეშვა წყალში, ისევ იყნოსა სისხლი და გამოუდგა კვალს, რასაც ნავი და თევზი ტოვებდა ზღვაზე.

ზოგჯერ კვალი ეკარგებოდა. მაგრამ ან ისევ პოულობდა, ან კიდევ მცირედენ სუნსაც იკრავდა და განუწყვეტლივ მისდევდა უკან. ეს მეტად დიდი ზვიგენი იყო `მაკოს` ჯიშისა; განგებას თითქოს იმიტომ გაეჩინა, რომ ისე სწრაფად ეცურა, როგორც ყველაზე სწრაფი თევზი დაცურავს ზღვაში. ამ ზვიგენს ყველაფერი ლამაზი ჰქონდა, გარდა ყბებისა. ზურგი ისეთივე ლურჯი ჰქონდა, როგორც შიმშერა-თევზს, მუცელი ვერცხლისფერი, გვერდები კი გლუვი და ლამაზი. საერთოდ შიმშერა-თევზსა ჰგავდა, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ ვეება ყბებს, რომლებიც ახლა მაგრად ჰქონდა მიკრული ერთმანეთზე. სწრაფად მიცურავდა ზღვის ზედაპირზე, ადვილად მიაპობდა წყალს ზურგის მაღალი ფარფლით. მაგრამ მოკუმული პირის ორმაგი ლაშების შიგნით რვა მწკრივი ირიბი კბილები ჰქონდა. ეს კბილები ზვიგენტა უმეტესობის პირამიდულ კბილებს კი არ ჰგავდა, არამედ ადამიანის თითებს გვაგონებდა, მხეცის ბრჭყალებივით დაკვრანჩხულთ. სიგრძით კბილები მოხუცის თითებს არ ჩამოუვარდებოდა, გვერდები კი ბასრი ჰქონდათ სამართებლის პირივით. ეს ზვიგენი გაჩენილი იყო იმსათვის, რომ ზღვის ყოველგვარი თევზი ეჭამა, თვით ისე მოძრავნი, ღონიერნი და კარგად შეიარაღებულნიც კი, რომელთათვის არც ერთი სხვა მტერი საშიში არ იყო. ზვიგენი გრძნობდა, რომ ნადავლი ახლოს იყო, დაჩქარობდა, ზურგის ლურჯი ფარფლით ელვის სისწრაფით მიაპობდა წყალს.

დაინახა თუ არა, მოხუცი მიხვდა, ამ ზვიგენს არაფრის ეშინია და ისე მოიქცევა, როგორც მოესურვებაო. ბარჯი მოამზადა, ბარჯის თოკი ნავს გამოაბა და დაუდარაჯდა, როდის მოვიდოდა უფრო ახლოს. თოკი მოკლე იყო, რადგან ერთი ნაწილი მაშინ მოაჭრა, როცა თევზს აკრავდა ნავს.

მოხუცს ახლა გონება სულ გაუნათდა; მხნობითაც სავსე იყო, თუმცა იმედით გულს არ იმშვიდებდა. საქმემეტად კარგად მიდიოდა, ასე არ შეიძლებოდა გაგრძელებულიყო – ფიქრობდა მოხუცი. თვალს ადევნებდა ზვიგენის მოახლოებას და ერთხელ დიდ თევზსაც გადაჰკრა თვალი. `უკეთესი იქნებოდა, რომ ყოველივე ეს მართლაც სიზმარი ყოფილიყო. _ გაიფიქრა მან. _ არაფრით არ შემიძლია ხელი შევუშალო ზვიგენის თავდასხმას; მაგრამ, იქნებ, როგორმე ბარჯი ჩავასო? Dენ ტუსო, შავი ჭირი შენს გამჩენს!~`

ზვიგენი ზედ ნავთან მოცურდა და თევზს დაემგერა. მოხუცმა დაინახა ზვიგენის გადებული ხახა და არაჩვეულებრივი თვალები, გაიგონა მისი ყბების ხრჭიალი, როცა თევზს კბილები ჩაასო. ზვიგენმა ჯერ თავი ამოყო წყლიდან, მერე მისი ზურგიც გამოჩნდა. მოხუცს ესმოდა, როგორი ხმაურით გლეჯდა ზვიგენის ყბები დიდი თევზის კანსა და ხორცს. მოხუცმა ბარჯი ჩასცა ზვიგენს თავში იმ ადგილას, სადაც თვალების შემაერთებელი ხაზი ზურგისაკენ მიმავალ ხაზს ეჯვარედინებოდა. ნამდვილად ასეთი ხაზები არ ყოფილა. იყო მხოლოდ მძიმე, წაწვეტებული ლურჯი თავი, დიდრონი თვალები და მოხრჭიალე, წინგამოშვებული ყბები. მაგრამ ამ ადგილას ზვიგენს ტვინი აქვს და მოხუცმა სწორედ იქ დაუმიზნა. მთელი ძალით ჩასცა ბარჯი, რომელიც ეჭირა გასისხლიანებულ ხელებში. ჩასცა ისე, რომ არაფრის იმედი არ ჰქონდა. მაგრამ ჩასცა მტკიცედ და გაბოროტებით.

ზვიგენი გულაღმა გადაბრუნდა და მოხუცმა დაინახა მისი ჩამქრალი თვალები. მერე ისევ გადმობრუნდა და თოკი ორჯერ დაეხვია მის ტანს. მოხუცი მიხვდა, რომ ზვიგენი მოკლული იყო, მაგრამ თვით ზვიგენს არ სურდა შერიგებოდა სიკვდილს. გულაღმა იწვა, მაგრამ ბოლოს მაინც ატლამუნებდა, ყბებს ახრჭიალებდა და წყალს სწრაფმავალი ნავით აქაფებდა. იქ, სადაც ბოლოს იქნევდა, ზღვა სულ თეთრი იყო; ზვიგენის ტანის სამი მეოთხედი წყალს ზემოთ ამოიწია, თოკი გაიჭიმა, აცახცახდა და ბოლოს სულ გაწყდა. ზვიგენი ერთ ხანს ზედაპირზე გაერდა. მოხუცი დაჟინებით მიმტერებოდა მას. მერე ზვიგენი ნელ-ნელა ჩაიძირა წყალში.

_ დაახლოებით ორმოცი გირვანქა თევზი წაიღო თან, _ თქვა მოხუცმა ხმამაღლა. `ფსკერისკენ გაიტაცა ჩემი ბარჯი და მთელი დარჩენილი თოკი, _ დაუმატა გუნებაში, _ თევზს კი სისხლი ისევ სდის და ამ ზვიგენს სხვა ზვიგენებიც მოჰყვებიან~`.

ახლა, როცა თევზი ასე დასახიჩრდა, მოხუცს აღარ უნდოდა მისი დანახვა. ზვიგენი რომ თევზს ემგერა, მოხუცს ისე მოეჩვენა, მე თვითონ მეძგერაო.

`მაგრამ ხომ მაინც მოვკალი ზვიგენი, რომელიც ჩემი თევზის შთანთქმას ლამობდა, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ ეს ყველაზე დიდი დენ ტუსო იყო მათ შორის, რომლებიც ოდესმე მინახავს. მე კი, ღმერთმანი, ცხოვრებაში ბევრი დიდი ზვიგენი შეხვებდრია.

მეტისმეტად კარგად მიდიოდა ჩემი საქმე. ასე არ შეიძლებოდა გაგრძელებულიყო. ნეტა, ეს სიზმარი იყოს და არავითარი თევზი არ დამეჭიროს, მეძინოს ჩემთვის გაზეთგადაფარებულ საწოლზე~`.

_ მაგრამ ადამიანი დამარცხებისათვის არ არის გაჩენილი, _ თქვა მან, _ ადამიანი შეიძლება მოსპოთ, მაგრამ მისი დამარცხება შეუძლებელია.

სამწუხაროა მაინც, თევზი რომ მოვკალი, _ გაიფიქრა მან. _ ალბათ, დიდი გაჭირვება მელის, ბარჯიც დავკარგე. ძენტუსო _ მარდი და მკაცრი, ჭკვიანი და ღონიერი მხეცია. მაგრამ მე უფრო ჭკვიანი გამოვდექი. იქნებ, უფრო ჭკვიანი არა. მხოლოდ ის იყო, რომ უკეთესად ვიყავ შეიარაღებული.

_ არ არის საჭირო ფიქრი, ბერიკაცო, _ თქვა მან ხმამაღლა. _ მიჰყვევი ქარს და დახვდი უბედურებას, როცა კარზე მოგადგება.

არა, უნდა ვიფიქრო, _ შეეპასუხა გუნებაში თავის თავს, _ ხომ ეს არის და ეს, რაც ხელში შემრჩა: ფიქრი და ბეისბოლი. ნეტა, მოეწონებოდა თუ არა დიდ დიმაჯიოს, მარჯვედ რომ ჩავარტყი ზვიგენს ტვინში? საერთოდ, განსაკუთრებული ამში არაფერია. ყოველი კაცი გააკეთებდა ამას და არა ნაკლებ. მაგრამ როგორ ფიქრობ, ბერიკაცო: მტკივანი ხელები განა ნაკლებ გიშლიდნენ ხელს, ვიდრე ძვლის კორმი? რა ვიცი! ქუსლზე არასდროს არაფერი დამმართნია, მხოლოდ ერთხელ მიკბინასკაროსმა, ბანაობის დროს ფეხი რომ დავადგი; მაშინ ფეხი მუხლამდე მომეწამლა და აუტანლად მტკიოდა.

_ უმჯობესია, სახალისო რამეზე იფიქრო, ბერიკაცო, _ თქვა მან ხმამაღლა. _ შენ წუთის წუთს უახლოვდები სახლს. ცურვაც უფრო გაადვილდა მას შემდეგ, რაც ორმოცი გირვანქა თევზი დაჰკარგე.

მოხუცმა კარგად იცოდა, თუ რა მოელოდა, როცა შუა დინებაში შევიდოდა. მაგრამ ახლა აღარაფერი შეეძლო.

_ არა ხარ მართალი, გამოსავალი გაქვს, _ თქვა მან ხმამაღლა. _ შეგიძლია დანა წააბა ერთ-ერთი ნიჩბის ტარს.

ასედაც მოიქცა; რუმპელი ილლით გააჩერა, აფრის კალთას ფეხი დაადგა და ნიჩბის ტარს დანა მიამაგრა.

_ ესეც ასე, _ თქვა მან. - თუმცა ბებერი ვარ, მაღრამ უიარაღო აღარა ვარ.

ქროდა ზომიერი ქარი და ნავი სწრაფად მიდიოდა. მოხუცი თევზის მხოლოდ წინა ნაწილს უყურებდა და ცოტაოდენი იმედი მოეცა.

სისულელეა იმედის დაკარგვა, _ ფიქრობდა იგი. _ თანაც, ვგონებ, იმედის დაკარგვა ცოდვაა. არ არის საჭირო იმაზე ფიქრი, რა არის ცოდვა და რა არის არცოდვა. ქვეყანაზე უამისოდაც ბევრი რამ არის საფიქრებელი. სიმართლერომ ითქვას, ცოდვებში არაფერი გამეგება. არ გამეგება და, ალბათ, არც მწამს ცოდვები. იქნებ, ცოდვა იყო თევზის მოკვლა. ვფიქრობ, რომ ცოდვა იყო. თუმცა იმისათვის მოვკალი თევზი, რომ შიმშილით არ მოვმკვდარიყავი და კიდევ აუარებელი ხალხიც გამეძლო. ამ შემთხვევაში ყველაფერი, რასაც შენ აკეთებ, ცოდვაა. არ არის საჭირო ვიფიქრო ცოდვასა და უცოდველობაზე. ახლა ამაზე ფიქრი უკვე გვიანაა, თანაც ცოდვების საქმე დაე, მათ არკვიონ, ვისაც ამისათვის ფულს ამლევენ. დაე, მათ იფიქრონ იმაზე, თუ რა არის ცოდვა. შენ კი მეთევზედ დაიბადე, როგორც თევზი დაიბადა თევზად. პეტრე მოციქულიც მეთევზე იყო, ისე როგორც დიდი დიმაჯიოს მამა.

მაგრამ მოხუცს უყვარდა ფიქრი ყველაფერზე, რაც მის ირგვლივ იყო. რახან არც წასაკითხი რამ ჰქონდა და არც რადიო ედგა, ბევრ რამეზე ფიქრობდა, მათ შორის ცოდვებზედაც. `იმიტომ კი არ მოკალი თევზი, რომ გაგეყიდა და თვითონ შენ გეარსება, _ ფიქრობდა იგი, _ მოკალი სიამაყისა და იმის გამო, რომ მეთევზე ხარ. შინ გიყვარდა ეს თევზი, ვიდრე ცოცხალი იყო; ახლაც გიყვარს. მაშასადამე, თუ ვინმე გიყვარს, მისი მოკვლა ცოდვად არ ჩაითვლება, იქნებ, პირიქით არის, ეს ბევრად უფრო დიდი ცოდვაა!~

_ ძალიან ბევრს ფიქრობ, ბერიკაცო, - თქვა მან ხმამაღლა.

`მაგრამ შენ სიამოვნებით მოკალი დენტუსო, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ ის კი შენსავით იმით ცხოვრობს, რომ თევზებს კლავს. უბრალო ლემს კი არ ნთქავს, გაუმადლარის ტომაქი კი არ აქვს, როგორც ბევრ სხვა ზვიგენს. იგი ლამაზი და კეთილშობილი ცხოველია. მან არ იცის, რა არის შიში~.

_ მოკვალი იმისათვის, რომ თავს ვიცავდი, - თქვა მოხუცმა ხმამაღლა, _ ოსტატურადაც მოკვალი.

`გარდა ამისა, _ გაიფიქრა მან, _ ყველა ასე თუ ისე კლავს ვინმეს ან რამეს. თევზისჭერა სწორედ ისევე მკლავს მე, როგორც იმის საშუალებას მძლევს, რომ არ მოვკვდე. ბიჭი _ აი, ვინ არ ანებებს ჩემს თავს სიკვდილს. მაშ, ნუ აჭარბებ, ბერიკაცო~.

მოხუცი გადაიხარა ნავიდან და თევზს ერთი ნაჭერი მოგლიჯა იმ ადგილას, სადაც ზვიგენმა ჩაასო კბილები. მოხუცმა დაღეჭა თევზის ნაჭერი, შეამოწმა მისი ხარისხი და გემო. თევზის ხორცი ძროხის ხორცივით მაგარი და ცვრიანი იყო, თუმცა წითელი არ ყოფილა. მოხუცმა იცოდა, რომ ბაზარზე ეს უძარღვო ხორცი ყველაზე მაღალ ფასად გაიყიდებოდა. მაგრამ თევზის სუნის მიჰქონდა ზღვას და მოხუცს არაფრით არ შეძლო ამის შეჩერება. ხვდებოდა, რომ დიდი გაჭირვება დაადგებოდა.

ქარი არ კლებულობდა. მიმართულება შეიცვალა ოდნავ, ჩრდილო-აღმოსავლეთისაკენ უბერავდა და ეს იმას ნიშნავდა, რომ ადრე არ ჩადგებოდა. მოხუცი შორს იცქირებოდა, მაგრამ ვერც აფრებს და ვერც რომელიმე გემის კვალს ან კორპუსს ვერ ხედავდა. მხოლოდ მფრინავი თევზები ამოდიოდნენ ნავის ცხვირთან და სხვადასხვა მხარეს მიფრინავდნენ. აქა-იქ ყვითელი წყალმცენარეები მოჩანდა. ფრინველების ჭაჭანებაც არ იყო.

მოხუცი უკვე ორი საათი მიცურავდა. კიჩოზე იყო მიწოლილი და ხანდახან თევზის ნაჭერს ღეჭავდა, ცდილობდა დაესვენა და ძალა მოეკრიბა. სწორედ ამ დროს შენიშნა ორ ზვიგენთაგან პირველი ზვიგენი.

_ ოჰოი! _ წარმოთქვა მოხუცმა უაზრო სიტყვა, უკეთ, ბგერა, რომელსაც უნებლიეთ წამოიძახებს ხოლმე კაცი, როდესაც იგრძნობს, რომ ლურსმანი ხელისგულში შეერჭო.

_ ნაღანოს, _ თქვა ხმამაღლა. დაინახა, რომ ზღვაში ერთი თევზის ფარფლს მოჰყვებოდა მეორე თევზის ფარფლი; მიხაკისფერი სამკუთხოვანი ფარფლები და ბოლოების განიერი მოქნევა რომ შენიშნა, მოხუცმა გამოიცნო, ცხვირფართო ზვიგენები მოცურავდნენ. ზვიგენებმა თევზის სუნის

იყნოსეს და კბილები აუკაწკაწდათ; შიმშილისაგან გაგიჟებულეს მაცთუნებელი სუნი ხან ეკარგებოდათ, ხან ისევ პოულობდნენ. წუთი წუთს უახლოვდებოდნენ ნავს.

მოხუცმა აფრა კარგად დაამაგრა და საჭეს სოლი გაუკეთა. მერე ხელში ის ნიჩაბი აიღო, რომელზედაც დანა იყო მიმაგრებული. ნიჩაბი ძალიან ფრთხილად აიღო, რადგან ხელები საშინლად სტკიოდა. თითებს კუმშავდა და შლიდა, ცოტათი მაინც რომ გაევარჯიშებინა. მერე უფრო მაგრად ჩასჭიდა ხელები ნიჩაბს, რათა მთელი ტკივილი ერთბაშად ეგრძნო, რომ მერე ხელებს მუშაობაში არ ეღალატათ. მოხუცი ხედავდა, როგორ მოცურავდნენ ზვიგენები, ხედავდა მათ გაბრტყელებულ, ფართოცხვირიან თავებსა და დიდ, თეთრზოლშემოვლებულ მკერდის ფარფლებს. ესენი იყვნენ ზვიგენთა შორის ყველაზე საზიზღარი და ამყრალებული მკვლელები, რომლებიც მძორსაც ჭამენ ხოლმე. როცა შიათ, ისინი მზად არიან, ნიჩაბსაც დანავის საჭესაც კი ჩაასონ კბილები. ასეთი ზვიგენები ზღვის ზედაპირზე მიმინარე კუებს ფეხებს მოაჭამენ ხოლმე. თუ ძლიერ შმივრები არიან, წყალში ადამიანებსაც ესხმიან თავს, თუნდაც ადამიანებს არც თევზის სისხლისა და არც თევზის ლორწოს სუნი ასდიოდეთ.

_ ოჰოი, გალანოს! _ თქვა მოხუცმა, _ მოცურდით აქ, გალანოს!

კიდევაც მოცურდნენ. მაგრამ მოცურდნენ არა ისე, როგორც მაკო მოცურდა. ერთი მათგანი ელვასავით გაკრთა დანავის ქვეშ მიიძალა. მოხუცმა იგრძნო ნავის ამიგმიგება, როდესაც ერთი ზვიგენი ქვევიდან გლეჯდა თევზს. მორე ზვიგენი ერთხანს მოხუცს შესცქეროდა თავისი წვრილი, ყვითელი თვალებით; მერე ფართოდ გააღო მორკალული ხახა და თევზს ებგერა სწორედ იმ ადგილას, სადაც მას მაკოს ნაკბილარი აჩნდა. მოხუცი ნათლად ხედავდა იმ ხაზს, რომელიც ზვიგენის მიხაკისფერი თავიდან მიდიოდა ზურგისაკენ, სადაც ტვინი უერთდება ხერხემალს; მოხუცმა ნიჩაბზე მიმაგრებული დანა ჩასცა ზვიგენს სწორედ ამ ადგილას, მერე დანა ამოაძრო და ისევ ჩასცა კატისებურ ყვითელი თვალების არეში. მომაკვდავი ზვიგენი თევზს მოსწყდა და დაბლა წავიდა. მოგლეჯილი ლუკმა მაინც გადაყლაპა.

ნავი კვლავ ძიგძიგებდა, რადგან მეორე ზვიგენი ისევ გლეჯდა თევზს. მოხუცმა აფრა აუშვა და ნავი გვერდზე შეაბრუნა, რომ ზვიგენი გამოეტყუებინა. დაინახა თუ არა ზვიგენი, მოხუცი ნავიდან გადაიხარა და დანა ჩართყა. მაგრამ დანა სირბილეს მოხვდა და მაგარი ტყავის გამო ღრმად ვერ შევიდა ტანში. დარტყმისაგან მოხუცს ეტკინა ხელებიც და მხრებიც. ზვიგენმა პირი ამოყო წყლიდან და ისევ ებგერა თევზს. მაშინ მოხუცმა დანა გაბრტყელებული თავის შიგ შუა ადგილას ჩასცა. მერე დანა ამოაძრო და მეორეჯერ ჩაართყა იმავე ადგილას. მაგრამ ზვიგენს ყბები მაგრად შეეკრა და ისევ ეკიდა თევზზე. მოხუცმა ახლა მარცხენა თვალში ჩასცა დანა. ზვიგენი თევზს მაინც არ შორდებოდა.

_ მამ ასე? - თქვა მოხუცმა და ზვიგენს დანა ტვინსა და ხერხემალს შუა ჩაუყარა. ახლა ეს ძნელი აღარ იყო; მოხუცმა იგრძნო, რომ ხრტილი გაუჭრა. მერე ნიჩაბი შეაბრუნა და ნიჩაბის ტარი ჩაუღლო პირში, რომ ყბები გაეხსნა. ნიჩაბი პირში დაუტრიალა და როცა ზვიგენი თევზს მოსწყდა, მოხუცმა თქვა:

_ ჩადი დაბლა, გალანო, ჩადი დაბლა ერთ მილზე. ნახე იქ შენი მეგობარი. ან იქნებ დედაშენი იყო?

დანის პირი გაწმინდა და ნიჩაბი ნავშიჩადო. მერე ანძა ამართა და როცა აფრა გაბერა ქარმა, ნავი უწინდელი მიმართულებით წაიყვანა.

_ ალბათ, თან წაიღეს თევზის ერთი მეოთხედი, არა ნაკლები, თანაც საუკეთესო ნაწილი, _ თქვა მოხუცმა ხმამაღლა. _ ნეტავ, ყოველივე სიზმარი იყოს და თევზი არც დამეჭიროს. ვწუხვარ, თევზო, რომ ასე ცუდად წავიდა საქმე, _ მოხუცი დადუმდა, ახლა აღარ სურდა თევზის დანახვა. სისხლიდან დაცლილი და წყლით გარეცხილი თევზი ფერით ამაღამას ჰგავდა, რომლითაც სარკის უკანა მხარეს ფარავენ. მაგრამ ზოლები თევზს ჯერ კიდევ აჩნდა.

_ ასე შორს არ უნდა გავსულიყავი ზღვაზე, _ თქვა მან. _ ძალიან ვწუხვარ, თევზო, რომ ასე ცუდად წავიდა ჩემი და შენი საქმე.

'აბა, გასინჯე, ხომ არ არის გადაჭრილი ის თოკი, რომლითაც დანაა დამაგრებული. _ უთხრა მან თავის თავს. _ მიხედე შენს ხელს, მუშაობა არ არის გათავებული~.

_ დასანანია, რომ თან არა მაქვს სალესი ქვა, _ თქვა მოხუცმა, როცა ნიჩბის ტარზე თოკი გასინჯა. _ სალესი ქვა უნდა წამომეღო.

'ზევრი რამ უნდა წამოგეღო, ბერიკაცო, _ გაიფიქრა მან, _ მაგრამ არ წამოიღე. ახლა გვიანდაა იმაზე ფიქრი, რაც არა გაქვს. იფიქრე, რაც გაქვს, როგორ გამოიყენო~.

_ ეჰ, გამიწყალე გული შენი რჩევით, _ თქვა მან ხმამაღლა. რუმპელი იღლიაში ამოიღო და ორივე ხელი წყალში ჩაყო. ნავი კარგად მიცურავდა.

_ ღმერთმა უწყის, რამდენი შეჭამა უკანასკნელმა ზვიგენმა, - თქვა მან. _ მაგრამ თევზი ბევრად უფრო მსუბუქი გახდა.

აღარ სურდა ეფიქრა თევზის გამოგლეჯილ მუცელზე. იცოდა, რომ ნავის ყოველ შენძრევაზე ზვიგენი დიდ ნაჭერ ხორცს აგლეჯდა მის თევზს; იცოდა, რომ თევზი ახლა ზღვაზე ტოვებდა შარასავით ფართო კვალს. ამ კვალს ყველა ზვიგენი მიაგნებდა.

'ასეთი თევზი კაცს მთელ ზამთარს ეყოფოდა. ნუ ფიქრობ ამაზე, ბერიკაცო! დაისვენე და ხელებს მიხედე, უპატრონე იმას, რაც ჯერ კიდევ დაგრჩა. ჩემს ხელებს სისხლის სუნი ასდით, მაგრამ ეს არაფერია იმ სუნთან შედარებით, რასაც ახლა წყალზე ტოვებს თევზი. ხელებიდან სისხლი თითქმის არც კი მდის. დიდი ჭრილობები არა მაქვს. ცოტა სისხლის გამოშვება კი ჩემს მარცხენა ხელს კიდევ მოუხდება, კრუნჩხვა არ მოუვა. რაზე ვიფიქრო ახლა? არაფერზე. უმჯობესია, არაფერზე არ ვიფიქრო და ახალი ზვიგენების გამოჩენას დაველოდო. ნეტავ, ყოველივე ეს სიზმარი იყოს. სხვათა შორის, ვინ იცის? შეიძლება, საქმე არცთუ ისე ცუდად დამთავრებულიყო~.

შემდეგი ზვიგენი მართლ გამოჩნდა. ისიც ფართოცხვირიანთა ჯიშისა იყო. მოვიდა ისე, როგორც ღორი მივა გეჯასთან, მხოლოდ ღორს ისე დიდი ხახა არა აქვს, რომ ერთბაშად მოსჭამოს კაცს თავი! მოხუცმა ჯერ მიუშვა, რომ თევზისთვის პირი ჩაეველო, მერე კი ნიჩაბზე წამოგებული დანა ჩაარტყა ტვინში. მაგრამ ზვიგენი უკან დაქანდა, გულაღმა გადაბრუნდა და დანა გადატყდა.

მოხუცი საჭეს მიუჯდა. მან არც კი შეხედა, როგორ ნელა იძირებოდა ზვიგენი, თანდათან პატარავდებოდა წყალში და შემდეგ სულ ერთი ბეწოლა მოჩანდა. ასეთი სანახაობა ყოველთვის იზიდავდა მოხუცს. მაგრამ ახლა არც კი შეუხედავს.

_ მარტო ჭვილდილა დამრჩა, _ თქვა მან. _ მაგრამ რას მიშველის? კიდევ მაქვს ორი ნიჩბი, რუმპელი და მოკლე კეტი.

აი, ახლა ზვიგენები უკვე მომერივნენ, _ გაიფიქრა მან. _ ძალიან ბებერი ვარ და ზვიგენების მოკვლას კეტით ვერ შევძლებ. მაგრამ მაინც შევებრძოლები, სანამ ნიჩბები, კეტი და რუმპელი მაქვს~.

მოხუცმა ისევ ჩაყო ხელები წყალში. სადამოვდებოდა. ირგვლივ მხოლოდ ცა და ზღვა იყო. ქარმა იმატა და მოხუცი იმედოვნებდა, რომ მალე დაინახავდა ხმელეთს.

_ დაიღალე, ბერიკაცო, _ თქვა მან, _ გულიც დაგელალა.

ზვიგენები კვლავ დაესხნენ თავს სწორედ მზის ჩასვლის წინ.

მოხუცმა დაინახა, როგორ მოძრაობდნენ მიხაკისფერი ფარფლები იმ ფართო კვალზე, რასაც ახლა თევზი ტოვებდა. ზვიგენები არც კი დამრწოდნენ, არამედ პირდაპირ დარაზმული მოცურავდნენ ნავისაკენ.

მოხუცმა რუმპელს სოლი გაუკეთა, აფრა აკეცა და კიჩოდან კეტი გამოლო. ეს იყო გატეხილი ნიჩბის გადახერხილი ნაწილი, ორ-ნახევარი ფუტის სიგრძისა. მხოლოდ ცალი ხელით შეიძლებოდა ამ კეტის დაჭერა, რადგან პატარა ტარი ჰქონდა. მოხუცმა მაგრად ჩასჭიდა მარჯვენა ხელი კეტს და ზვიგენების მოლოდინში მაჯა გაავარჯიშა. ორი ზვიგენი მოცურავდა, ორთავე გალანოს იყო.

უნდა დაველოდო, სანამ პირველი პირს ჩაავლებდეს თევზს, _ გაიფიქრა მან, _ მაშინ დავარტყამ ცხვირის წვერზე ან პირდაპირ თავზე~.

ორივე ზვიგენი ერთად მოცურდა. უფრო ახლოს მოსულმა ხახა რომ გააღო და თევზის ვერცხლისფერ გვერდს კბილები ჩაასო, მოხუცმა კეტი შემართა და მძიმედ დაარტყა ბრტყელ თავზე. მოხუცის ხელმა იგრძნო, რომ ზვიგენის თავი ლბილი, მაგრამ მეტად მაგარი იყო, იგრძნო ძვლის შეუვალი სიმაგრეც. მოხუცმა კვლავ მთელი ძალით დაარტყა კეტი ცხვირის წვერზე. ზვიგენი წყალში ჩაეშვა.

მეორე ზვიგენს უკვე საკმაოდ ბევრი ხორცი შეეჭამა და განზე გაცურებულიყო; ახლა ისევ მოცურდა ხახადაღებული. სანამ იგი კბილებს ჩაასობდა თევზს, მოხუცმა დაინახა მის ყბებზე მიკრული ხორცის თეთრი ნაფლეთები. ისევ მოიქნია კეტი, მაგრამ მხოლოდ თავზე დასცა. ზვიგენმა მოხუცს შეხედა და თევზს ხორცი მოგლიჯა. მერე თევზს მოშორდა, რომ მოგლეჯილი ხორცი გადაეყლაპა. მოხუცმა ისევ დაარტყა კეტი, მაგრამ ზვიგენს ახლაც თავის მკვრივ ზედაპირზე მოხვდა.

_ აბა, ახლოს მოდი, გალანო, _ უთხრა, _ ერთხელ კიდევ მოდი!

ზვიგენი სწრაფად მივარდა თევზს. მოხუცმა სწორედ იმ დროს დაარტყა კეტი, როდესაც ზვიგენმა ყბები დაკეტა. ისევ ამართა კეტი და მთელი ძალით დასცა. ამჯერად კეტი ისევ იმავე ადგილას დაარტყა; ზვიგენმა დუნედ მოგლიჯა თევზს ხორცი და ზღვაში ჩაეშვა.

მოხუცი ელოდა მტაცებლის ახლად გამოჩენას, მაგრამ არცერთი ზვიგენი არ გამოჩენილა, შემდეგ შენიშნა, რომ ერთი მათგანი ნავის ახლოს ტრიალებდა. მეორე ზვიგენის ფარფლი სრულიად გაქრა.

‘არც მიფიქრია, რომ შევძლებდი მათ მოკვლას, _ გაიფიქრა მოხუცმა. _ წინათ შემემლო. მაგრამ ორი ხომ მაგად დავბეჭე. ვეჭვობ, კარგად გრძნობდნენ თავს. ორივე ხელით რომ შემძლებოდა კეტის დაჭერა, პირველს აუცილებლად მოკვლავდი ასეთი ბებერიც კი’.

აღარ სურდა თევზის დანახვა. იცოდა, რომ ნახევარი უკვე აღარ იყო. სანამ მოხუცი ზვიგენებს ებრძოდა, მზესულ ჩავიდა.

_ მალე დაბნელდება, _ თქვა მან. _ ალბათ, მაშინ დავინახავ ჰავანას ჩირაღდნების დაფონს. თუ ძალიან შორს ვარ წასული აღმოსავლეთისაკენ, მაშინ მხოლოდ ერთ-ერთი ახალი პლაჟის ჩირაღდნებს დავინახავ.

‘არ შეიძლება ძალიან შორს ვიყო ნაპირიდან, _ გაიფიქრა მოხუცმა, _ იმედი მაქვს, რომ იქ ჩემზე დიდად არავინ ჯავრობს. მხოლოდ ბიჭი წუხს, რასაკვირველია, მაგრამ იმას ჩემი იმედი აქვს! უფრო ხნიერი მეთევზეებიც წუხან, ალბათ, სხვებიც... _ ფიქრობდა მოხუცი. _ მე ხომ კარგ ხალხში ვცხოვრობ’.

მოხუცს უკვე აღარ შეემლო გაემართა საუბარი თევზთან; თევზი ძალიან დამახინჯებული იყო. მაგრამ მოხუცს უეცრად თავში ახალი აზრი მოუვიდა.

_ ნახევართევზო! _ დაუძახა თევზს. _ ყოფილო თევზო! ძალიან ვწუხვარ, რომ ასე შორს გავედი ზღვაზე! ჩემი ბრალია ორთავეს დაღუპვა. მაგრამ ჩვენ ბევრი ზვიგენი მოვკალით და უფრო მეტი მაგრად დავბეჭეთ. შენს სიცოცხლეში რამდენი ზვიგენი მოგიკლავს, ბებერო თევზო? ტყუილუბრალოდ ხომ არ გაქვს გამოწვდილი მახვილი.

მოხუცს მოსწონდა ფიქრი თევზზე და იმაზე, რომ ეს თევზი მუსრს გაავლებდა ზვიგენებს, თავისუფლად რომ ეცურა ზღვაში. ‘თევზისთვის მახვილი უნდა ჩამომეჭრა, რომ იმით მებრძოლა ზვიგენებთან’ _ ფიქრობდა მოხუცი. მაგრამ ნაჯახი არ ჰქონდა, ახლა აღარც დანა ჰქონდა.

‘თევზის მახვილი რომ მექონოდა, შემემლო ნიჩბის ტარზე დამემაგრებინა. შესანიშნავი იარაღი იქნებოდა! აი, მაშინ ნამდვილად ვიბრძოლებდით ერთად, გვერდიგვერდ! ახლა რაღას გააკეთებ, ბერიკაცი, თუ ზვიგენები ისევ მოვლენ ღამით? რა შეგიძლია გააკეთო?’

_ შემიძლია ვიბრძოლო, _ თქვა მან, _ ვიბრძოლო სიკვდილამდე!

მაგრამ სიბნელეში არ ჩანდა არც ჩირაღდნები, არც დაფონი, მხოლოდ ქარი ქროდა და ქარისაგან გაბერილი აფრა ირხეოდა. მოხუცს უცებ მოეჩვენა, რომ უკვე მოკვდა. ხელები ერთმანეთს გადააჭდო და ხელისგული იგრძნო. მამასადამე, ხელები ცოცხალია, ხელების უბრალო

შეკუმშვითა და გაშლით შექმნილი სასიცოცხლო ტკივილი გამოეწვია, კიჩოს მიეყრდნო დამიხვდა, რომ ცოცხალია. ეს მხრებმა აგრძნობინეს.

‘უნდა წარმოვთქვა ის ლოცვები, რომელთა წარმოთქმის აღთქმა დავდე, თუ თევზს დავიჭერდი, _ გაიფიქრა მან. _ მაგრამ ახლა ძლიერ დავიღალე. უმჯობესია, ტომარას ავიღებ დამხრებზე მოვიფარებ’.

მოხუცი კიჩოზე იწვა, ნავს მართავდა და ელოდა, როდის გამოჩნდებოდა ცაზე დაფიონი. ‘თევზის ნახევარიღა დამრჩა, _ ფიქრობდა იგი. _ შეიძლება, ბედმა გამიღიმოს და შინამდე მივიტანო თევზის თუნდაც წინა ნაწილი. ბოლოს და ბოლოს ოდესმე ხომ უნდა გამიღიმოს ბედმა!.. არა, _ უთხრა მან თავის თავს. _ შენ დიდი ძალა დაატანე საკუთარ იღბალს, ასე შორს რომ გადი ზღვაზე’.

_ სისულელეებს ნუ რომავ, ბერიკაცო, - გააწყვეტინა თავის თავს. _ ნუ თვლემ და საჭეს მიხედე. შეიძლება კიდევ გეწვიოს ბედნიერება.

_ ნეტამც მეყიდა პატარა ბედნიერება, თუსადმე ჰყიდიან, _ თქვა მოხუცმა.

_ რით იყიდი? _ ჰკითხა მან თავის თავს, _ განა დაკარგული ჰკვილთით, გატეხილი დანით და დასახიჩრებული ხელებით ბედნიერებას იყიდი?

_ ვინ იცის! ავი გინდოდა გეყიდა ბედნიერება იმ ოთხმოცდაოთხი დღით, ზღვაზე რომ გაატარე. სხვათა შორის, კინალამ მოგყიდეს ბედნიერება...

‘არ არის საჭირო ფიქრი ყოველგვარ სისულელეზე. ბედნიერება ადამიანს სხვადასხვა სახით ეწვევა. ვინ გამოიცნობს მას? მე, მაგალითად, ერთ ციცქნა ბედნიერებას მივღებდი, რასახითაც უნდა ყოფილიყო და ყველაფერს მივცემდი, რასაც მოითხოვდნენ. ნეტავ, ჩირაღდნების დაფიონს დავინახავდე, _ გაიფიქრა მან. _ ძალიან ბევრი რამ გასურს ერთბაშად, ბერიკაცო. მაგრამ ახლა მხოლოდ ჩირაღდნების დანახვა მსურს და სხვა არაფერი’.

მოხუცმა სცადა უკეთ მოთავსებულიყო საჭესთან; ტკივილები მოემატა და მიხვდა, რომ მართლაც არ მომკვდარა.

დაახლოებით ღამის ათი საათი იყო, როცა ქალაქის ჩირაღდნების ანარეკლი დაინახა. პირველად ეს ანარეკლი ჰგავდა სინათლის მკრთალ ციმციმს ცაზე, მთვარის ამოსვლის წინ რომ იცის ხოლმე, მერე სინათლე უფრო მკაფიოდ გამოჩნდა ოკეანის ზოლს იქით; გაძლიერებული ქარი მაღალ ტალღებს აგორებდა ოკეანეზე. მოხუცს ნავი სინათლისაკენ მიჰყავდა და ფიქრობდა, რომ მალე, ძალიან მალე შევიდოდა გოლფშტრემში.

_ მორჩა და გათავდა, _ ფიქრობდა მოხუცი, _ შეიძლება, ზვიგენები ისევ დამესხან თავს. მაგრამ რას ვუზამ სიბნელეში, ისიც ცარიელი ხელებით?’

მოხუცს მთელ ტანში ამტვრევდა და აჟრჟოლებდა, ღამის სიგრილე კი ჰრილობებსა და დაქანცულ ხელ-ფეხს ტკივილს ჰმატებდა. ‘იმედი მაქვს, რომ მეტად აღარ მომიხდება ზვიგენებთან ბრძოლა. _ გაიფიქრა მან. - ნეტამც აგრემოხდეს’.

მაგრამ შუადამისას კვლავ ებრძოდა ზვიგენებს და ამჯერად იცოდა, რომ ბრძოლა უნაყოფო იყო. ზვიგენების მთელი გუნდი დაესხა თავს; მოხუცი ხედავდა მხოლოდ იმ ზოლებს წყალზე, რომლებსაც ზვიგენების ფარფლები აჩენდნენ, დამხოლოდ იმ სინათლეს, რომელსაც ზვიგენები გამოაშუქებდნენ ხოლმე, როდესაც თევზს მისცვივდნენ დასაგლეჯად. მოხუცი კეტს ურტყამდა მათ თავში და ესმოდა, როგორ ხრჭიალებდა მათი ყბები და როგორ ირყოდა ნავი, როდესაც ზვიგენები თევზს ქვემოდან გლეჯდნენ. მოხუცი თავგამოდებით ურტყამდა, მაგრამ ვერაფერს ხედავდა. უეცრად იგრძო, რომ კეტიც აღარ ჰქონდა.

ბუდიდან რუმპელი ამოგლიჯა და ორივე ხელი ჩასჭიდა, ახლა რუმპელს ურტყამდა გამალებით. მაგრამ ზვიგენები უკვე ნავის ცხვირთან რიალებდნენ; სათითაოდ და ყველანი ერთად ეხვეოდნენ თევზს და გლეჯდნენ ხორცის ნაფლეთებს, რომლებიც წყალში ანათებდნენ. ზვიგენები წრეს უვლიდნენ და ისევ ნადავლს უბრუნდებოდნენ.

ბოლოს ერთ-ერთი ზვიგენი თევზის თავთან მიცურდა და მოხუცი მიხვდა, რომ ყველაფერი გათავებული იყო. მოხუცმა რუმპელი დაარტყა ზვიგენის თავს სწორედ იქ, სადაც მტაცებლის კბილები თევზის თავის მაგარ ძვალში გაეხიზრა. დაარტყა ერთხელ, მეორედ, მესამედ. მოხუცმა გაიგონა, რომ რუმპელი ჯერ გაიბზარა და მერე შუაზე გაიპო. ახლა რუმპელის გახეთქილი სახელური ჩაარტყა და იგრძნო, როგორ შეესო იგი ზვიგენს. მოხუცმა იცოდა, რომ რუმპელის ნატები წვეტიანი იყო. ისიც ჩაარტყა მტაცებელს, ზვიგენმა თავი მიანება თევზს და განზე გაცურდა. ეს იყო უკანასკნელი ზვიგენი იმ გუნდიდან, რომელიც თავს დაესხა მოხუცს. მათ აქ აღარაფერი ჰქონდათ შესაჭმელი.

მოხუცი სულს ძლივს ითქვამდა და პირში უცნაურ გემოს გრძნობდა. ეს იყო რაღაც მოტკბო, რასაც სპილენძის მჟავას გემო დაჰკრავდა. ერთი წუთით შეეშინდა. მაგრამ მალე ყველაფერმა გაიარა. მოხუცმა ოკეანეში ჩააფურთხა და თქვა:

– ჭამეთ, ნალანოს! დაიხრჩვით! ძილში გეზმანოთ, რომ თქვენ კაცი მოკალით!

მოხუცმა იცოდა, რომ ახლა უკვე საბოლოოდ იყო დამარცხებული. კიჩოზე რომ დაბრუნდა, ნახა, რომ რუმპელის ნატები საჭის ბუდეში ჩადიოდა და გაჭირვების დროს ამითაც შეიძლებოდა ნავის წაყვანა. ტომარა მხრებზე მოისხა და ნავი გზაზე დააყენა. ახლა ნავი მსუბუქად მიცურავდა და მოხუცი არაფერზე ფიქრობდა, არც არაფერს გრძნობდა. ახლა მისთვის ყველაფერი სულ ერთი იყო, ოღონდ ნავი ადრე და კარგად მიეყვანა მშობლიურ ნაპირზე. ღამით ზვიგენები შეესივნენ თევზის გაყვლეფილ ჩონჩხს, როგორც ღორმუცელები შეესევინ ხოლმე ნასუფრალს. მოხუცმა ყურადღება არ მიაქცია მათ. გარდა თავის ნავისა, აღარაფერს აქცევდა ყურადღებას. მხოლოდ იმას გრძნობდა, როგორ მსუბუქად და თავისუფლად მიცურავდა ნავი ახლა, როდესაც მას არ აბრკოლებდა ვეება თევზის სიმძიმე.

‘კარგი ნავია, – გაიფიქრა მან. – მთელი და დაუზიანებელი, თუ რუმპელს არ ჩავთვლით. ახალი რუმპელის დაყენება კი ძნელი არ არის~.

იგრძნო, რომ თბილ დინებაში შევიდა. უკვე სანაპირო დაბების სინათლეს ხედავდა. იცოდა, სად იმყოფებოდა; აქედან შინ მისვლა სულ ადვილი იყო.

ქარი _ ნამდვილი მეგობარია ჩვენი, _ გაიფიქრა მან. მერე დაუმატა, _ სხვათა შორის, ყოველთვის არა. თვალუწვდენელი ზღვაც სავსეა ჩვენი მეგობრებითა და ჩვენი მტრებით. ლოგინი... _ ფიქრობდა იგი, _ ლოგინი ჩემი მეგობარია, სწორედ ჩვეულებრივი ლოგინი. ლოგინში ჩაწოლა _ დიდი საქმეა. გულზეც როგორ მოგეშვება, როცა დამარცხებული ხარ! _ გაიფიქრა მან. _ არ ვიცოდი, რომ ეს ასე ადვილია. რამ დაგამარცხა შენ, ბერიკაცო? _ შეეკითხა თავის თავს.

_ არაფერმა, _ უპასუხა მან. _ მხოლოდ ძლიერ შორს გავედი ზღვაზე.

პატარა ბოლახში რომ შედიოდა, ტერასაზე სინათლე ჩამქრალი იყო. მოხუცი მიხვდა, რომ ყველას ეძინა. ქარი განუწყვეტლივ მატულობდა და ახლა მეტად ძლიერ ქროდა. მაგრამ ნავსადგურში სიმშვიდე იყო. მოხუცი მიადგა კენჭებით დაფარულ ზოლს კლდეების ქვემოთ. მისი დამხმარე არავინ იყო. ამიტომ, რაც შეიძლებოდა, ახლოს მიაცურა ნავი. მერე გადმოვიდა და ნავი კლდეზე მიაბა.

ანძა მოხსნა, ზედ აფრა დაახვია და შეკრა. მერე ანძა მხარზე გაიღო და აღმართს შეუდგა. მხოლოდ მაშინ იგრძნო, რარიგ იყო დაღლილი. ერთი წუთით შეჩერდა, უკან მოიხედა და ქუჩის ფარნის სინათლეზე დაინახა, როგორ მალლა იყო აშვერილი ნავის კიჩოსთან თევზის ვეება ბოლო; დაინახა თევზის ხერხემლის თეთრი, გამიშვლებული ხაზი და თევზის თავის მუქი ლანდი წინგაშვერილი მახვილით.

მოხუცმა გზა განაგრძო ჩოჩვით. აღმართი რომ აათავა, დაეცა და ცოტა ხანს ასე იწვა; ანძა მხარზე ედო. მერე ფეხზე წამოდგომა სცადა, მაგრამ ეს ადვილი არ იყო; ისევ ჯდომა არჩია. იგი გზას გაჰყურებდა. გზაზე კატამ გაირბინა. თავის საქმეზე მიდიოდა. მოხუცმა თვალი გაადევნა და მერე ერთხანს გზას გასცქეროდა.

ბოლოს ანძა ძირს დააგდო და ფეხზე წამოდგა. ანძა ისევ აიღო, მხარზე გაიღო და გზას აჰყვა. ვიდრე თავის ქოხთან მიაღწევდა, ხუთჯერ დაისვენა.

ქოხში რომ შევიდა, ანძა კედელზე მიაყუდა. სიბნელეში წყლიანი ბოთლი მოძებნა და წყურვილი მოიკლა. მერე საწოლზე დაწვა, საბანი მხრებზე წამოიწია, ზურგზე და ფეხებზე დაიფარა, სახე გაზეთებში ჩარგო და დაიძინა. მოხუცს საბნიდან ისე გამოეყო გაჭიმული ხელები, რომ მისი ხელისგულები კარგად ჩანდა. დილით ქოხში ბიჭმა რომ შეიხედა, მოხუცს ეძინა. ისე ძლიერი ქარი ქროდა, რომ ნავეები ზღვაზე ვერ გავიდნენ. ამიტომ ბიჭმა დიდხანს იძინა, მერე მოხუცის ქოხში მოვიდა, როგორც ყოველ დილით მოდიოდა. ბიჭი დარწუნდა, რომ მოხუცი სუნთქავდა. მაგრამ მოხუცის ხელები რომ დაინახა, ატირდა. ჩუმად გამოვიდა ქოხიდან, რომ ყავა მოეტანა; ბიჭი მთელი გზა ტიროდა.

ნავთან ბევრ მეთევზეს მოეყარა თავი. ყველა ათვალიერებდა იმას, რაც ნავზე იყო მიკრული; ერთ-ერთ მეთევზეს შარვალი აეკარწახებინა, წყალში ჩამდგარიყო და თოკით ჩონჩხს ზომავდა. ბიჭი მათთან აღარ ჩავიდა. იგი ადრევე ყოფილიყო აქ; ერთი მეთევზე შეჰპირებოდა, ნავს მე მივხედავო.

_ როგორ გრძნობს თავს? _ ამოსძახა ბიჭს რომელიღაც მეთევზემ.

_ სძინავს, _ გადასძახა ბიჭმა. ბიჭს არ ადარდებდა ის, რომ სხვები მის ცრემლებს ხედავდნენ, _ არ არის საჭირო მისი შეწუხება!

_ ცხვირიდან ბოლომდე თვრამეტი ფუტი ყოფილა, - დაუძახა ბიჭს იმ მეთევზემ, რომელიც თევზს ზომავდა.

_ ნაკლები არ იქნება, _ თქვა ბიჭმა.

ტერასაზე ავიდა და ერთი ქილა ყავა მოითხოვა.

_ მომეცით ცხელი ყავა, რაც შეიძლება მეტი რძე და შაქარი.

_ კიდევ წაილე რამე.

_ არ არის საჭირო. მერე ვნახავ, რა შეიძლება ვაჭამოთ...

_ აი, თევზი! _ თქვა მედუქნემ. _ პირდაპირ საოცარი თევზია. მაგრამ გუშინ შენც ხომ დაიჭირე ორი კარგი თევზი?

_ ჯანდაბას ჩემი თევზი, _ თქვა ბიჭმა და კვლავ ატირდა.

_ გინდა რამე დალიო? _ ჰკითხა მედუქნემ.

_ არ მინდა, _ უპასუხა ბიჭმა, _ უთხარი მეთევზეებს, რომ ნუ შეაწუხებენ სანტიაგოს. მე კიდევ მოვალ.

_ გადაეცი, რომ ძლიერ ვწუხვარ.

_ გმადლობ, _ მოუგო ბიჭმა.

მან ქოხში ცხელი ყავით სავსე ქილა მიიტანა. მერე მოხუცის ახლოს დაჯდა; ელოდა მის გაღვიძებას. ერთხელ ბიჭს მოჴვენა, რომ მოხუცი იღვიძებდა. მაგრამ მოხუცი ისევ ღრმა ძილს მიეცა და ბიჭი გზის გადაღმა მოსახლე მეზობელთან წავიდა, რომ ცოტა შეშა ეთხოვა და ყავა გაეცხელებინა.

ბოლოს მოხუცმა გაიღვიძა.

_ იწექი, არ ადგე, _ უთხრა ბიჭმა, _ აი, დალიე! _ ყავა ჭიქაში ჩაუსხა.

მოხუცმა გამოართვა ჭიქა და ყავა დალია.

_ მაჯობეს, მანოლინ, _ უთხრა მოხუცმა. _ დამამარცხეს.

_ მაგრამ თევზმა ხომ ვერ გაჯობა! თევზმა ხომ ვერ დაგამარცხა.

_ ვერა! რაც მართალია, მართალია. ეს უკვე შემდეგ მოხდა.

_ პედრიკო შემპირდა, ნავსა და ხელსაწყოს მე მივხედავო. თევზის თავს რა უნდა უქნა?

_ უთხარი პედრიკოს, დაჭრას სატყუარებად.

_ მახვილი?

_ წაილე სამახსოვროდ, თუ გინდა.

_ მინდა, _ უთხრა ბიჭმა, _ ახლა მოდი, მოვილაპარაკოთ, რა გავაკეთოთ მომავალში.

_ მე მეძებდნენ?

_ რასაკვირველია, სანაპირო დაცვაც და თვითმფრინავებიც.

_ ოკეანე დიდია, ნავი კი პატარა, ვერც დაინახავ, - თქვა მოხუცმა. იგრძნო, რა სასიამოვნოა, როცა გარდა საკუთარი თავისა და ზღვისა, არის კიდევ ვინმე, ვისაც შეგიძლია გაესაუბრო, _ მომინატრე, _ უთხრა ბიჭს. _ დაიჭირე რამე?

_ ერთი თევზი პირველ დღეს, ერთი თევზი მეორე დღეს და ორი _ მესამე დღეს.

_ დიდებულია!

_ ამიერიდან ჩვენ ისევ ერთად ვითევზავებთ!

_ არა. მე უიღბლო კაცი ვარ. ბედი არა მწყალობს.

_ თავიც უტეხია მაგ უიღბლობას, _ თქვა ბიჭმა, _ მე მოგანიჭებ ბედნიერებას.

_ შენი მშობლები რას იტყვიან?

_ მაგას მნიშვნელობა არა აქვს. გუშინ ხომ დავიჭირე ორი თევზი. ამიერიდან ჩვენ ერთად ვითევზავებთ, რადგან მე ჯერ კიდევ ბევრი რამ უნდა ვისწავლო.

_ კარგი ბარჯი უნდა ვიშოვოთ და ყოველთვის თან წავიღოთ. ფხა შეიძლება გავაკეთოთ ძველი ფორდის რესორისგან; გუანზაკოაში გავალესვინებთ. ბასრი უნდა იყოს. მაგრამ უწრთობი, რომ არ გადატყდეს. ჩემი დანა ხომ გადამიტყდა!

_ მე გიშოვი ახალ დანას და რესორსაც გავლესავ. კიდევ რამდენ დღეს იქროლებს ძლირი ბრძა?

_ შეიძლება, სამ დღეს, შეიძლება მეტსაც.

_ იმ დროისათვის ყველაფერი წესრიგში იქნება, _ უთხრა ბიჭმა. _ ჯერჯერობით კი ეგ ხელები მოიჩინე.

_ ვიცი, როგორ უნდა მოვიჩინო. ღამით რაღაც უცნაური ნახველი ამოვიღე და მომეჩვენა, თითქოს მკერდში რაღაც გამიწყდა.

_ ეგეც მოიჩინე, _ უთხრა ბიჭმა, _ დაწევი, მოხუცო, მესუფთა პერანგს მოგიტან. რამესაჭმელსაც გიშოვი.

_ მოიტანე იმ დღეების რომელიმე გაზეთი, როცა აქ არ ვიყავი, - სთხოვა მოხუცმა.

_ მალე უნდა მოიკეთო, რადგან მე ჯერ კიდევ ბევრი რამ უნდა ვისწავლო შენგან; შენ კი შეგიძლია ყველაფერი მასწავლო. ძალიან დაიტანჯე?

_ ძალიან, _ უთხრა მოხუცმა.

_ მე მოგიტან საჭმელსა და გაზეთებს. დაისვენე, მოხუცო. ხელისთვისაც მოგიტან რაიმე წამალს აფთიაქიდან.

_ არ დაგავიწყდეს, უთხრა პედრიკოს, რომ თევზის თავი წაიღოს.

_ არ დამავიწყდება.

ქოხიდან რომ გავიდა და ძველი ქვიანი გზით დაბლა დაემშვა, ბიჭი კვლავ ატირდა.

იმ დღეს ტერასაზე ტურისტების ჯგუფი მოვიდა. როდესაც ისინი გაჰყურებდნენ, თუ როგორ აქოჩრებდა აღმოსავლეთის ქარი უზარმაზარ ზვირთებს ბოლაზის შესავალში, ტურისტების ჯგუფისაგან ერთმა ქალმა ლუდის ცარიელ თუნუქებსა და მკვდარ მედუზებს შორის შენიშნა გრძელი, თეთრი ხერხემალი, რომელსაც ვეება ბოლო ჰქონდა. ხერხემალი ქანაობდა ზღვის ტალღებზე.

_ ის რა არის? _ ჰკითხა ქალმა ოფიცინტს და ვეება თევზის გრძელი ხერხემალი დაანახვა. ეს ხერხემალი ახლა უკვე უვარგისი რამ იყო და მას მალე წაიღებდა ზღვის მიქცევა.

_ თიბურონ, _ უთხრა ოფიცინტმა, _ ზვიგენები... _ სურდა აეხსნა ყოველივე, რაც მოხდა.

_ არ ვიცოდი, რომ ზვიგენებს ასე ლამაზი და ასე კოხტად მოხრილი ბოლოები ჰქონდათ.

_ მეც არ ვიცოდი, _ დაეთანხმა თანამგზავრი.

ზემოთ კი, თავის ქოხში, მოხუცს ისევ ეძინა. კვლავ პირქვე იწვა, ბიჭი გვერდით ეჯდა და დარაჯობდა. მოხუცს ლომები ესიზმრებოდა.